FREDAG

Nya Åland

12 SEPTEMBER 2008 NR 213 PRIS 1,20 €

Dajas mål ger självförtroende

SPORT. Vilket inhopp av **Daniel Sjölund**. Först spelade han fram till Finlands andra mål och sedan nickade han in det tredje. Men trots ledningen tre gånger fick Finland ändå bara med sig 3–3 mot Tyskland på Olympiastadion.

– Det är alltid roligt att göra mål men resultatet och hur vi spelar är det viktigaste, säger Daja till Nyan.

Det oavgjorda resultatet ger Finland fortsatt självförtroende i VM-kvalet som fortsätter om en månad hemma mot Azerbajdzjan. SIDAN 14

Utsläpp av olja fall för polisen

Stadens miljöchef: Sådant här får helt enkelt inte hända

NYHETER. Gårdagens brännoljeutsläpp som nådde Lotsbroverket via ledningsnätet kommer med största sannolikhet att polisanmälas.

– Sådant här får helt enkelt inte ske. Mitt förslag är att saken polisanmäls, för om vi inte gör det så är det en signal om att man får göra så här ostraffat, säger stadens miljöchef **Jan Westerberg**.

Det var på förmiddagen som personalen vid reningsverket kände lukten av brännolja. Den biologiska reningen stängdes omedelbart av eftersom den havererar om oljan når så långt, vilket i sin tur betydde att reningsgraden minskade dramatiskt under hela dagen och kvällen.

Under förmiddagen pumpades cirka 1.500 liter oljeblandat vatten upp ur bassängen i reningsverket, men inflödet av olja sinade inte förrän vid halv två-tiden på eftermiddagen.

Förorenat. Johan Pettersson, driftschef på Lotsbroverket, vid bassängen i går på eftermiddagen efter att cirka 1.500 liter oljeblandat vatten pumpats upp.
Foto: ERKKI SANTAMALA

Sent i går på eftermiddagen visste man inte varifrån oljan kom, bara att det kan ha skett i norra staden eller på Jomalasidan. SIDAN 3

Man våldtagen av man

NYHETER. Polisen har fått in en anmälan om ett våldtäktsfall i söndags morse.

En man anmälde att han blivit våldtagen av en annan man utanför Vikingterminalen i Mariehamn. Polisen vill ha allmänhetens hjälp med information om iakttagelser och speciellt vill man ha kontakt med tre män som kan ha uppgifter om gärningsmannens utseende eller identitet.

Händelsen inträffade någon gång mellan klockan 4 och 5 på söndagsmorgonen den 7 september. SIDAN 3

LAN-party på höstlovet

NÖJE. Det är rätt länge sedan det ordnats LAN-party på Åland, men om en dryg månad är det dags igen. Det skall **Martin Nyberg** och **Mikael Nilimaa** se till.

Mellan den 17 och den 19 oktober ordnar de stort LAN-party i det gamla brandkårsmuseet i Västerkalmare. Halo, Starwars, Counter-Strike, Quake III Arena , Call of Duty och Half-Life är några av spelen som utlovas.

Med anledning av LAN-partyt bjuder Nöje också på en komplett guide till nördskapets alla hemligheter, även om Martin Nyberg säger att man inte alls behöver vara nörd för att vara med och spela. SIDORNA 10-11

LAN-arrangörer. Martin Nyberg och Mikael Nilimaa fixar åländsk datorfest. Foto: FREDRIK SONCK

Original. Tiina Tahvanainen har fotograferat sex ålänningar, sex åländska original.
Foto: JONAS EDSVIK

Bjuder på originalbilder

KULTUR. I bilder som kommer nära men som ändå inte blir närgångna visar fotografen **Tiina Tahvanainen** nu utställningen ”Åländska original” i Ålands konstmuseum.

– Jag har alltid beundrat människor som vågar gå sin egen väg, säger Tahvanainen.

De sex ålänningar som hon lärt känna, diskuterat med och vandrat med, är **Borghill Lindholm, Christina Hedman-Jaakkola**, **Sixten Jansson**, **Olle Strömberg**, **Matts Stenlund** och **Tom Andersson**.

Hon har fotograferat dem i deras hem och på andra platser som har betydelse för dem.

Nyan har tagit sig en titt på utställningen som får sin vernissage på lördag och träffat utställaren. SIDAN 8

kultur 9

Elisabeth Karlsson gör i höst en folklig mässa med Cantilenakören.

historiskt 12

Håkan Skogsjö är tillbaks med serien Historiskt.

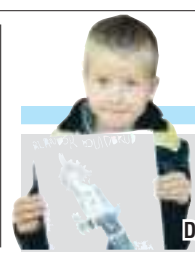

folk 20

”Mördarsniglar är coola”

DAGENS ÅLÄNNING ALFRED SANDBERG.

åland 24 i kväll

Lantråd **Viveka Eriksson** och finansminister **Mats Perämaa** utvärderar sitt första år vid makten i höstens andra Rakt på.

Vi fortsätter fira!
- i ny lokal och med nytt utseende

Vardagar 10-19.
Lördag Söndag 11-16
tel. 17 570 fax 17 581

TILLFÄLLET
Lövuddsvägen, Möckelö

Annika Orre
Epost: annika.orre@nyan.ax
Telefon: 528 450

miljö

”Emellertid har vi kanske inte lyxen att frivilligt välja om vi ska överge de fossila bränslena. **MARK LYNAS I BOKEN SEX GRADER**

Politikerna måste vara modiga

Miljökonsult: Dyster framtid väntar om vi inte gör något nu

Utmaning. Om politikerna vågar fatta de rätta besluten nu så behöver framtideninte bli så dyster som den utmålas i klimatförändringens tid, säger miljökonsulten Mats Lönngren. Bakom honom står Lotta Jakobsson från Agenda 21-kontoret. Foto: ERKKI SANTAMALA

Klimatförändringen kräver modiga politiker som vågar staka ut riktningen inför framtiden.

Men då krävs en gemensam kunskapsplattform för att politikerna ska kunna se bortom fyraårsgränsen.

Det säger miljökonsulten **Mats Lönngren** som har varit på återbesök på Åland, inbjuden av Agenda 21-kontoret.

– Glädjande nog så märks en sådan förändring bland politikerna. Om nån hade sagt till mig för fem år sedan att moderaterna i dag skulle tala för en höjning av bensinpriset skulle jag ha skrattat!

Nästan ingen ifrågasätter längre den pågående klimatförändringen. På de flesta håll, globalt, nationellt och lokalt, har insikten vaknat om att energisystemen måste läggas om om mänskligheten ska kunna leva drägligt i framtiden.

Ekonomin styr

Och det som inte kunskap och medvetenhet kan göra – det sköter de ekonomiska realiteterna om.

– I dag förstår man varför bensinen är dyr, och därför uteblir de massiva protesterna mot prishöjningarna som förekom för bara ett par år sedan. Förståelsen har ökat för att de som smutsar ner måste betala för det.

Medvetenheten om de stora miljöproblemen har växt också på Åland, noterar han om han jämför med sitt första besök för ett tiotal år sedan.

– Jag är inte ute för att svartmåla, men man måste ha en realistisk bild och en strategi för hur problemet ska lösas. Bilden av den dystra framtiden är skrämmande, men visionen om en bättre framtid måste vara motorn. Om jag trodde att visionen inte kan bli verklighet så skulle jag inte sitta här nu.

Sol, vind och vågor

Energiresurserna finns hela tiden – solen skiner, vinden blåser och havet går i vågor – bara vi lär oss att utnyttja den, påminner han om.

– Jorden kan klara sig utan fossila bränslen. Kärnkraft är heller ingen lösning, och jag

– Jag är inte ute för att svartmåla, säger Mats Lönngren.

tycker att Finland är helt fel ute som satsar på nya kärnkraftverk. Kärnkraften är allt annat än ”ren”.

Solen ger jorden 10.000 gånger mer energi än vi förbrukar. Om mänskligheten lär sig ta vara på en tiotusendedel av solens strålar så räcker det. Tekniken finns redan.

Modiga politiker

Här kommer Mats Lönngren in på politikerna och modet. Han anser att större krav ställs på politiker än i dag. De rätta besluten för framtiden måste fattas nu, oberoende av partipolitiska åsiktsskillnader.

– Vi kommer inte att dö ut som art, framtiden kan bara bli mer eller mindre problematisk. Många vet vad som är målet – lokal energiproduktion, mindre energiförbrukning, lokal livsmedelsförsörjning – men trögheten ligger i att veta hur man ska göra och var man börjar.

Det är, säger han, viktigt att ha tålamod och att de steg som tas är i rätt riktning även om de kan vara små i början.

– De som fattar de rätta besluten nu blir vinnare, också rent ekonomiskt. Det är eftersläparna som får det tufft. Om man nu gör de rätta investeringarna så blir det inga välfärdsförluster framöver i termer av lägre levnadsstandard.

Emot centralstyrning

Trots allt det här är han ändå motståndare mot alltför hård styrning av människors tillvaro. Han vill inte samhällsplanera bort glesbebyggelse för att minska på transport- och kommunikationsbehov, till exempel.

– Människor måste få leva och bo där de vill, och så får man försöka göra det bästa av det. Sådant här reglerar sig självt bara man sätter rätt pris på det. Och Åland är ju ett idealiskt ställe för elbilar som laddas med vind- eller solenergi.

På Island bygger man det fossilfria samhället på de varma källorna – i Reykjavik körs bussarna redan på vätgas. Har man inga varma källor tar man det man har – i Ålands fall vind och sol, och vågor när man lärt sig utnyttja tekniken.

”Fastna inte”

– Fastna inte i känslan av att det inte går att göra något. Tänk som så att vi på den här lilla ön tar vårt ansvar. Man måste sopa framför egen dörr för att vara trovärdig.

Lotta Jakobsson på Agenda 21-kontoret påminner om en av styrkorna i det åländska samhället. – Det finns en talkoanda i de små kommunerna. Ett socialt nätverk. Folk som känner varandra kan göra bra saker tillsammans.

ANNIKA ORRE
annika.orre@nyan.ax
tfn 528 450

Oljan – en parentes på hundra år

1859 började olja utvinnas för fotogentillverkning i Pennsylvania, USA.

Drygt 100 år senare har världen nått Peak Oil – den dag när oljeproduktionen i världen nått sin maximala nivå och bara kan sjunka.

Sluta drömma om billigare bensin. Den bistra sanningen serverade professor **Kjell Aleklett** vid Uppsala universitet, president i oljeforskarnas världsorganisation ASPO, i Hufvudstadsbladet i somras.

Oljeländerna kan inte öka sin utvinning trots allt större efterfrågan. Priset på råolja och bensin kan därför bara stiga, det sjunker inte.

Tidigare oljekriser har haft politiska orsaker. Oljeproducenterna har skruvat åt kranarna för att nå vissa syften. Nu beror det enligt Kjell Aleklett på att världen har uppnått Peak Oil, alltså nivån för när världens oljeproduktion inte längre kan öka, bara sjunka.

Toppen redan nådd

Han hävdar att toppen nåddes redan för några år sedan. Efter det har utvinningen stampat på stället i tre år trots en ständigt ökande efterfrågan.

Oljeföretaget Mobil har räknat ut att minskningen i produktionen från dagens oljefält är 4-6 procent per år – 400 miljoner fat mindre olja i världen om året.

Nya oljefyndigheter räcker inte. Senast upptäcktes en oljekälla i Kazakstan år 2000, men oljan man räknar med att kunna utvinna om några år motsvarar fyra månaders världskonsumtion.

Fåtal privilegierade

Kjell Aleklett formulerar problemet så här drastiskt:

– Om hundra år kommer en del fortfarande att använda olja, men de är ett fåtal privilegierade som för hundra år sedan. Vi är tillbaka där vi började.

Författaren **Mark Lynas** skriver i sin bok Seg grader, som Agenda 21 delade ut till alla lagtingsledamöter i våras, att mänskligheten kanske inte längre har lyxen att välja om de fossila bränslena ska överges – de sinande oljekällorna och prisökningarna kommer att vara avgörande.

ANNIKA ORRE
annika.orre@nyan.ax
tfn 528 450

Dyrt. Bensinen är dyr, och den blir knappast heller billigare annat än marginellt. I går kostade 95-oktanig bensin 1,529 euro, 98-oktanig 1,559 euro och dieseln 1,354 euro. Foto: JONAS EDSVIK

Peter Gabrielsson.
Foto: LEAKOMATIC

Leakomatic fick ny chef

Peter Gabrielsson från Lemland har utsetts till operativ chef för Leakomatic Ab. Gabrielsson är utbildad finmekaniker och har bland annat jobbat inom restaurangbranschen och med försäljning. Han är 49 år.

Leakomatic Ab har utvecklat en läckagevarnare som känner av minsta lilla läckage i vattenledningar. Bolagets mål är att bli ledande leverantör i Norden.

– Min förhoppning är att vår läckagevarnare ska bli lika självklar i alla hem som brandvarnaren, säger Gabrielsson i ett pressmeddelande.

Hans vision är att alla åländska fastigheter skall ha en läckagevarnare om fem år.

– Framtiden för vår produkt ser lysande ut, både lokalt och på den nordiska marknaden. Det finns ingen läckagevarnare med så fin känslighet som Leakomatic, säger han.

På Åland säljs över hundra läckagevarnare per år till både privata fastighetsägare och offentliga byggnader. Leakomatic samarbetar med Ålands ömsesidiga försäkringsbolag som ger både stöd för installation och efter det rabatt på försäkringspremien. Nu jobbar Leakomatic med att försöka övertyga försäkringsbranschen i Sverige om att göra samma sak. Störst intresse har Länsförsäkringar visat.

– Man har gett vår produkt hög prioritet, säger Gabrielsson.

Leakomatic håller på att bygga upp en försäljningsorganisation i Sverige under ledning av försäljningschef **Johan Högberg**. Då det är klart riktas ögonen mot den finländska marknaden. (tt-s)

Gaffeldrama på Birka Paradise

■En 19-årig man från Eskilstuna har dömts till skyddstillsyn och samhällstjänst för grov misshandel ombord på kryssningsfartyget Birka Paradise. Misshandeln inträffade i april och vapnet som användes var en gaffel.

Enligt tidningen Eskilstunakuriren började 19-åringen utan förvarning attackera en äldre, berusad man i en av restaurangerna ombord. Han utdelade flera hugg mot hals och huvud med en gaffel. Vittnen berättar om blodstänk, bland annat i maten.

Då offret ramlade ihop fortsatte 19-åringen att utdela både slag och sparkar.

Han greps och placerades i en av fyllecellerna ombord. Enligt egen utsago minns han ingenting av det som hänt.

19-åringen är tidigare känd som missbrukare och eftersom han numera lever under ordnade sociala förhållanden valde rätten att inte döma honom till fängelse. (tt-s)

OLJEUTSLÄPPET

Oljefilm kvar i bassängen ännu under eftermiddagen

Brännoljan rann in i den första sedimenteringsbassängen i Lotsbroverket under drygt fyra timmar i går.

Ännu vet ingen varifrån oljan kommer, och ingen har heller kontaktat reningsverket för att rapportera en eventuell olycka.

Johan Pettersson, driftschef på Lotsbroverket, visade hur bassängen såg ut i går på eftermiddagen efter att en oljesaneringsbil först hade pumpat upp cirka 1.500 liter oljeblandat vatten.

– Det finns lite kvar som syns som en oljefilm på vattenytan, beskriver han.

Vid 9-tiden på morgonen kände Lotsbroverkets personal den skarpa lukten av brännolja. Oljan kom in via avloppsnätet, och flödet sinade inte förrän vid halv två-tiden på eftermiddagen.

Det biologiska steget i reningsverket stängdes omedelbart ut. De bakterier och svampar som tar hand om näringen slås ut om olja eller något annat lösningsmedel kommer in.

– Vi tror att det inte hann ta någon skada, säger Johan Pettersson.

Upp till 100 liter

Stadens vatten- och avloppschef **Jouni Huhtala** kan inte säga exakt hur mycket olja som läckte in via nätet, men uppskattar mängden till mellan några tiotal liter och 100 liter.

– Om oljan når det biologiska systemet blir konsekvenserna svåra. Men eftersom det biologiska steget ligger sist, och oljeinflödet upptäcktes så gott som genast, så är också min bedömning att vi lyckades undvika skador, säger han.

Men följden av att den biologiska reningen stängdes av var att reningseffekten sjönk dramatiskt till bara 30-50 procent eller med drygt hälften. Förhoppningen var att reningssteget skulle kunna kopplas in igen under kvällen eller natten.

Varifrån?

Ännu i går på eftermiddagen visste Jouni Huhtala inte varifrån brännoljan kom.

– Vi misstänker att det kom någonstans norrifrån, kanske i norra stan eller på Lemland-Jomalasidan. Vi har kollat olika pumpstationer för att med hjälp av lukten ringa in utsläppet. Jag har bett också Jomala att kontrollera sina stationer.

En teori är att en oljecistern kan ha runnit över i samband med påfyllning och att olja runnit ner i golvsilen i någon källare. En annan teori är att en cistern har tömts på sitt innehåll när den lyfts ut efter att exempelvis bergvärme installerats.

– Det finns entreprenörer som har utrustning för att tömma och tvätta cisterner. Men det är inte omöjligt att någon gjort det själv för att spara pengar.

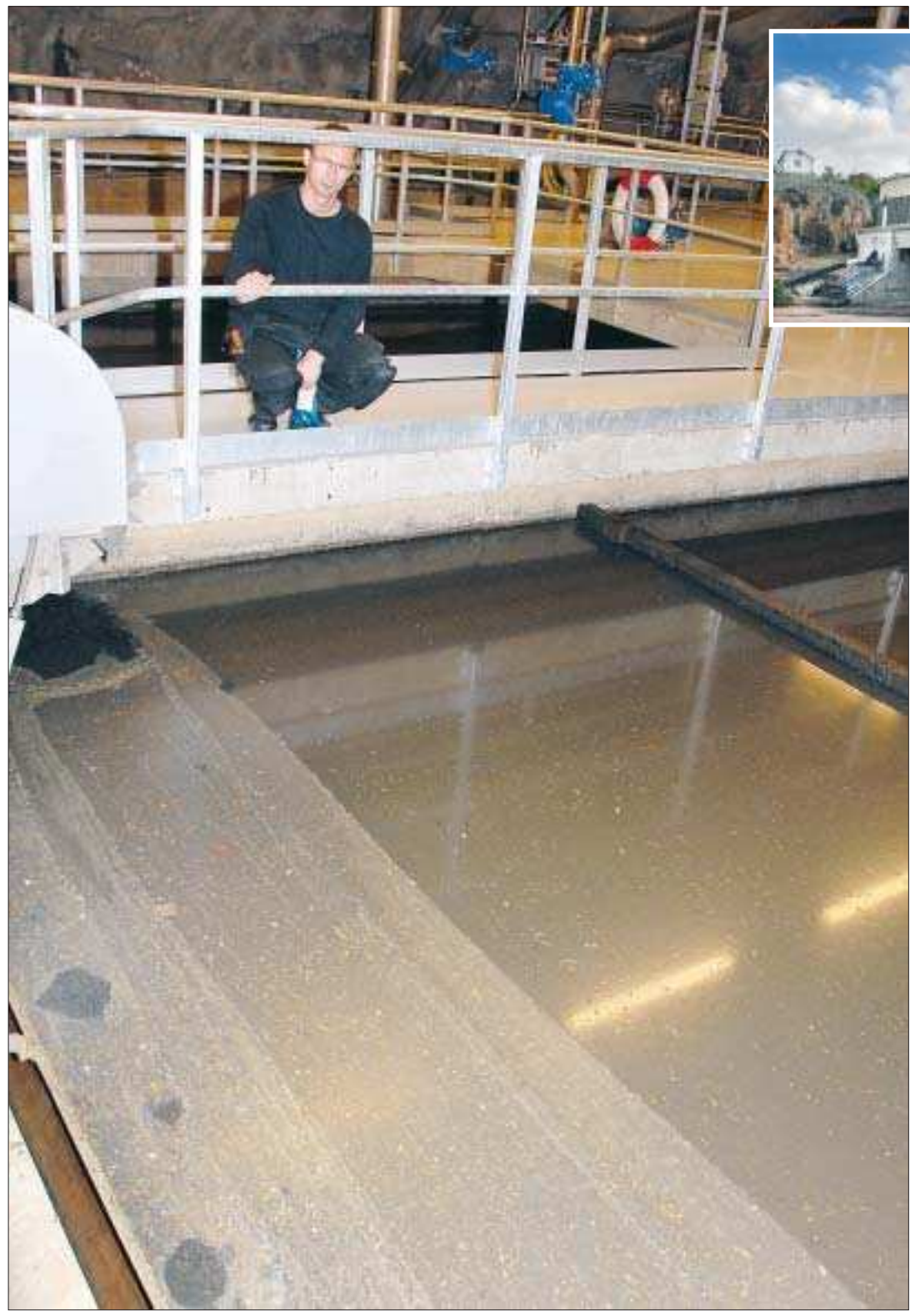

Oljefilm. Det gråa området till vänster i bassängen är brännoljan som fanns kvar i Lotsbroverket efter att saneringsbilen hade punpat bort cirka 1.500 liter oljeblandat vatten i går. Driftschef Johan Pettersson visar.

Hälften. Hälften av Lotsbroverkets reningskapacitet försvann i går när det biologiska steget stängdes av av säkerhetsskäl.

”Helt förbjudet”

Jouni Huhtala berättar att det är mycket ovanligt med sådana här utsläpp.

– Under mina tio år här har det hänt kanske en gång tidigare.

Han uppmanar fastighetsägare och andra att kontrollera sina cisterner så att misstaget inte upprepas.

Både Huhtala och stadens miljöchef påpekar att det är helt förbjudet att låta olja rinna in i avloppssystemet. **Jan Westerberg** är av den bestämda åsikten att fallet måste polisanmälas.

– Sådant här får bara inte ske. Om vi inte polisanmäler utsläppet så är det en signal till omvärlden att det är okej. Det kan handla om en olycka, men man har ju ett ansvar även vid olyckor, säger han.

Beslut idag

Efterforskningarna pågår.

– Vi måste göra allt vi kan.för att hitta orsaken. Men ju längre vi väntar, desto svårare blir det ju att hitta orsaken.

I dag ska man avgöra huruvida det blir polisanmälan eller inte.

ANNIKA ORRE
annika.orre@nyan.ax
tfn 528 450

Foto: ERKKI SANTAMALA
erkki.santamala@nyan.ax
tfn 528 470

En man utsattes för våldtäkt

Polisen vill ha mer information av allmänheten

Brottsplats. Här skedde an våldtäkt på en man tidigt i söndags morse.
Foto: ERKKI SANTAMALA

Tidigt på söndagsmorgonen skedde en våldtäkt vid Vikingterminalen i Mariehamn. En man har anmält till polisen att han blivit våldtagen av en annan man och nu vill polisen ha allmänhetens hjälp.

Polisen i Mariehamn har fått in en anmälan om att en man blivit våldtagen av en annan okänd man i närheten av Vikingterminalen i Mariehamn tidigt på morgonen den 7 september 2008.

Mannen som anmält våldtäkten har redogjort för händelseförloppet med vittnen saknas. Någon gång mellan klockan 4 och 5 på morgonen söndagen den 7 september fick anmälaren hjälp av en man, som städade utanför Indigo, att beställa en taxi. I samband med det kom en till man till platsen och tillsammans med honom fick anmälaren skjuts till Vikingterminalen av två män i en bil.

Strax efter att anmälaren och mannen som åkte med honom stigit ur bilen och bilen avlägsnat sig från platsen skedde våldtäkten.

Gärningsmannen är okänd och för att kunna identifiera honom behöver polisen hjälp av allmänheten med information om iakttagelser. Polisen önskar också komma i kontakt med de båda männen i bilen som bjöd på skjuts till Vikingterminalen samt den man som städade utanför Indigo och var behjälplig med att ringa taxi. Polisen nås på tel. 018-527 100.

NINA SMEDS
nina.smeds@nyan.ax
tfn 528 406

Vikingkoncernens delårsrapport:

Bunkerpriserna slår hårt

De höga bunkerpriserna betyder för Viking Lines del att bränslekostnaderna har ökat med 57,7 procent sedan den första november i fjol.

Den ökningen, nästan 36 miljoner euro, är större än koncernens ökade omsättning på drygt 30 miljoner.

Viking Lines omsättning ökade, enligt delårsrapporten för perioden 1.11.2007 - 31.7.2008, med 9,4 procent jämfört med motsvarande rapport för ett år sedan. I rapporten redovisas en omsättning på 352,75 miljoner euro, det är en ökning med drygt 30 miljoner på ett år.

Ökningen beror dels på att fler rest med Viking Line i år och på att passagerarintäkterna ombord har ökat. Totalt steg antalet passagerare med 8 procent till 4.620.672.

Frakten ökade

Det är i första hand nybygget Viking XPRS på rutten Helsingfors-Tallinn som lockat passagerare men resultatet har också påverkats i och med att Rosella ersatte Ålandsfärjan mellan Mariehamn och Kapellskär.

Fraktintäkterna ökade med 5,5 procent.

Ökningarna medför att Viking Line också har förstärkt sina marknadsandelar på de olika rutterna. Marknadsandelen i kortruttstrafiken över Ålands hav förstärktes med 7,4 procentenheter till 37,9 procent och på rutten Åbo - Mariehamn - Stockholm steg marknadsandelen med 5,5 procentenheter till 57,4 procent.

Förstärkt position

Marknadsandelen på linjen Helsingfors - Tallinn förstärktes med 1,8 procentenheter till 22,2 procent och Viking kan dessutom också redovisa något förbättrade marknadsandelar vad trafiken mellan huvudstäderna och kryssningstrafiken beträffar.

Viking Line fortsätter alltså förstärka sin position på haven, den totala marknadsandel är nu 39,3 procent.

Parallellt med de positiva resultaten ökar också utgifterna, de totala rörelsekostnaderna steg med 12,5 procent till 335,39 miljoner euro.

Ökade utgifter

De dyra bunkerpriserna fick bränslekostnaderna att skjuta i höjden, de ökade med 57,7 procent till nästan 36 miljoner euro, en ökning som alltså är större än ökningen inom omsättningen.

Det totala rörelseresultatet blev, helt i enlighet med alla tidigare prognoser, över 4,8 miljoner euro sämre än i motsvarande rapport för ett år sedan, rörelseresultatet stannade nu på 19,73 miljoner euro.

Under den period som delårsrapporten omspänner såldes Ålandsfärjan till ett rederi på Barbados för 2,6 miljoner euro och såväl Viking XPRS och Rosella fick svensk flagg. Koncernen köpte dessutom upp alla resterande aktier i Sundqvists buss.

Slutnotan betald

De totala investeringarna under perioden gick på drygt 140 miljoner, 124 av de miljonerna har gått till att betala slutnotan för Viking XPRS och till förskott för den nya färja som byggs i Spanien.

Koncernen redovisar långfristiga räntebärande skulder på 115,47 miljoner euro och en soliditet på 41,6 procent. De likvida medlen var vid utgången av juli 41,16 miljoner euro och affärsverksamhetens nettokassaflöde 31,99 miljoner euro.

Drar passagerare. Rosella har spelat en viktig roll i Viking Lines delårsrapport eftersom hennes introduktion på Kapellskärsrutten har lett till en rejäl ökning i passagerarstatisktiken. Då Rosella i våras anlände till Mariehamn var flaggan i aktern fortfarande blåvit men ersattes snart med blågula varianten. Foto: ERKKI SANTAMALA

TITTE TÖRNROTH-SARKKINEN
titte.tornroth@nyan.ax

Paf-chef blir ny vd på Quickly

Karl Gustaf Pietilä går från Paf Consulting ab till Quickly Tvättcentral ab från och med årsskiftet. Den nuvarande vd:n Bert Hellman går i pension.

Quickly Tvättcentral Ab byter vd vid årsskiftet meddelar ägaren Lindström Oy i ett pressmeddelande. Orsaken är att den nuvarande vd:n **Bert Hellman** går i pension vid årsskiftet.

– Visst känns det lite konstigt, säger Hellman, men den fina personalen blir kvar. Inte hänger allt på en man.

Som pensionär ska Hellman satsa på att bättra på sina golfkunskaper.

– Det behövs, säger han och skrattar.

Inte ny bransch

Den blivande vd:n **Karl Gustaf Pietilä** har jobbat i nästan 14 år inom Paf-koncernen och är nu vd på Paf Consulting ab, men tvättbranschen är inte helt ny för honom.

– Innan Paf jobbade jag inom hotell- och rederibranschen och kom i kontakt med tvätterier via hotellens egna tvätterier. Men Quickly är mycket större.

Under oktober och november har Pietilä möjlighet att arbeta parallellt med den nuvarande vd:n och på så sätt lära sig företaget.

Har du några planer för Quickly?

– Jag avstår från att uttala mig nu, först vill jag träffa personalen och sedan ser vi hur det utvecklas.

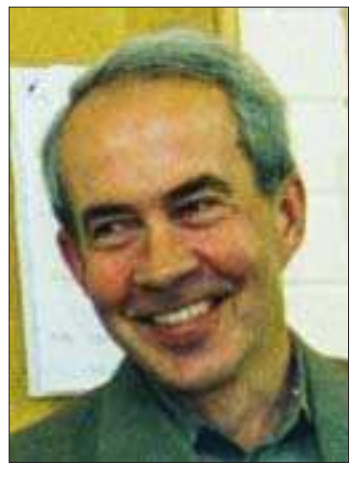

Ny vd. Karl Gustaf Pietilä tar över som vd på Quickly Tvättcentral ab när Bert Hellman går i pension.

NINA SMEDS
nina.smeds@nyan.ax
tfn 528 406

Står på. Wilhelmine stod stadigt på grund när sjöbevakningen kom till platsen. Foto: SJÖBEVAKNINGEN

Fartyg på grund vid Vårdö Bergö

Vid sex-tiden i går morse fick Sjöräddningscentralen Åbo meddelande att torrlastfartyget m/s Wilhelmine från riket gått på grund nordost om Vårdö Bergö på Åland.

Fartyget hade ingen last men en besättning på fyra man, men ingen blev skadad. Wilhelmine stod stadigt på grund, men visade inga tecken på att ta in vatten. Storklubbs sjöbevakningsstations patrullbåt tillkallades liksom bogserbåten Algot Johansson från Mariehamn.

Samma fartyg , m/s Wilhelmine, väckte uppmärksamhet i slutet av maj 2007 när det hade problem att hålla kursen i Rödhamnsfjärden på väg in mot Mariehamn. Det visade sig sedan att fartyget var underbemannat och en besättningsman som styrde fartyget var berusad.

Men orsaken till torsdagens grundstötning uppges vara den mänskliga faktorn och det finns inga misstankar om att alkohol skulle ha del i incidenten. (ns)

Fortsatt lönetvist inom Tallink

Lönetvisten mellan den estniska sjömansunionen EMSA och rederiet Tallink fortsätter.

EMSA studerar som bäst riksförlikningsmannens kompromissförslag som skulle höja de anställdas löner under de tre kommande åren. Enligt EMSA stiger reallönerna med cirka 16 procent.

EMSA:s ordförande **Kaia Vask** sade till FNB på torsdagen att budet inte är vad de anställda vill ha. Enligt Vask är man ute efter en reallönehöjning på 20 procent.

EMSA ska ge sitt svar på lönebudet inom en vecka. Unionens mål är enhetlig lön på alla Tallinks fartyg. Enligt EMSA har de som jobbar på Superfast-fartygen tre gånger högre lön än de som jobbar på rederiets andra fartyg.

EMSA-medlemmarna ordnade en timslång proteststrejk på fartygen i början av augusti. (FNB)

Dödsboauktion för äldreboende

■När dödsboet på **Valny Hedbergs** gård Furumo i Prästö auktioneras ut i helgen går intäkterna till ett gott ändamål.

Valny Hedberg, som avled 2005, hade inga arvingar. I sådana fall är det landskapsregeringen som fattar beslut egendomen. Kommunerna, i det här fallet Sund, kan ansöka om att få det som danaarv.

Intäkterna från tvådagarsauktionen som inleds på lördag går till att bygga ut kommunens äldreboende Tallgården. Den äldsta delen skall rustas upp, det blir större terapiutrymmen och flera nya lägenheter.

Danaarvet kommer väl till pass, konstaterar kommundirektören **Christina Nukala-Pengel**.

Någon prislapp för bygget finns ännu inte. Byggnadskommittén bantar ner projektet eftersom kommunen inte får landskapsandelar. (pd)

Snattade öl, tobak och godis

■Polisen har tagit emot två anmälningar om snatteri. I det ena fallet hade gärningsmannen snattat öl, cigaretter och en liten mängd godis. I det andra fallet rörde det sig om en ung person som enbart snattat lite godis. Händelserna inträffade i Mariehamn.

På Klinten har någon tagit en cykel vilket rubriceras som olovligt brukande.

Skadegörelse och misshandel

■I helgen utsattes en parkerad bil i Mariehamn för skadegörelse. Någon har bucklat till motorhuven och skadat en spoiler på bilen.

Natten mellan tisdagen och onsdagen utsattes en parkerad bil i Lemland Söderby för skadegörelse. Någon kastade en betongklump mot bakrutan som krossades.

En person misshandlades svårt på en kryssningsfärja natten till onsdagen och fördes med ambulans till akuten för vård.

Skadorna uppstod när en annan person slog ner och sparkade sitt offer huvudet i en hyttkorridor. Polisen har en misstänkt. (ns)

”Den lön jag hade var rätt okej”

Lättad Ehrnström lämnar ÅHS

Allt är möjligt. Att fortsätta inom ÅHS, att bli privatläkare eller något annat – många alternativ står till buds för avgående förvaltningschefen Björn-Olof Ehrnström.
Foto: ERKKI SANTAMALA

– Skönt att det är över, säger ÅHS avgående förvaltningschef Björn-Olof Ehrnström.

Turerna kring löneförhöjningen som han till sist fick avstå från har varit som ”en tagg i skinnet” de senaste åren.

Häromdagen blev det känt att Björn-Olof Ehrnström inte fortsätter som förvaltningschef när avtalet går ut vid årsskiftet. Han har personligen informerat sina medarbetare inom ÅHS.

Det började i november 2006, då ÅHS styrelse höjde Ehrnströms månadslön från 7.269 till 7.697 euro. Orsaken var att den då nyanställda ordinarie chefläkaren **Margareta Bondestam** skulle få 7.582 euro i totallön, och förvaltningschefen skulle enligt den rådande hierarkin ha den högsta lönen.

Ehrnströms löneförhöjning blev en följetong i flera instanser. Landskapsregeringen såg ingen orsak att höja hans lön under det pågående treåriga avtalet. Och dessutom var det bara landskapet som hade befogenheter att justera lönen.

Avslog

Men ÅHS-styrelsens beslut hade vunnit laga kraft, så i juli 2007 vände landskapsregeringen sig till högsta förvaltningsdomstolen (HFD), den enda instansen som kunde upphäva beslutet.

När HFD gav landskapet rätt anhöll ÅHS-styrelsen hos landskapsregeringen om att Ehrnströms lön skulle justeras enligt styrelsen ursprungliga beslut. Regeringen avslog ansökan.

När ärendet nådde ÅHS styrelse för den sista gången i augusti i år gällde det om Ehrnström skulle betala tillbaka den extra lön som betalats ut efter ÅHS ursprungliga lönehöjning. Det rörde sig om drygt 8.000 euro.

Styrelsen röstade med siffrorna 4-2 för att kräva extralönen tillbaka.

Inte en lönefråga

Att Ehrnström är missnöjd med hur löneärendet har skötts är klart. Men han understryker att jobbet för honom inte har varit en lönefråga.

– Det blir lätt frågan om pengar. Den lön jag hade var rätt okej. Men det är mänskligt att tacka ja till en löneförhöjning, säger han till Nya Åland.

– Jag anhöll aldrig om att få löneförhöjningen. Och jag bestämde att jag inte skulle kommentera ärendet före det var klart behandlat. Det skulle få ha sin gång.

Han anställdes som hälsocentralläkare innan han blev förvaltningschef 1998. Att han hade läkarbakgrunden var uppskattat inom organisationen.

– Jag upplever det så att jag har känt igen verksamheten, även om jag inte kan alla specialiteter, säger Ehrnström.

Gyllene skimmer

Först var han tjänstledig från läkartjänsten i flera år. När det senaste arbetsavtalet undertecknades för tre år sedan fanns en skrivning med om att han har en anställning inom ÅHS när uppdraget som förvaltningschef upphör.

Så han kan gå tillbaka till en läkartjänst eller annat uppdrag inom ÅHS, men det är bara ett alternativ.

Privatpraktiserande läkare är ett annat.

– Läkaryrket som sådant har ett gyllene skimmer. Det var en god tid för mig, men om jag återvänder dit, och i vilken form, får vi se. Allting är öppet,. Det är ett beslut som jag måste ta inom en snar framtid.

Han har inga planer på att flytta bort från Åland.

Tung tjänst

Tungt har det tidvis varit på chefsposten.

– Visst är det så. Man känner sig ofta otillräcklig eftersom det finns så mycket att göra, deadlines som skall hållas, utredningar som skall göras på kort varsel och akuta utryckningar för att personalen skall kunna göra det bästa möjliga jobbet.

Efter 11 år på posten kan det vara bra att röra på sig, resonerar han. Och på frågan om hur ÅHS skall hitta en ersättare med samma breda kunskap svarar han med ett skratt:

– Jag brukar säga att gravgårdarna är fulla med oersättliga människor.

PATRIK DAHLBLOM
patrik.dahlblom@nyan.ax

Nästa chefslön kan bli högre

Det kan bli svårt att hitta en ny förvaltningschef för samma månadslön som Ehrnström fått.

Det tror både ÅHS styrelseordförande **Torbjörn Björkman** och styrelsemedlemmen **Roger Jansson.**

Jansson, som lägger skulden för på landskapsregeringen, var en av två ledamöter i ÅHS styrelse som ville att Ehrnström skulle få behålla den extralön som betalats ut medan ärendet behandlades i olika instanser.

Förslaget blev nedröstat med siffrorna 4-2.

Med tanke på konkurrensen om erfarna chefer i Norden och Europa kommer landskapet nog att få betala mer än vad Ehrnström fick i lön för nästa förvaltningschef, tror Roger Jansson.

Har fungerat bra

Det är tråkigt att Björn-Olof Ehrnström slutar, säger Torbjörn Björkman.

Samarbetet i styrelsen har gått bra.

– Men han har slitit i ÅHS i tio år och jag förstår om han vill pröva sina vingar.

Turbulensen kring löneförhöjningen var trist för alla inblandade.

– Det är lätt att vara efterklok. Man borde ha varit införstådd med att det var landskapsregeringen som fick besluta om löneförhöjning. Men när domen från HFD kom kunde vi inte reagera på något annat sätt.

Något krav på att nästa förvaltningschef också har en läkarexamen som Ehrnström kan styrelsen inte ställa. Ärendet kommer upp vid nästa ÅHS-styrelsemöte den 26 september. (pd)

ÅHS-styrelseledamoten Roger Jansson.

ÅHS styrelseordförande Torbjörn Björkman.

Riket meddelar:

Nu bereds Ålands-dokument

Nu påbörjas beredningen av det principbeslut som ska ge Åland ökat inflytande i EU-frågor. Det meddelade regeringen i ett pressmeddelande i går.

Statsrådet gick ut med följande uttalande:

– Diskussioner om Ålands deltagande i behandlingen av EU-ärenden samt om landskapets möjligheter att påverka dem har förts med representanter för landskapet Åland. På basis av diskussionerna bereds ett principbeslut som ska godkännas av statsrådet. Dessutom har man tillsatt en arbetsgrupp som ska bereda en ändring av självstyrelselagen i fråga om landskapets möjlighet att bli hört i EG-domstolen.

Det här är ingen nyhet på Åland. Redan i början av förra veckan redogjorde landskapsregeringen för de ändringar som är aktuella i självstyrelselagen. Paragraf 59 a ska regleras med en skrivning om lagtingets roll i kontrollen av subsidiaritetsprincipen och 59 c ska kompletteras så att landskapet kan föra talan i egen sak. Inom oktober månad ska det finnas ett utkast till en proposition.

I ett principdokument – Ålandsdokumentet – samlas deklarationer och riktlinjer för regeringens samarbete med Åland i EU-frågor.

I dag fattar president **Tarja Halonen** beslut om att Finlands ska ratificera Lissabonfördraget. För det behöver inte riket Ålands godkännande, meddelar utrikesministeriet i pressmeddelandet.

Behandlingen av fördraget har slutförts i övriga medlemsstater med undantag för Tjeckien och Sverige. Irländarna har röstat mot fördraget vid en folkomröstning i juni.

ANNIKA KULLMAN

Föreläsningar om fett i kosten

■Den 14 och 15 september håller **Lars-Erik Litsfeldt** två föreläsningar om hälsosam mat med fett. Han tar även upp skolmaten som debatterats på Åland.

Litsfeldt är jurist till utbildningen och gick ner i vikt och blev av med sin diabetes genom att äta fet mat. Han har även skrivit en bok, Fettskrämd, om sina erfarenheter.

Den 14 september hålls föreläsningen klockan 19 i Ålands Hotell- och Restaurangskolas auditorium och den 15 september klockan 18.30 i Källbo skola i Godby. (ns)

Lantrådet i Rakt på

■Veckans gäster i debattprogrammet Rakt på i Åland 24 i dag är lantrådet **Viveka Eriksson** och finansminister **Mats Perämaa**. De berättar om hur de upplevt sitt första år vid regeringsmakten, hur det känns att göra sin första budget och vem som egentligen förhandlar om Lissabonfördraget.

Programmet sänds i Åland 24 kl 18.30, 19.30, 21.30, 22.30 och 23.30. Det kan även ses på nätet på www.aland24.ax

Programledare är **Nina Fellman**.

OBS Det händer

FREDAG 12.9

BIO

■■ **Bio Savoy kl 18.00.** Komedin Kung Fu Panda. Svenskt tal. Filmen fick fyra stjärnor av Nyans recensent.

■■ **Bio Savoy kl 20.00.** Arn – riket vid vägens slut. Filmen fick tre stjärnor av Nyans recensent.

NÖJE

■■ **Arkipelag nattklubben kl 22.00.** Soundway.

■■ **Dinos kl 24.00.** Coverbandet Made In Thailand.

■■ **Parks bar 22.00.** Pubtrubadur Nik Kotzev

LÖRDAG 13.9

AUKTION

■■ **Sund Prästö (skyltat) kl 10.00, visning från 9.00**. Orört dödsbo med lösöre från slutet av 1800-talet och början av 1900-talet. Mycket möbler, amerikatrunkar, kaffeserviser, glas, bestick, böcker, gamla flaskor, dukar, linnehanddukar, dragkälkar med mera. Mäklare Grönbacks-Eric.

BIO

■■ **Bio Savoy kl 18.00.** Komedin Kung Fu Panda. Svenskt tal. Filmen fick fyra stjärnor av Nyans recensent.

■■ **Bio Savoy kl 20.00.** Arn – riket vid vägens slut. Filmen fick tre stjärnor av Nyans recensent.

DANS

■■ **Saltvik Solbacka kl 20.00**. Edwings.

■■ **Arkipelag restaurangen kl 22.00.** Sunrize.

FOLKDRÄKTS-PRESENTATION

■■ **Ålands museum kl 13.00**. I samband med utställningen om de åländska folkdräkterna presenteras Enklinges och Kumlinges dräkter.

MARKNAD

■■ **Föglö Degerby Torget kl 11.00–14.00**. Försäljning av bland annat fisk, bröd, grönsaker, rotfrukter, rättvisemärkta produkter. Loppmarknad.

❑ Föglömuseet marknadsöppet med utställningen ”Kvinnor själv – kvinnor i förvärv.”

MUSIK

■■ **Restaurang Pommern Jazzklubben kl 19.00**. Jack Lidströms ”Hep Cats”– sving och tradjazz med Jack Lidström trumpet och sång, Torsten Ahlberg klarinett, Stephan Lindstein trombon, Per Larsson piano, Jan Bergnér kontrabas, Karl-Johan Lidström trummor.

NÖJE

■■ **Arkipelag nattklubben kl 22.00.** Soundway.

■■ **Dinos kl 24.00.** Coverbandet Made In Thailand.

■■ **Parks bar 22.00.** Pubtrubadur Nik Kotzev

TEATERGALA

■■ **Mariehamn stadshuset kl 19.00**. Teaterföreningens Solveig-gala med prisutdelningar.

TV

■■ **FST5 kl 17.15**. I Lokaltv-fönstret visas ett inslag från Postrodden i somras.

VERNISSAGE

■■ **Ålands konstmuseum kl 14.00**. ”Åländska original” – fotografier av Tiina Tahvanainen. Utställningen öppnas av journalisten och författaren Gustaf Widén.

SEVÄRT

MARIEHAMN

■■ **Galleri Fäktargubben, Storagatan 14**.
”Naturliga blickfång” – fotografier av Berit Sundman. Pågår till 20 september.
Öppet måndag-fredag kl 12–17, lördag 10–14.

■■ **Galleri Kakelhallen, Köpmansgatan 11.**
Bilder av sju unga fotografer på temat självporträtt. Pågår till 1 oktober.
Öppet vardagar kl 10–17, torsdagar 10-19, lördagar 11–14.

■■ **Galleri Skarpans, Skarpansvägen 27.**
”Impuls”. Målningar av Petri Allinen. Pågår till 27 september.
Öppet tisdag–fredag kl 11–17, tisdagar även 18–20, lördagar 11–14.

■■ **Kobba Klintar.**
Museet, lilla och stora lotsstugan, öppet lördagar och söndagar kl 11.00-18.00 till 15 september.

■■ **Köpmannamuseet Parkgatan.**
Öppet för grupper enligt överenskommelse per tel 13 650.

■■ **Mariehamnsgalleriet, Mariepark Västerhamn**.
Fotoutställningen ”Det glömda Mariehamn” sammanställd av Cecilia Wickström.
”Miniatyrstaden – Mariehamn på 1920-talet”. Husen är i skala 1:100.
Öppet lördagar kl 12-16, eller enligt överenskommelse, tel 531 388.

■■ **Medimar, Torggatan 10.**
”Du och jag”, målningar av Catja och Tiina Barck. Pågår till 26 september.
Öppet: måndag-torsdag kl 8–16, fredag 8–14. Även lördag 30 augusti kl 11.00–14.00.

■■ **Sjökvarteret Österhamn.**
Båt och skeppsbyggeri. Museum, hantverk, skuthamn.
Öppet vardagar kl 9–11.
Hantverkshuset ”En del av mig” verk i järnplåt av Susanne Ekman-Ahhroth. Pågår till 20 september.

■■ **Ålandstrafikens väntsal.**
Liten busshistorisk utställning samt busshistoriska tidningar från de nordiska länderna att bläddra i.
Öppet måndag–fredag kl 9–17.

■■ **Ålands emigrantinstitut Norra Esplanadgatan 5.**
Utställning om personliga emigrantupplevelser i Amerika. Databassökning. Öppet vardagar kl 12–16.

■■ **Ålands museum** och **Ålands konstmuseum.**
Åländska folkdräkter. Jubileumsutställning med anledning av att folkdräkterna fyller 100 år. Pågår till 5 oktober.
Tord Nygrens originalillustrationer till boken ”Tidernas Åland, från stenåldern till svenska tidens slut”. Pågår till 14 september.
”Åländska original” – fotografier av Tiina Tahvanainen. Pågår från 14 september till 12 oktober.
I entrégalleriet till ”Ladugårdar” – akvareller av Ann-Britt Eriksson. Pågår till 29 september.
Öppet tisdagar och torsdagar 10-20, onsdagar och fredagar 10-16, lördag-söndag kl. 12-16. Måndagar stängt.

■■ **Ålands sjöfartsmuseum.**
”Hajar du? Sanningen om havets jägare”. Pågår till 14 september.
Öppet dagligen kl 9–17.

BRÄNDÖ

■■ **Biblioteket.**
De tre vinnande bidragen från ”2000-talets ryatävling” som Ålands Marthadistrikts hemslöjdssektion anordnat visas under september.
Öppet måndagar kl 13.00–15.00, 18.00–20.30, onsdagar 18.00–20.30, torsdagar 13.00–15.00.

■■ **Jurmo Sjöbodsmuseum.**
På muséet finns allt som behövdes förr i tiden på ett skärgårdshemman för att klara sig året runt, främst vad gäller jakt och fiske.
Öppet enligt överenskommelse vid hamnkiosken eller till tel: 0400 850 739.

■■ **Skärgårdsmuseet i Lappo.**
Allmogebåtar, fiskeredskap och en permanent fotoutställning.
Öppet enligt överenskommelse.
Tel 56 657/0400 529 462.

ECKERÖ

■■ **Labbas Hembygds- och Bankmuseum.**
Kaptensgård med föremål från sjöfarten. Närmare information Eva Karlsson, tel 38 507,

■■ **Skeppsvik, Solbacka smycken.**
Utställning i sten och metall.
Öppet enligt överenskommelse, tel. 38 021.

■■ **Ålands jakt- och fiskemuseum.**
Ett specialmuseum inom jakt och fiske. Över 2.000 föremål som berättar om ålänningarnas jakt och fisketraditioner.
Informativa utställningar som passar mycket bra även för skol och lekskolegrupper. Specialguidning kan ordnas.
Årets sommarutställningar:
”Längs stränderna” Leena Sarparanta visar och säljer konst.
”Ansikte mot ansikte med åländska insekter och spindlar”. Fotograf Axel Steiner visar fotografier i storformat.
”Trämotorer finns dom” Tore Jansson visar sina svarvade trämotorer.
Barnaktiviteter: Tenngjutning och pärlutgrävning.
Nyhet i shopen: ”Sjöbloms” fiskolja. Utmärkt för behandling av trallar och verandor.
Öppet varje dag kl 10–17, till 15 september.

FINSTRÖM

■■ **Finström bibliotek (i Källboskolan).**
Trädgårdskonst – en utställning med trädgårdstema av Agneta Sundström. Pågår under september.
Öppet måndag–torsdag kl 12–20.

■■ **von Knorringmuseet.**
”Huvudsaken – hattar, mössor och andra huvudbonader”. Fram till 15 september visas utställningen enligt överenskommelse genom att kontakta biblioteket tel 41 470.

■■ **Godby Hotell.**
Akvareller av Gölsöm Ekblom, medlem i Nordiska akvarellsällskapet och Ålands konstförening. Pågår till 14 september.
Öppet alla dagar från kl 11.

FÖGLÖ

■■ **Föglö bibliotek.**
”Gränsland”, akvareller av Isa Hällström. Pågår under september och oktober.
Öppet måndagar kl 10-13 och kl 16-19, onsdagar 10-13 och torsdagar kl 18-21.

GETA

■■ **Linastugan i Finnö.**
”Underbara lappar vid vattnet”, verk i lappteknik av Lillemor Söderström, Liisa Edwards och Birgitta Häggblom. Pågår till 30 september.
Öppet enligt överenskommelse tel 49 694 eller 040-730 14 99/ Inga Snellman.

■■ **Soltuna.**
Trollstigen, en självberättande stig för barn. Kan besökas när som helst.

HAMMARLAND

■■ **Brandkårsmuseet Mörby.**
Här finns omkring 20 släckningsfordon samt annan släckningsutrustning från landskapet Åland. Den äldsta brandbilen är en A-Ford från 1926 och den modernaste en Volvo från 1969.
Öppet enligt överenskommelse, tel 040 536 82 86.

■■ **Postad gårdsmuseum.**
Västergård är en museibyggnad från 1760-talet. Kläder, porslin och många andra inventarier härstammar från början av 1700-talet.
Öppet enligt önskemål, tel 0457 361 3900

■■ **Sålis batteriberg.**
Kan besökas när som helst.

JOMALA

■■ **Jomala bibliotek.**
Under september visas foton från inflyttningen i de nygamla lokalerna.
Öppet måndag–torsdag kl 14–20.

■■ **Kungsö batteriberg.**
Kan besökas när som helst.

■■ **Kungsö Shellmuseum.**
”Nostalgimack” 1950-tal. Öppet enligt överenskommelse tel 32 7 60 , eller 040-706 82 30.

■■ **Önningebymuseet.**
Friluftsmåleri kring sekelskiftet 1900 samt Victor Westerholm Tecknaren.
Öppet enligt överenskommelse per telefon 040 096 77 10.

■■ **Sjöbloms emigrant- och torparmuseum, Önningeby.**
Utställning kring museet, torpare och emigration.
Öppet enligt överenskommelse per telefon 040 096 77 10.

KÖKAR

■■ **Kökar biblioteket.**
Med anledning av Ålands folkdräkters 100-års jubileum finns Kökars folkdräkter utställda i Kökars kommunbibliotek under hösten och vintern. Dräkterna tillhör Kökars Hembygdsmuseum.

■■ **Klosterkällaren, Franciscuskapellet.**
Fornlämningarna på Hamnö är de mest spännande som finns i den åländska skärgården.

LEMLAND

■■ **Lemböte kapellruin.**
Från 1200-talet, ligger invid ett av Ålands största forngravfält. Kan besökas när som helst.

■■ **Nåtö naturreservat.**
Nåtö naturstig öppen till 6 december.

SALTVIK

■■ **Borgboda fornminnesområde med Idas stuga.**
Öppet alla dagar. Vandringsled genom området.

SUND

■■ **Sunds bibliotek.**
Förskolebarnen vid Tosarby daghem ställer ut egna tolkningar av Henry Lindholms målningar, efter ett besök på Ålands museum. Pågår till september.
Sunds midsommarkronor.
Sunds folkdräkt.
Öppet måndag och torsdag kl 17.30–20.30, tisdag 10–16.

■■ **Bomarsunds fästningsområde.**
Tsar-Rysslands fästningsområde. Kan besökas när som helst.

■■ **Jan Karlsgården och Vita Björn.**
Friluftsmuseum och fängelsemuseum. Öppet dagligen kl 10–17 till 15 september.

■■ **Kastelholms slott.**
Öppet dagligen kl 10–17 till 15 september.

VÅRDÖ

■■ **Seffers hembygdsgård.**
Parstuga från 1700-talet med bruksföremål och verktyg.
Öppet enligt överenskommelse, tel 040 077 73 28.

■■ **Ålands skolmuseum.**
År 1888 uppförde läraren Viktor Jansson från Vårdö den byggnad där Ålands skolmuseum finns idag. Skolinventarierna är samlade från hela Åland men en del föremål härstammar från den gamla skolan.
Öppet enligt överenskommelse, tel 432 120.

Ålands Cancerförening rf
Telefon 22 419 e-post: forening@cancer.ax

RÄTTELSE

RESERVERA KVÄLLEN!
Rosa Bandet-gala på Arkipelag
lördagen den 4 oktober Nostalgisk afton med Tellus, Anacondas, Teenagers och The TAXMAN.
Mera information senare i tidningarna.

Kom ihåg

■■ **ABF Åland:** Motionsgymnastiken startar måndag 15.9 kl 18.30 i Strandnäs skola (norra) och pågår alla måndagskvällar. Ledare Sinikka Östberg. Man betalar 4 euro per gång. Ingen förhandsanmälan behövs. Ev. förfrågningar till ABF-Åland tel.16 707.Alla välkomna!

■■ **Alandia Squaredancers:** Basic-kurs torsdagar kl 18.30 i klubblokalen, som ligger på Skolvägen 1, samma gata som går till Vikingaåsens skola. Basic är grundnivån i squaredans och kräver inga förkunskaper, bara gå i takt till musik. Man behöver inte komma i par, det finns dansare i klubben som fyller upp där det behövs. Kom och prova på. Välkomna! Styrelsen.

■■ **DUV:** Steg för Stegs valmöte tisdagen den 16.9 kl 18.30 är inställt gå grund av sjukdom. Mer information om nytt datum meddelas längre fram.

■■ **Folkhälsans Allaktivitetshus, Skeppargatan 11:** Stavgång måndagar och torsdagar kl 10.00, start vid huvudentrén. Stavar för utlåning finns! Seniordans onsdagar kl 11.00 i gymnastiksalen. Start: 24.9. Ledare: Anita Söderlund
Sittdans tisdagar kl 11.00 i gymnastiksalen. Start: 23.9. Ledare: Anita Söderlund.
Seniorgymnastik (med lätt styrketräning och balansövning)*. Start: onsdag 24.9 kl 10.00. Ledare: fysioterapeut Gun-Lis Andersson.
Mimosel minne och motion*. Start: 22.10 kl 14.00. Ledare: Maj-Len Palmqvist.
Fredagssim i bassängen*. Familjer med barn kl 19-20. Vuxna kl 20-21.
*Anmälan och förfrågan görs till Clary Åkerfelt, tel 12 201.

■■ **Fotokluben Obscura**: Vi flyttar på lördag 13.9 kl 10. Kom med och hjälp! Se ungdomsutställningen på Kakelhallen t.o.m 1.10.

■■ **IMS-Åland:** Månadsmöte/ gruppmeditation. Fredag 12.9 kl19.00, ÅHAs kansli/samlingslokalen, Storagatan 14, Mariehamn. Kvällens ämne: Levande Föda.

■■ **Lumparlands marthaförening:** Möte i Martharummet måndag den 15.9 kl 19.00.

■■ **Projektkören.ax**: Startar sina Projekt Ellington Sacred Concert-övningar på lördag 13.9 kl 13.30 i St Mårtensgården. Även O Fortuna gås igenom inför 10 okt.

■■ **Veteranbilsägare:** Körning söndag 14.9 med ett inbokat besök. Samling vid Bilmacken kl 14.

■■ **Visans vänner:** Medlemsträff hos Anders Påvall på Berssons i Geta lördag 13.9 kl 19. Ring för vägbeskrivning 0457-383 84 70. Knytkalas. Välkomna.

■■ **ÅBSK**: Finska Brukshundsklubben/SPKL berättar om sjöräddning med hund, efterspaning av försvunna personer på öar och skär. Plats Hotell Pommern 7.10 kl 18.00. Anmäl gärna så att vi vet om hur många som kommer! via e-post ulla.ohberg@aland.net eller skicka ett sms 040 778 06 66 .

■■ **Ålands handikappförbund:** Ulrika Krook, juridiskt ombud vid Finlands Svenska Handikappförbund, föreläser om ”grunderna för serviceplan och besvärsprocessen” lördag 13.9 kl 11.30 vid HandiCampen, Skarpansvägen 30 i Mariehamn. Alla intresserade hjärtligt välkomna!

■■ **Ålands synskadade:** Vårt verksamhetscenter Ankaret är aktivt med i skördefesten på Åland fredag 19.9 och lördag 20.9. Ankaret har då öppet kl 14-24 och säljer de handgjorda borstar som föreningens medlemmar har tillverkat. Det blir också servering av kaffe med bröd.

■■ **Ålands synskadade:** ”Må Bra - från topp till tå” är namnet på det seminarium för Finlands Svenska Synskadades (FSS) kvinnor som hålls på Norrvalla i Vörå 16-18 oktober. På programmet finns bland annat stavgång, minnesträning, Ayurveda, föreläsning och fotanalys, vattengymnastik, taktil stimulering och kvällsprogram. Seminariet, som är avsett för FSS ordinarie medlemmar, pågår från torsdag till lördag kostar 50 euro per deltagare. I den summan ingår program, resor, mat och logi. Anmälan ska göras till FSS kansli telefon 09-696 23 00 senast på tisdag 16.9. Vid anmälan ska även meddelas om egen ledsagare medföljer samt eventuella allergier.

Kiki Alberius-Forsman
Epost: kiki@nyan.ax
Telefon: 528 451

familjen

Dagens namn
DAGNY

Dop

Hugo Lars Boström döptes lördagen den 30 augusti i Sjöfararkapellet i Mariehamn. Han är son till Emma Kardell och Anders Boström i Mariehamn. Dopet förrättades av församlingspastor Peter Karlsson.

Vi firar 1-15 år

Oscar Mansén i Jomala Vargsunda fyller 1 år i dag den 12 september. Oscar gratuleras av gudmor Jeanette.

Alva Öström i Hammarland fyller 1 år i dag den 12 september. Gratulerar gör mamma, pappa, farmor, farfar och faster.

Gratulerar 75 år

MARJATTA ERIKSSON
Namn: Emmi Marjatta Eriksson, född Mankinen.
Född: den 15 september 1933 i Kemi, men är huvudsakligen uppväxt i Helsingfors.
Bor: på Sottunga, kom till Åland 1964.
Yrke: pensionerad hälsovårdare.
Intressen: matlagning, litteratur.
Familj: maken **Gustav** och sonen **Erik**, med hustru **Su** och hennes son **Net.**
Födelsedagen: ”Jag vill gärna att folk kommer hit till mig på kaffe på födelsedagen på måndag, vanlig kaffetid här är 14.00, men folk kan också komma 13.00”, hälsar jubilaren.

Tisdagen den 2 september kl 18.57 föddes Jonathan. Han var 55 cm lång och vägde 4. 560 gram vid födseln. Föräldrar är Erika Lindqvist och Conny Söderström. Familjen bor i Mariehamn. Foto: PRIVAT

Ny på Åland

Emmaus efterlyser mammalådor

Mammalådan hjälper. Ge din gamla låda till Emmaus. Här visas innehållet som fanns i en moderskapsförpackning för några år sedan. Foto: FPA

■Samarbetet mellan Emmaus och Mariehamns Marthaförening stärks med att packa och sända ut mammalådor till behövande föräldrar ute i Europa, berättas det i ett pressmeddelande.

För att det ska lyckas behöver Emmaus hjälp med att få tomma lådor.

Har ni mammalådor gärna med madrass och lock, lämna dem till Emmaus på Köpmansgatan i Mariehamn, uppmanar organisationen.

Marthorna packar dem med allt en baby behöver och Emmaus sänder lådorna vidare till behövande nyblivna föräldrar runt om i Europa.

– Ingen kan göra allt, alla kan göra lite, hälsar verksamhetsledare **Britt-Marie Lundberg** på Emmaur. (ka-f)

Hungerdag samlar till katastroffond

■Finlands Röda Kors arrangerar 25-27 september insamlingen Operation Hungerdagen. Man uppmanar alla att vända sig till sin lokala rödakorskontor alternativt att registrera sig på www.rodakorset.fi.

Pengarna som samlas in går till en katastroffond som inte är bundet till något givet biståndsmål. Istället ska pengarna snabbt kunna användas när hjälp behövs hemma eller någon annanstans.

I fjol deltog ungefär 20.000 frivilliga med insamlingsbössor och inbringade närmare 2,5 miljoner euro. Målet i år är att samla in 2,7 miljoner för biståndsarbetare.

I ett pressutskick listar Röda korset vad pengarna räcker till. En euro ger en påse tomatfrö, fyra euro ger en varm filt, sex euro ger ett paket för förebyggande och vård av malaria, 15 euro ger rent dricksvatten för ett barn för ett helt år, 17 euro ger en moderskapsförpackning, 25 euro ger 100 kg ris, 50 euro ger första hjälpen-utrustning för en liten by. och 100 euro räcker till vaccin mot mässling för 110 barn. (mt)

Snart öppnar första ”Tittut”

■Tittut är namnet på en nystartad föräldra- och barngrupp som ska träffas i S:t Mårtensgården i Mariehamn varannan måndag. Träffarna är till för funktionshindrade barn från hela Åland mellan noll till tre år.

På Tittut sjunger man tecken-sånger och leker med barnen. Här finns möjlighet att träffa andra föräldra och barn i samma situation. Fikat är till självkostnadspris.

Initiativtagare är **Mia Grönlund**, mamma till en pojke med funktionshinder.

Gruppen träffas jämna veckor klockan 11.00 till 13.00 och första träffen sker alltså på måndag. (ka-f)

Personalbrist i Finström-Geta

Michael Urch beklagar att körerna i Finström-Geta måste ta paus då kantor saknas. Arkivfoto: ERKKI SANTAMALA

■Finström-Geta församling har drabbats av en akut personalbrist.

Största bekymret just nu är att hitta en kantor som stannar kvar.

– Det är brist på kantorer och ingen har sökt tjänsten här, berättar kyrkoherde **Michael Urch.** Både kyrkokören och barnkören saknar ledare och måste antagligen ta en paus fram till dess kantorstjänsten är tillsatt.

På förrättningar spelar tillfälliga vikarier. Från och med oktober är det **John-Adam Sjölund** som hoppar in vid behov.

Församlingen saknar också en ekonomichef. Ekonomin sköts numera enbart av en bokföringsfirma. Vid kyrkorådets möte i början av oktober ska ett beslut tas om hur tjänsten ska tillsättas.

Dessutom har kyrkorådets vice ordförande, **Jürgen Pastoor,** lämnat sitt uppdrag på grund av flyttning från orten. Ny vice ordförande utses av kyrkofullmäktige i mitten av oktober. (ka-f)

Positionslistan

Birka Cargo Ab Ltd
Baltic Excellent: El Ferrol 16.9, Gdynia 12.9, Lübeck 13.9, El Ferrol 17.9, Chatham 20.9, Braviken 24.9.
Birka Exporter: Åbo 14.9, Raumo 15.9, Hull 19.9, Helsingfors 23.9.
Birka Transporter: Raumo 12.9, Hull 16.9, Antwerpen 17.9, Åbo 21.9, Raumo 22.9.
Birka Shipper: Hull 12.9, Helsingfors 16.9, Kotka 17.9, Raumo 19.9, Hull 23.9.
Birka Carrier: Bilbao 16.9, Antwerpen 19.9, Helsingfors 22.9.
Birka Express: Antwerpen 12.9, Helsingfors 15.9, Kotka 16.9, Hangö 18.9, Bilbao 23.9.
Birka Trader: Antwerpen 13.9, Helsingfors 16.9, Kotka 17.9, Hull 20.9, Helsingfors 24.9.

Godby Shipping
Link Star: Holmsund 18- 19.9, Dublin 25-26.9, Holmsund 2-3.10.
Midas: Santander 12.9, Raumo 19.9, Gdynia 22.9.
Mimer: Kotka 15.9, Raumo 17.9, Rouen 23.9.
Miranda: Amsterdam 15.9, London 16.9, Lübeck 20.9.
Misana: Santander 16-17.9, Harwich 19.9, Åbo 22.9.
Misida: Raumo 2-17.9, Ferrol 23.9.
Mistral: Fredrikshamn 15-16.9, Kotka 17.9, Amsterdam 22.9.

Rettig Group Ltd Bore
Auto Baltic: Kotka 15.9.
Auto Bank: Malaga 15.9.
Auto Bay: Portbury 15.9.
Belgard: Gävle 15.9.
Borden: Åbo 14.9.
Bravaden: Landskrona, på dock.
Estraden: Paldiski 15.9.
Fingard: St Petersbur 13.9.
Klenoden: Mäntyluoto 15.9.
Najaden: Jakobstad 15.9.
Nedgard: Hull 15.9.
Nordgard: Harlingen, på dock.
Norking: i trafik Rotterdam/Teesport.
Norqueen: i trafik Zeebrügge/Teesport.
Norsky: i trafik Rotterdam/Teesport.
Norstream: i trafik Zeebrügge/Teesport.
Ostgard: Boston 15.9.
Seagard: Fredrikshamn 15.9.
Swegard: Rundvik 15.9.
Sydgard: Fécamp 15.9.
Trenden: Amsterdam 15.9.
Westgard: Klaipeda 15.9.

Gustaf Erikson
Ahtela: Linjetrafik Helsingfors – Muuga v/v.
Green Selje: St. Petersburg.
Tingö: Torneå 15.9, Brahestad 17.9.
Amore: Östersjötrafik.
Josefine: Östersjötrafik.
Nathalie: Östersjötrafik.

Skolmaten Vecka 38 15-19.9

Kyrkby och Vikingaåsen
Måndag: Grillad kyckling, chilisås, ris, sallad.
Tisdag: Lasagne, sallad.
Onsdag: Korvsås, potatis, sallad.
Torsdag: Schnitzel, kallsås, klyftpotatis, sallad.
Fredag: Köttsoppa, mjukt bröd, pålägg.

Mariehamns stads grundskolor
Måndag: Griskött Indienné, ris.
Tisdag: Fiskbiff, kallsås, potatis.
Onsdag: Britt-Maris penne pasta, köttröra.
Torsdag: Köttgryta, potatis, lingonsylt.
Fredag: Bönsoppa, ost, bröd. Salladsbuffé alla dagar.

Godby
Måndag: Risgrynsgröt, bröd, pålägg.
Tisdag: Spagetti och köttfärssås, riven ost, sallad.
Onsdag: Fisk i ugnen, potatis, råkost.
Torsdag: Afrikansk gryta, ris, sallad
Fredag: Operation dagsverket

Lakrits och Skrållan hoppade bäst

■Kaninen Lakrits ledd av **Amanda Aarnio** vann fredagens kaninhoppning som arrangerades vid 4H-gården och naturbruksskolan i Jomala.

I klass ett klarade Lakrits av att ta sig genom banan på bara 20,6 sekunder och med endast ett fel registrerat i protokollet.

I klass två var det **Malin Nordqvist** med kaninen Skrållan, som med ett fel och tiden 39,4 sekunder kammade hem segern.

Arrangör för kaninhoppningen var barn- och ungdomsorganisationen 4H. Nästa chans för kaniner och kaninägare att visa framfötterna är under tävlingen på skördemarknaden den 21 september klockan ett. Då går Nordea Cup, säsongens största tävling, av stapeln. (fs)

KANINHOPPNING
4H:s kaninhoppningstävling 5 september.
Klass 1, max 20 cm: 1) Amanda Aarnio-Lakrits, 1 fel, 20,6s, 2) Åsa Velander-Keara, 1 fel, 104,0s, 3) Malin Nordqvist-Skrållan, 2 fel, 33,0s, 4) Mathilda Carlsson-Alfons, 2 fel, 56,1s, 5) Wilma Schönberg-Puppe, 2 fel, 97,7s.
Klass 2, max 30 cm: 1) Malin Nordqvist-Skrållan, 1 fel, 39,4s, 2) Elin Sjuls-Tuffs, 2 fel, 116,2s, 3) Moa Clemes-Tuffe Mendez, 3 fel, 29,4s.

■**Paulina Eklund,** Mariehamn, och **Tove Nylund**, Mariehamn, har den 30 juli avlagt pol.mag examen vid Helsingfors Universitet med socialt arbete som huvudämne.

Nyan rättar

Roger Höglund (c), ordförande för kommunstyrelsen i Finström, hör till centern och inte till något annat parti.

ÖPPNA HÖGSKOLAN

Aktuell fortbildning
för företag och organisationer

Vi har lediga platser på följande kurser:

» Intern revision- grundkurs
» Socialt ansvarstagande-CSR i praktiken
» Livslängdsplanering av byggnadsverk
» Vägen till bättre coaching
» Effektiv mötesteknik
» Ekonomi för icke ekonomer
» Medietträning

Lediga platser finns även på universitets- och öppna programkurser

Kursinformation på www.ha.ax/open
Anmälan via hemsidan eller till tel 537 711, open@ha.ax

Välkommen med din anmälan!

Högskolan på Åland/Öppna högskolan, Neptunigatan 17
Pb 1010, AX-22111 Mariehamn, Åland, Finland
tfn +358(0)18-537711 fax +358(0)18-22160
e-post: open@ha.ax.

Jan Kronholm
Epost: jan.kronholm@nyan.ax
Telefon: 528 466

kultur

”Vi skriver för morsan. Oberoende av om hon lever eller är död så är det för henne vi skriver.
DENNIS RUNDT, AVGÅENDE CHEFREDAKTÖR FÖR VBL, I HBL

Lyfter fram originaliteten

Tiina Tahvanainen har fångat sex ålänningar i bild

Hon kallar dem ”mina stjärnor” och hon säger att det gett henne mycket att få lära känna dessa människor. Tiina Tahvanainen talar om sin utställning med sex åländska original som har vernissage i Ålands konstmuseum på lördag.

Ställer ut. Tiina Tahvanainen visar åländska original i storformat i Åland konstmuseum.

– Jag har alltid beundrat människor som vågar gå sin egen väg och det gäller ju särskilt i ett litet samhälle som det åländska, säger Tiina Tahvanainen.

Och tillägger:

– Jag lägger inte in någonting negativt i originaliteten och vem som är ett original är ju upp till var och en att bestämma.

I inledningen till den katalog som producerats till utställningen skriver journalisten och författaren **Gustaf Widén** om ”människor som har sett och tänkt mycket”.

Alla ställde upp

Tiina Tahvanainen berättar att hon själv valt ut de sex personer som hon fotograferat för utställningen: **Borghill Lindholm, Christina Hedman-Jaakkola** (Tant Grön). **Sixten Jansson** (Pop-Sixten) **Olle Strömberg** (clownen Jolle), **Matts Stenlund** och **Tom Andersson**.

– Ingen reagerade negativt eller tvekade att ställa upp när jag tog kontakt och berättade om det jag ville göra, säger hon.

De berörda har också fått vara med och godkänna de bilder som nu finns med på utställningen.

Att det finns utrymme för original i det åländska samhället var något som Tiina Tahvanainen lade märke till redan när hon flyttade till Åland och hon säger också att hon tror att det skulle ha varit lätt att få med många fler i fotoprojektet.

– Tiden och ekonomin har dock ställt sina begränsningar.

Egna miljöer

Tahvanainen har försökt ta sig tid att arbeta ordentligt med dem hon nu fäst på bild. Hon har träffat alla åtminstone två eller tre gånger.

Borghill Lindholm har hon hälsat på i hennes hem, men hon har också också fått ta sig en titt på barndomshemmet, Myran. Med Christina Hedman-Jaakkola har hon bland annat vandrat på Ramsholmen, med Matts Stenlund har hon seglat folkbåt och vandrat på Ingbybergen. Olle Strömberg har hon träffat hemma och i hans fotomuseum, Sixten Jansson på hans arbetsplats Emmaus och i hans stuga i Svinö. För Tom Andersson har den självskrivna platsen varit Bio Savoy.

– Jag har ju inte varit bekant med dem från början men jag är glad över att jag fått spendera så här mycket tid med var och en av dem och på ställen där de känt sig trygga. Det har haft stor betydelse för bilderna att jag fått lära känna dem.

– Vi har också haft mycket kontakt via telefon och brev, tillägger hon.

Utställningen i Ålands museum är Tiina Tahvanainens tredje på Åland. Den första som hon kallade ”Sorgcentrum” höll hon år 2003 på Galleri Salt och den andra, ”Snövit” på Galleri Kakelhallen 2005. Hon kommer ursprungligen från Dalsbruk i Åboland men är numera bosatt i Mariehamn.

Sixten. Sixten, ”Pop-Sixten”, Jansson på sin arbetsplats Emmaus.

I närbild. I varje serie ingår också närbilder på de avfotograferade. Närmast kameran Matts Stenlund.

Svartvitt

Ett utmärkande drag för Tiina Tahvanainens fotokonst är det gedigna hantverksarbetet. Hon håller fortfarande fast vid att fotografera på film och har ingen tanke på att gå över till digitalfoto. För de bilder hon nu visar har hon använt en mellanformatskamera och fotograferat i naturljus. Att bilderna skulle bli svartvita var en självklarhet från början.

– Det svartvita understryker på något sätt originaliteten och gör också bilderna mera dokumentära.

– Jag är också mycket glad över att vi på Åland fortfarande har Foto Alandia som kan framkalla svartvit film och som beställer in filmmaterial. Digitaland har dessutom framställt bilderna och Ehns gjort inramningen, så allt kan sägas vara producerat här, tillägger hon.

Tiina Tahvanainen avslöjar också att hon har planer på att bygga ett eget fotolabb i det hus hon flyttat in i Mariehamn så några planer på att överge det traditionella fotohantverket har hon inte.

Vernissage på lördag

Utställningen i Ålands museum har sin vernissage på lördag kl 14, då också de sex fotoobjekten kommer att närvara. **Gustaf Widén** öppnar utställningen, som pågår i museet till den 12 oktober.

I serien ”Möten kring konst” visas på tisdag kväll, den 16 september, kl. 18 **Per-Ove Högnäs** film ”Edos mack” och Högnäs diskuterar efter filmvisningen med Tiina Tahvanainen.

JAN KRONHOLM
jan.kronholm@nyan.ax
tfn 528 466

Ålands kulturfond
Hilda och Gustaf Eriksons fond
Elin och Erik Nylunds fond
Leonard Johnsons fond
Olga och K Verner Immanuels fond

Bidrag till studerande, kulturorganisationer och författare

ur 2007 års disponibla räntemedel

Ur fonderna ges medel i första hand till åländska studerande som med framgång bedriver studier.

En ansökan om bidrag kan göras för samtliga fonder. Ansökan skall åtföljas av utredning om de pågående studierna.

Bifoga ditt bankkontonummer för bidragsbetalning.

En fritt formulerad ansökan riktas till: Förvaltningsnämnden för stiftelsen Ålands vänner r.s., ordförande Ove Josefsson, Apelgränd 15, 22100 Mariehamn, som också lämnar tilläggsinformation på tel. 16 024 (kvällar efter kl. 17.00).

Ansökningarna skall vara nämnden tillhanda

senast den 13 oktober 2008
Bidragsmottagare meddelas per post.

Förvaltningsnämnden
för stiftelsen Ålands vänner r.s

Manskören Åländska sångare

inleder höstens övningar onsdagen den 1 oktober. Efter att under ett antal år ha övat i Finström flyttar man nu över till Margaretagården i Mariehamn. Övningstiden ändras också till kl 17-19. Körens dirigent **Lena Svartström** sjunger nämligen på samma plats med Novemberkören från kl 19. Under hösten finns åtta övningskvällar inprickade för Åländska sångare.

– Lördagen den 11 november får vi besök av Sveriges äldsta kör, Stockholms allmänna sångförening, även kallad ”Allmänna sången”, berättar Åländska sångares vice ordförande **Per-Eric Karlsson**.

Allmänna sången skall ge konsert i S:t Görans kyrka kl 19 och man sjunger också något nummer tillsammans med värdkören. Efter kören blir det en gemensam sits.

Karlsson berättar också att Åländska sångare i november skall medverka med adventsbetonade sånger i en högmässa i S:t Görans. Datum är dock inte fastslaget ännu.

Kören hade under vårterminen ett 25-tal sångare men fler få gärna komma med, både nya och nygamla, säger Per-Eric Karlsson. ❑

Manskören Huutajat

(roparna) från Uleåborg har kallats att uppträda på Museum of Modern Art (MoMa) i New York. Kören uppträder där på måndag, skriver FNB.

Under samma resa deltar kören i avslutningen av utställningen Arctic Hysteria på konstcentret P.S.1 i New York-stadsdelen Queens. Utställningen har omfattat verk av 15 finländska konstnärer och konstnärsgrupper och en video- och audioinstallation med Huutajat.

Efter besöket i New York reser Huutajat vidare till Washington, där kören uppträder i parken The Ellipse vid Vita huset. Där uruppförs en komposition av körledaren **Petri Sirviö** med text ur den amerikanska grundlagen. ❑

Erik Hemming lektor vid högskolan

på Åland medverkar på söndag, den 14 september, kl. 18 i ett språkprogram i Sveriges TV2. I SVT:s egen programtext kan man läsa: ”I grundskolans kursplaner för engelska och moderna språk står att lärarna ska dra nytta av det språk som eleverna möter utanför skolan – som genom TV, internet och musik. Hur gör man det? Och hur mycket språkkunskaper behöver man egentligen för att kunna använda ett språk? Räcker inte de kunskaper man har i sitt eget språk ganska långt för att förstå sammanhang? Gäst: Erik Hemming, lektor i språk vid Högskolan på Åland.” Programmet sänds i repris i SVT1 på tisdag kl 11.00. ❑

Cantilena gör folklig mässa

Sugande polskerytmer i Jomala kyrka i december

Vackra dalamelodier och sugande polskerytmer arbetar Cantilenakören med under den här hösten. Söndagen den 7 december skall kören uppföra Anders Nybergs folkliga mässa ”Himlen inom oss” i Jomala kyrka.

Kör. Sångarna i Cantilena sjunger upp sig, under vice dirigenten Iréne Liljegrens ledning, inför onsdagens övning i Källbo skola. Foto: FREDRIK TÖRNROOS

Det är **Elisabeth Karlsson,** som nu leder kören på andra året, som tagit upp Nybergs mässa. Hon kommer själv från Dalarna och är bekant med tonspråket i mässan.

– Jag kommer från Krylbo och hörde mässan framföras i Grytnäs kyrka i slutet av nittiotalet, berättar hon.

Dalamelodier

Anders Nyberg bygger sin mässa på gamla dalamelodier, både innerliga sånger i lugnt tempo och sprittande polskor och långdanser. Nyberg har själv gjort text till en del av melodierna och även skrivit till en del av musiken. Han har också gjort en mässordning som gör att verket kan utföras som en riktig mässa, men Cantilena har valt att framföra den i konsertversion.

Verket som tar ungefär en timme är skrivet för kör, solister och instrumentalister. Elisabeth Karlsson berättar att **Johanna Grüssner** kommer att medverka som solist och att gruppen Ulvens döttrar utgör stommen bland musikerna.

Kulning, kohorn

Gruppen skall ännu utökas med fler violinister och med bland annat flöjt, piano, bas och sopransax.

– Egentligen skall det vara kohorn eftersom mässan inleds med kulning där svar ges på kohorn.

Redan i körens julkonsert i fjol framfördes en av de tolv satserna ur mässan och på våren började man också känna på verket.

– Vi tjuvstartade litet i våras och det känns bra nu när vi tagit upp arbetet i höst. Det är alltid bra när ett verk hinner sätta sig, säger Elisabeth Karlsson.

Vad är då utmaningarna i Nybergs mässa?

– Svårigheten ligger främst i rytmerna, att få in polskerytmerna, gunget och svänget, i kroppen.

Sångare välkomna

Enligt Elisabeth Karlsson klarar Cantilena nog av att uppföra mässan med den besättning man har i dag, men hon välkomnar mer än gärna flera sångare i mansstämmorna. Som i många andra körer är det brist på tenorer och basar.

– Ifall någon tycker att det skulle vara trevligt att vara med och uppföra mässan så kan man ju ta det som ett projekt om man inte är beredd att fortsätta att sjunga i kören, säger hon.

Finns det intresserade sångare så kan man kontakta henne eller bara komma till övningskvällarna, onsdagar kl 19 i Källbo skola i Godby.

Repris på våren?

I planeringen ingår även uppföra mässan en gång till efter konserten i Jomala kyrka.

– Vi har ett eventuellt uppförande till under våren i tankarna men vet ännu inte om det i så fall blir här på Åland eller någon annanstans, säger Elisabeth Karlsson.

JAN KRONHOLM
jan.kronholm@nyan.ax
tfn 528 466

Godbydagis nära byggstart

Ritningarna för det nya daghemmet i Godby har godkänts och nu hoppas kommunstyrelsen i Finström på byggstart ännu i höst.

Styrelsen tror också att de för sin del kan ta beslut om Pålsböle skolas framtid ännu inom september.

Det nya daghemmet i Godby har nu kommit så långt att det är dags att ansöka om byggnadslov. Kommunstyrelsen i Finström beslöt på sitt möte i onsdags att godkänna ritningarna för dagiset.

– Efter det skall bygget bjudas ut på entreprenad, vi hoppas ju att det kan blir byggstart redan i år, säger kommunstyrelsens ordförande **Roger Höglund** (c).

Tydliga kalkyler

Det blir alltså inte ett sambygge med en eventuell utbyggnad av Källbo skola. Det alternativet har varit aktuellt eftersom det kunde vara kostnadseffektivt att knyta ihop två byggen till ett enda paket. Men eftersom Pålsböle skolas framtid ännu inte är avgjord valde kommunstyrelsen på sitt möte i onsdags att redan nu gå vidare med dagiset.

Vad Pålsböle skola beträffar vill kommunstyrelsen nu få fram tydliga kalkyler.

För- och nackdelar

– Vi har vänt oss till skolnämnden med en begäran om att de skall utreda vilken betydelse en nedläggning av Pålsböle skulle få med tanke på skolskjutsarna. Vi vill också att nämnden redogör för exakt vilken typ av tillbyggnad som i så fall skulle krävas i Källbo skola och vad det bygget skulle kosta, säger Höglund.

Skolnämnden får dessutom i uppgift att lista samtliga för- och nackdelar som en enskolasituation i kommunen skulle medföra. Allt detta skall vara gjort till nästa styrelsemöte den 24 september och då hoppas man på att kunna ta beslutoch föra frågan vidare till fullmäktige.

Billigare tak

Pålsböle skola fanns även på föredragningslistan under en annan rubrik. Det har nämligen visat sig att reparationen av skolans tak bara kostade en tredjedel av den budgeterade summan på 60.000 euro.

Skolnämnden hade begärt att få använda de resterande 40.000 euro på att förnya diverse material och redskap i skolan men kommunstyrelsens ledamöter valde att vara återhållsamma.

– Vi beslöt i stället att skolnämndens önskemål skall behandlas i samband med nästa budget, säger Roger Höglund.

Betydligt dyrare

På onsdagens möte bestämde kommunstyrelsen att rekommendera fullmäktige att bevilja ett tilläggsanslag på 200.000 euro till socialnämnden. Pengarna behövs för äldreomsorgen.

– Vi har behövt fler platser än vi hade räknat med i budgeten och det har dessutom blivit betydligt dyrare än vi trodde från början, konstaterar Höglund.

TITTE TÖRNROTH-SARKKINEN
titte.tornroth@nyan.ax

Nytt beslut om Holm-Johansson

■Finströms kommunstyrelse har beslutat förorda lagtingsdirektör Marine Holm-Johanssons anhållan om att befrias från sitt politiska uppdrag.

En tidigare anhållan avslogs både av styrelsen och Finströmsfullmäktige vilket ledde till en debatt om hur lämpligt det är att en lagtingsdirektör samtidigt själv är politiskt aktiv. Marine Holm-Johansson är ”opolitisk” men sitter i kommunstyrelsen på ett liberalt mandat.

Holm-Johansson förnyade sin anhållan och fick alltså nu stöd av kommunstyrelsen. Frågan går nu vidare till fullmäktige. (tt-s)

Lumparland vill miljöutbilda

■Landskapet bör kunna erbjuda utbildning för de kommuntjänstemän vars jobb berörs av den nya landskapsförordningen om miljöskydd.

Det föreslår Lumparlands kommun i sitt utlåtande. Styrelsen är i stort sett nöjd med förslaget, säger kommundirektören **Tomas Urvas.**

– Det kommer att leda till smidigare tillståndsförfaranden och vi hoppas på kortare behandlingstider.

Men förordningen innebär troligen ökade kostnader för kommunerna och då vore det önskvärt att landskapet kan kompensera dem på något sätt.

Det kanske inte rör sig om stora summor, men det är en principfråga, säger Urvas.

Kommunstyrelsen har också sänt en skrivelse till Mise om återvinningsstationen vid butiken i Klemetsby. Containern med blandanfall nyttjas mest av sommargäster och trycket var som hårdast i juli.

– Vi vill ha flera tömningar, men hittills har vi inte fått det. I somras kom Mise dit en gång i veckan när det hade behövts två, säger Tomas Urvas. (pd)

Fiskturism till lagtinget

■**POLITIK.** Lagtingsledamot **Danne Sundman** (ob) har ställt en skriftlig fråga om fisketurism till landskapsregeringen.

Han vill veta vilka åtgärder landskapsregeringen ämnar vidta för att fisketurismens verksamhetsförutsättningar ska garanteras samtidigt som vattenägandet respekteras och ett hållbart fiske garanteras. (ak)

Olle låter färgen flöda

Olle Virtanen i Mariehamn visar nu en del av sitt måleri. I veckan höll han vernissage i sitt hem vid Blåbärsstigen.

Olle Virtanen målar frejdigt med flödande färger.
Foto: STURE MATTSSON

– Olle är en färgglad kille, säger **Sture Mattsson**, fritids- och semesterhandledare på Ålands omsorgsförbund, som var med vid vernissagen.

Med på vernissagen fanns också arbetskamrater från Olles arbetsplats, Butik Unik, i Norrböle och andra av hans bekanta. Stämningen var fin och konstnären fick ta emot många gratulationer.

– Det blev många kramar under vernissagen, säger Sture Mattsson.

Flödande färger

Det är ett frejdigt måleri med flödande färger i akvarell och olja som Olle Virtanen ägnar sig åt. Han har hållit på med sin konsthobby i många år och också tidigare deltagit i utställningar både i Hildas Hus och på andra håll. Bland annat har han haft arbeten med på samutställningar i Mariehamns stadsbibliotek och Ålands museum.

Målandet betyder mycket för Olle och enligt Sture Mattsson har han också inspirerat andra på boendet vid Blåbärsstigen att börja måla. Men Olle ägnar sig också åt andra kulturintressen. Vid många tillfällen har man kunnat se honom spela med i Husbandet.

– Och just nu är han också med i en teatergrupp, berättar Sture Mattsson. (jk)

Ställer ut. Olle Virtanen höll vernissage i sitt hem i boendet på Blåbärsstigen. Foto: STURE MATTSSON

Nöje

Redaktör: Fredrik Sonck

Personnummer: 666

■ När deras nyfödda flicka fick slutsiffrorna 666 i sitt personnummer protesterade föräldrarna. Enligt Uppenbarelseboken i bibeln är dessa siffror vilddjurets tal, och föräldrarna som är bosatta i Umeå i Sverige ser uppenbarligen inte det lustiga i sammanträffandet.

– Vår lilla flicka är inget ondskefullt odjur och ska inte behöva lida för symboliken i sitt personnummer, säger pappan till Västerbottens-Kuriren.

Men varken skatteverket eller länsrätten har gått med på föräldrarnas krav på att ändra personnumret. Varje år får omkring 100 flickor i Sverige siffrorna 666 i sina personnummer. (FNB)

Amerikan åt 23.000 burgare

■ Amerikanen **Don Gorske** har gjort det som många andra bara kan drömma om. Gorske har ätit 23.000 hamburgare i sitt liv, rapporterar internetsajten fdl-reporter.com.

Den nu 54-årige Gorske började vrida i sig hamburgare den 17 maj 1972. Han minns exakt datum eftersom han har för vana att spara alla kvitton.

– Hamburgarna är en tvångstanke för mig, jag äter dem varje dag. Jag behöver två hamburgare för att bli mätt, berättar Gorske.

I många år åt Gorske sina hamburgare tillsammans med pommes frites. Den vanan gav han upp på 1990-talet. Numera äter han dem bara en gång i månaden. Man kunde ju tro att Gorske är väldigt tjock, men det är han inte. Den drygt 180 centimeter långa storkonsumenten väger bara 85 kilo. (FNB)

...och bevara oss från virus

■ I Japan skyddar man sina datorer inte bara genom att uppdatera antivirusprogrammen utan också med religiösa ritualer.

En dator i behov av andligt skydd kan till exempel föras till en shintohelgedom i Tokyo, där prästerna vädjar till gudarna med sekelgamla ritualer och ber om hjälp och skydd för apparaterna. Helgedomens informatör gjorde reklam för den här serviceformen för en vecka sedan. Datorskyddsritualerna har redan vunnit stor popularitet i Tokyo. En bra sak är att helgedomen ligger nära det område i huvudstaden där det finns många teknologiföretag.

Shintoismen är en av huvudreligionerna i Japan. Helgedomarna erbjuder shintoisterna skydd i olika livsskeden, och prästerna kan med sina ritualer rena inte bara människor utan också deras hem och bilar. (FNB)

Alexander Skogberg

Rockar till just nu: Troligtvis Metallicas nya album Death Magnetic som idag borde ha kommit levererad i en liten likkista med bonusskivor, en t-shirt, gitarrplektrum och annat nördgodis.

För övrigt... Väntar jag otåligt på kommande ”Hål i väggen” på TV6. Den svenska tolkningen av YouTube-succén Human Tetris kommer att bli en klassiker.

Fredrik Sonck

Lyssnar på just nu: Leonard Cohen. Måste förbereda mig för konserten i Helsingfors den 10 oktober. Gubben hör till den kategori musiker man knappast får så många chanser att se live.

För övrigt... brukar sommarens biopremiärer sällan vara något att hurra över. Filmåret börjar nu. En liten tröst när det blir höst.

I Västerkalmare. I det gamla Brandkårsmuseet skall Martin Nyberg och Mikael Nilimaa ordna LAN-party under höstlovet. Foto: ERKKI SANTAMALA

Här ordnar de LAN-party

Halo, Starwars, Counter-Strike, Quake III Arena , Call of Duty och Half-Life är några av spelen som utlovas.

Efter en tids uppehåll ordnas LAN-party på nytt på Åland.

Under höstlovet invaderar spelsugna ungdomar det gamla brandkårsmuseet i Västerkalmare.

– Har vi något spel som är fredligt? undrar **Mikael Nilimaa** som är den ena arrangören

– Absolut inte, svarar **Martin Nyberg** som är den andra.

I första hand är det alltså så kallade First Person Shooter-spel som gäller, det vill säga spel där bildskärmen motsvarar spelfigurens synfält. De flesta spelen är också multiplayerspel och i de populäraste skall det ordnas turneringar.

Som vanligt på LAN-partyn förväntas deltagarna ta med egen utrustning. De flesta spelare bukar känna till vad deras maskiner kan prestera

– De flesta datorer som är köpta inom tre år brukar fungera, säger Martin.

Men det är inte bara vanliga datorer som gäller. Killarna tänker se till att det också finns TV-spelkonsoler på plats. En Xbox 360 och ett par Play Station 2 eller 3. De här enheterna kopplas till en projektor så man kan spela i storbildsformat. Och projektorn kan för all del också användas för att se på film om andan faller på.

I Strandnäs. Tidigare har det arrangerats LAN-partyn i Strandnäs skola. Det börjar dock vara ett tag sedan. Arkivfoto: JONAS EDSVIK

En viktig tanke med LAN-partyt är att lyfta fram den social sidan av spelandet. Att folk med liknanden intressen kan får träffas. Många inbitna spelare ordnar kanske privata LAN-partyn med fem, sex deltagare samlade i ett vardagsrum. På brandkårsmuseet får man en utmärkt chans att träffa och spela i hop med nya människor

Men hur är det med tjejerna?

– Förr i tiden var det lite klent med tjejer. De är fler i dag och jag tror definitivt att det kommer att komma tjejer, säger Martin.

Men måste man inte vara nörd för att få delta?

– Definitivt inte. Man skall komma för att träffa nya människor. Det finns rätt så många seriösa spelare på Åland

40 platser

LAN-partyt kommer alltså att äga rum i det gamla brandkårsmuseet i Västerkalmare under höstlovet. Festen börjar fredagen den 17 på kvällen vid sextiden och avslutas vid tolvtiden på söndag. Inträdet kommer att ligga mellan 15 och 20 euro. Totalt tar arrangörerna in 40 personer. De som inte ryms in är välkomna att delta hemifrån, via nätet. Mer info skall senare publiceras på http://home.aland.net/lan-scape.

Ingen behöver lämna platsen under hela helgen.

– Eftersom det kanske finns en del som inte kan ta sig in till stan så skall vi ordna med mat och dryck, säger Mikael.

Fryspizzor och Jolt cola blir de huvudsakliga näringskällorna.

Jolt cola är en mindre känd variant av Coca cola och är kult i LAN-kretsar, eftersom den innehåller extra mycket koffein. I övrigt är festen drogfri.

DreamHack

Martin är själv en inbiten spelare.

– Jag spelar ganska mycket. Mycket Counter-Strike, Quake arena 3 och sedan också Age of Empire 2. Det är en gammal klassiker som många gillar – ett strategispel.

Han har en gedigen erfarenhet av LAN-partyn och har bland annat deltagit i DreamHack världens största LAN-party i Jönköping.

– Det var en maffig känsla. Man kunde starta diskussioner med vem som helst. Vi hoppas att vi får en liknande stämning här. Jag minns själv hur det kändes då det inte fanns någonting att göra då jag var yngre. Det är många som saknar en sådan här tillställning

På Åland har det tidigare ordnats LAN-partyn i bland annat Strandnäs skola, men det är ett tag sedan. Nu är det dags igen, säger Martin och Mikael. Deras förhoppning är att höstlovets party inte blir det sista utan att LAN-evenemangen blir återkommande.

FREDRIK SONCK
fredrik.sonck@nyan.ax
tfn 528 450

Adam Öhman

Lyssnar på: Cellisten tillika discoikonen Arthur Russells melankoliska ”This is how we walk on the moon”.
För övrigt… är Jens Lekmans tolkning av Russells ”A little lost” ett litet mästerverk. Perfekt musik för en nyinflyttad att gå vilse till.

Malin Lundberg

Lyssnar på just nu: Amanda Jensen – For the sun. Nu när Idolkarusellen snurrat igång igen passar det bra att lyssna på förra årets bästa deltagare.
För övrigt... ska man akta sig med att ta ut segern i förskott. Det har jag lärt mig efter veckans derbyförlust.

Veckans groda

”Båda lagen spelar nu i numerärt underläge”
Staffan Lindeborg, SVT

Så blir du en nörd

Sugen på LAN-party? Men för onördig?
LAN-arrangören Martin Nyberg säger visserligen att man absolut inte behöver var nörd för att delta, men Nöje tar det säkra för det osäkra och erbjuder härmed en guide till nördskapets hemligheter.

Vill du bli en äkta nörd är kunskaperna i denna artikel helt essentiella. Träna gärna hemma framför spegeln. Och ge inte upp om det känns tungt i början. Ingen blir nörd över en natt, det är frågan om en lång och svår process som kräver hängivenhet och stora uppoffringar.

Lektion ett: teoretisk nördologi

Hur identifierar man en nörd? Begrunda följande karaktäristika:

■ Datanördar är allmänt förekommande i västvärlden och östra Asien. I varje högstadie- eller gymnasieklass brukar det finnas två, tre stycken.

■ Datanördar, eller geeks som de också kallas, är ofta men inte alltid unga män som hyser ett brinnande intresse för hacking, videospel, LAN-partyn och allt annat som har med datorer att göra.

■ Den typiska datanörden känns igen på sin bleka hy, sina finnar och sitt stripiga, flottiga hår. Många geeks bär även glasögon. För utomstående kan nördens språkbruk ofta te sig förvillande. En äkta geek dricker Jolt cola i stället för Coca-cola.

■ Av förekommen anledning brukar nördarna sällan få tillfälle att fortplanta sig förrän de kommit upp i vuxen ålder.

■ I skolmiljön kan många datanördar identifieras på grund av att de utan synbar ansträngning får mycket goda betyg i engelska och matematik.

■ Kunskaper i dessa båda ämnen leder vanligen in datanörden på en teknologisk utbildningen efter gymnasiet. Därefter värvas geeksen av high-tech-företag och blir snabbt rika som små troll.

■ I detta skede brukar nördarnas finnar och stripiga hår vara ett minne blott. En del skaffar till och med kontaktlinser, brun-utan-sol-kräm och motionscyklar. Datanörden har blivit förvillande lik vanligt folk och kan numera enbart identifieras på grund av sin tjocka plånbok.

Lektion två: praktisk nördologi

Med teorin i bakhuvudet är det bara att öva sig på att vara nörd. Många timmars arbete framför datorn är nödvändigt. Vistas under inga omständigheter i solen. Skolka aldrig, utom från gymnastiken.

Om du vill påskynda tillväxten av finnar kan du smörja in huden i ansiktet med matolja innan du lägger dig. Oljan åstadkommer även ett underbart flottigt hår. Nöje behöver knappast påpeka att absolut celibat är en nödvändighet under processen.

FREDRIK SONCK
fredrik.sonck@nyan.ax

Fakta/Nördar

■ Alla nördar är inte datanördar. Det finns nördar av olika slag

■ Prylnörd = en som alltid äger den senaste tekniken och genast vet hur den fungerar. Prylnörden tror att denna kunskap är livsviktig.

■ Audiofil = nördtyp som ägnar ett liv åt att skapa en stereoanläggning med perfekt ljud. För att åstadkomma perfekt ljud måste rummet där anläggningen står vara tömt på möbler och folk. Audiofilen tror att detta är livsviktigt.

■ Besserwisser = nörd som kan allt, om allt. Den okunniga omgivningen behöver för övrigt inte be om att bli upplyst av besserwissern. Han vet att hans kunskap är livsviktig.

■ Film- och musiknördar, typ ett = mycket kunniga om titlar, upphovsmän, referenser, kuriosa och historia. Hyser med andra ord ett brett och fanatiskt intresse för film eller musik. Tror att denna kunskap är livsviktig.

■ Film- och musiknördar, typ två = kan allt om en enda genre och konsumerar enbart film eller musik ur den genren. Tycker att allt som faller utanför genregränserna är värdelös smörja som borde förbjudas i lag. Tror att denna kunskap är livsviktig.

■ Sportnörd = Känner till att världsrekordet i spjut ligger på 98,48 meter och att Peter Forsberg gjorde 86 assists säsongen 1995/96 då han blev femma i NHL:s poängliga. Tror att denna kunskap är livsviktig. (fs)

Typisk nörd. En nörd behöver inte nödvändigtvis vara ovårdad. Studera gärna denna mycket vanliga – och prydliga – nördtyp. Observera i synnerhet sidobenan, glasögonen och flugan.

FRÅGELÅDAN

Sandra Mattsson, 25 möter Nyan utan för Handels. Hon studerar på Vårdinstitutet för andra och sista året och har följt med en rökande kompis ut på gården.

Då Sandra får chansen väljer att svara på frågorna i Frågelådan och skippar den passiva rökningen.

– Jag har alltid velat vara med, säger hon.

Vad vill du se mera av på Åland?
– Mera nöjesliv för unga. Jag tycker synd om de som är arton nu och inte har så många krogar att gå till.

Vilket brott skulle du helst vilja åka fast för?
– Vill man åka fast? Blotteri eller styrstångsfylla! En gång höll jag faktiskt på att åka fast för att kissa vid Posten.

Föreställ dig själv om tio år, vad ser du?
– Förhoppningsvis ett bra jobb inom vården. Barn och en stadig familj. Att alla nära och kära mår bra. Att jag själv är frisk.

Vad skulle du göra om du var osynlig för en dag?
– Det är ganska mycket jag skulle göra. Men jag kan inte komma på något specifikt. Mycke bus. Leka spöke kanske?

Vad väljer du? Att måsta vaxa ögonbrynen en gång i veckan eller att alltid vara tvungen att bära en blommig skjorta?
– Har man några ögonbryn kvar om man vaxar dem så ofta? Men det måste nog vara ögonbrynen. Inte blommigt. Det är inte min stil. Och inte skjorta heller.

Har du någonsin vält en ko?
– Nej. Min farmor och farfar hade kossor och dem sprang jag omkring med när jag var liten. Det var nog de som välte mig.

Vad tänker du på innan du somnar?
– Jag tänker på absolut ingenting. Det är då jag somnar. Och jag somnar på två minuter.

Lider du av tvångstankar?
– När jag går över ett övergångsställe måste jag alltid gå på de vita rutorna. Är det en tvångstanke?

Vad gör du när det regnar?
– Jag spelar Nintendo Wii. Ser på film. Och umgås med min sambo och mina vänner.

Hur ser din postlåda ut?
– Den är vit och det står ”ingen reklam” och min sambos namn på den – inte mitt. Men min post hittar dit ändå.

Vad vill du demonstrera mot?
– Kk-huset! Jag tycker det är ett onödigt bygge.

Vilken bok läste du sist?
– Jag läste Åse av **Denise Rudberg.** Den var väldigt bra. Jag har läst alla hennes böcker. Det är vanlig skönlitteratur om rika människor och deras liv.

Berätta om ditt konstigaste uppvaknande!
– Det har varit lite olika. Men jag vaknar aldrig ensam. Ibland vaknar jag av att min sambo hoppar i sängen.

Text & foto:
FREDRIK SONCK
fredrik.sonck@nyan.ax

Krönika / Alex Weststrom

Laktoholist

Hej, mitt namn är Alex. Jag är 17 år och mjölkberoende. Det här är min berättelse.

Det har hållt på en tid nu. Mitt ohämningsbara mjölkdrickande. Jag vet inte varför jag dricker så mycket som jag gör, men på något vis blir jag glad av att dricka mjölk. Det är som en varm känsla som strömmar igenom mig när jag klunkar i mig mjölk. Det känns så trevligt när jag öppnar kylskåpet för att ta ut en tetra. Åh, tetran, ja! Jag älskar det där underbara ritsch-ljudet som kommer när man öppnar en nyinköpt tetra.

Mjölk är för mig som en lyckobrygd. Glädje, magi, vatten, kosjäl, kalcium och vitt, som mixats ihop till en enda fantastisk och törstsläckande (förutom när man just tränat, då kan den faktiskt kännas lite slemmig) dryck.

Det som en gång var en oseriös hobby, har nu förvandlats till ett destruktivt beroende som upptar all min fritid. Många av mina vänner har sagt åt mig att jag spenderar allt för mycket tid med mjölk. Jag dricker mjölk till middagen, till mellanmålet, till lunch och jag har det till och med i teet vid frukosten!

Medan jag dricker mjölken håller den sakta på att äta upp mitt liv. När andra ungdomar for ut och blev på sniskan av sin sprit satt jag hemma med min mjölk. Min underbara mjölk.

Ibland brukar jag ta fram familjens fotoalbum och titta på bilder på mig som liten. Där sitter en liten grabb med saftglas i hand och fånler åt kameran. Vad har hänt med mig? Det fanns en tid då jag drack annat också, men det var då. Det dået ska bli min framtid. Jag ska börja dricka annat igen.

Det här är mitt första steg på färden mot ett bättre liv, ett liv utan beroende. Att acceptera sitt beroende är första steget i rätt riktning. Samtidigt som jag erkänner allt det här för er i denna skrift har jag nått ännu en etapp. Det är aldrig lätt att erkänna att man tappat kontrollen.

Nu gäller det för mig att i små, små steg göra mig av med min mjölkomani. Det finns inga mirakelkurer för sånt här. Här gäller det att förbättra sin självdisciplin och successivt arbeta sig fri. För att på ett mjukt sätt övergå till andra drycker har jag beslutat mig för att försöka med O'boy. Jag har gjort allt för att förbereda mig mentalt för detta ombyte.

Länge har jag nu mentalt förberett mig på O´boy-drickandet. Jag har föreställt mig själv göra det. Visualiserat. Jag har doftat på kakaopulvret för att få lite känsla för produkten. Jag har, så att säga, kommit in i stämningen. Jag har studerat andra som druckit O'boy också. Det motoriska verkar fungera i stort sett på samma sätt som mjölkdrickandet. Det finns inte så många andra sätt man kan förbereda sig på mer.

Nu i skrivandets stund förbereder jag mig faktiskt också på O'boyen medelst choklad och mjölk.

Det finns – förstås – åtskilliga kvinnor i den åländska historien som varit både driftiga och framgångsrika.

Problemet är att de är så svåra att upptäcka i källmaterialet.

I mer lättillgängliga källor, som kyrkböcker och skattelängder, omtalas de som hustrur till sin makar och mödrar till sina barn. Men om deras gärningar i övrigt nämns ingenting.

Den som däremot borrar djupare och även läser exempelvis rättegångshandlingar och andra typer av protokoll finner emellanåt kvinnor som gjort något utöver det vanliga.

Dit hör de båda änkorna som startade och drev sjökrog i Flisö i Föglö på 1700-talet.

Kvinnorna som drev sjökrogen i Flisö

Det var i slutet av 1730-talet som Katarina Mansnera startade krog i Flisö i Föglö. Hon var i femtioårsåldern, änka efter en länsman och hade tre vuxna barn.

Platsen var väl vald. Flisö låg intill den trafikerade segelleden mellan Stockholm och Finland, och familjen ägde redan tidigare ön och gården som låg där. Viktig i sammanhanget var också den utmärkta naturhamn – Flisöhamn – som fanns omedelbart intill och som sedan urminnes tider hade nyttjats av sjöfarare.

Nu var det bara för dem att ankra i hamnen och bege sig upp till krogens varma rum och lagade mat.

Här, på Flisö enstaka hemman i Föglö, drev änkorna Katarina Mansnera och Anna Lisa Grunnera krog för sjöfararna under 1700-talet. På lantmäterikartan från 1768 ser vi väderkvarnen och gårdstomten intill varandra invid vägen som leder ner till en brygga i en liten vik. Det lilla huset vid vägen är en lotsstuga. I vattnet har lantmätaren ritat ut ”Segelleden emellan Stockholm och Finland”. De skyddande öarna utanför Flisö skapade en utmärkt naturhamn, kallad Flisöhamn, som lockade såväl resenärer i fredstid som krigsfolk vid ofred. Lilla bilden visar slaget vid Flisö 1719, då en svensk örlogsflotta och rysk galärflotta drabbade samman. Kartan förvaras i Riksarkivet i Helsingfors.

Flisöslaget

Det här var inte många år efter att det långdragna kriget mellan Sverige och Ryssland äntligen hade tagit slut 1721.

Ett par år före fredsslutet hade en svensk örlogsflotta drabbat samman med den ryska galärflottan i vattnen omedelbart utanför Flisö. Ryssarna hade haft sina läger i Degerby och Flisö, och det sägs att över tusen ryssar ska ha begravts på Flisö efter slaget. Men Föglöborna befann sig som flyktingar i Sverige – Katarina Mansnera med sin familj i Botkyrka söder om Stockholm – och visste knappast särskilt mycket om dessa händelser.

Dock anar vi den förtvivlan och hopplöshet de måste ha känt när de återvände hem och möttes av den totala förödelsen. Men livet måste gå vidare och byarna byggdes åter upp.

När Katarina startade krogen ska gården ha varit en för tiden ansenlig anläggning i skärgården, enligt nyligen bortgångne bankdirektören Klas Eklund (1917–2008) som ägnat mycket tid åt att forska om särskilt Degerby och Flisö historia.

Madam Ekroth

Att vi vet ganska väl hur gården såg ut i början av 1740-talet beror på att ett nytt krig drabbade Flisö och den driftiga krögerskan Katarina Mansnera – eller ”madam Ekroth” som hon också kallas i dokumenten (hennes make hade hetat Anders Ekeroth eller Ekroth).

Den skyddade naturhamnen – förutsättningen för krogrörelsen – var en förbannelse i ofredstider. Under kriget 1741–43 kom den att användas av både den svenska och den ryska galärflottan.

Krigsfartygen ankrade i hamnen och soldaterna tog i land. Snart satt de kring värmande eldar och lagade mat. Som ved användes vad som fanns i närheten; helst sådant som var torrt, som gärdsgårdar och tak, men när det inte räckte höggs också skogen ner.

Tack vare den detaljerade syn som skedde ett par år efter fredsslutet – sommaren 1745 – vet vi tämligen väl hur gården såg ut med sina boningshus, fähus, lador, stolphärbren, bodar, stenkällare och sjöbodar. Det mesta var förstört, till och med hemlighuset. På ägorna var dikena delvis igenkastade och flera kilometer med gärdsgårdar borttagna.

Gärdsgårdarna hade säkert eldats upp, men varför dikena hade kastats igen är svårare att förstå.

Gården byggs åter upp

Krögerskan Katarina Mansnera var uppenbarligen en kvinna av den segare sorten, eftersom hon orkade bygga upp gården ännu en gång. Till sin hjälp hade hon säkert yngste sonen Carl Ekroth, församlingens pastorsadjunkt, som också bodde i Flisö med sin familj. Och snart var krogen åter i gång, fast utan officiellt tillstånd. Men vid tinget 1748 ordnade hon ett sådant.

Några år senare, sommaren 1755, avled Katarina Mansnera av ”feber”, närmare sjuttio år gammal.

Hon är en av de många hårt arbetande och dugliga kvinnor som finns i den åländska historien, men som många gånger inte är så lätta att upptäcka. I mer lättillgängliga källor, som kyrkböcker och skattelängder, finns inga noteringar som ger en antydan om den driftighet som hon uppenbarligen besatt. Där nämns hon som hustru till sin man och mor till sina barn, men inte mer.

Men den som borrar djupare i källmaterialet – som Klas Eklund har gjort – finner inte bara den kvinnliga krögerskan utan också de hårda öden som drabbade familjen på grund av krigen.

En ny krogvärdinna

Historien om Flisökrogen tar dock inte slut med Katarina Mansnera.

Sonen Carl blev 1759 kaplan i Kökar men avled redan 1763. Änkan Anna Lisa Grunnera återvände med barnen till Flisö och kom att fortsätta den rörelse som svärmodern hade startat. Helt säkert var hon väl förtrogen med arbetet; hon hade ju bott i Flisö från giftermålet 1744 till Kökarflytten femton år senare.

Inte heller Anna Lisa – som liksom svärmodern var prästdotter – verkar ha haft ordning på de tillstånd som behövdes för krogen. Hon vände sig därför 1771 till landshövdingen med begäran att få sådana, men protester kom från det närbelägna gästgiveriet i Degerby som ogillade konkurrensen.

Men gästgiveriet var tydligen inte särskilt populärt bland resenärerna.

Anna Lisa och hennes vältaliga ombud, blivande lotsuppsyningsmannen Johan Rönnholm, hade skaffat intyg från fartyg som låg i hamnen vid Flisö.

En kapten Svedenhielm vid Prins Fredrik Adolfs regemente – en sörmlänning som länge varit i tjänst på Sveaborg och därför säkert ofta passerade Föglö – intygade i augusti 1770 att ett näringsställe verkligen behövdes i Flisö, eftersom gästgivargården låg så långt från den säkraste ankarplatsen och dessutom höll orimliga priser. Kaptenen hade fått betala hela 16 öre silvermynt för en filbunke av en kanna mjölk.

Också de lokala nämndemännen tyckte att en krog behövdes i Flisö som kunde tillhandahålla öl, brännvin och mat.

Kriget drabbar åter

Något närmare är inte känt om den krogrörelse som vi får förmoda att Anna Lisa Grunnera fortsatte att driva efter de positiva utlåtenden hon fick.

Däremot vet vi vad som hände när krig mellan Sverige och Ryssland bröt ut för tredje gången under 1700-talet.

Flisö ödelades återigen.

På hemvägen från kriget hösten 1790 tvingades delar av den svenska skärgårdsflottan och andra förband, inalles runt 10.000 man, att ankra vid Flisö på grund av motvind. De blev liggande där i tre veckor. Följderna blev dramatiska.

Stora mängder skog höggs ner, och för att få den råa veden att brinna tvingades krigsfolket, som byggt 236 lövkojor på gårdens mark till skydd för regn och snö, att ta tak, staket, gärdsgårdar och annat brännbart som fanns i närheten.

Den här gången var gårdens invånare sannolikt hemma och tvingades leva i det kaos som måste ha rått med tusentals objudna på ägorna som rev ner hus och gärdsgårdar.

Efteråt måste fyra karlar hyras in för att gräva ner döda soldater som lämnats kvar, antingen liggande direkt på marken täckta med ris eller bristfälligt nergrävda och täckta med mossa.

Den drygt sjuttioåriga Anna Lisa Grunnera vände sig slutligen till kungen för att få ersättning för de omfattande skadorna.

Oklart slut

När och hur krogen på Flisö slutligen avvecklades är inte känt.

Möjligen tog Anna Lisas dotter Ulrika (1757–98) och hennes make Karl Gustav Ehrenlund (1753–1815) över och drev rörelsen in på 1800-talet. När paret gifte sig 1779 nämns maken som ”herrskapskock” och senare med den på landsbygden ovanliga titeln ”hovmästare”.

Man kan tänka sig att den framgångsrika sjökrogen på Rödhamn, startad omkring 1760, med tiden blev en svår konkurrent för Flisökrogen.

Och på det närliggande gästgiveriet i Degerby hade man kanske justerat sina priser...

HÅKAN SKOGSJÖ

RAKT PÅ

Se Rakt på med Nina Fellman
fredagar med start den 5 september
18.30 - 19.30 - 21.30 - 22.30 - 23.30

24

Se det med egna ögon
www.aland24.ax

Johan Larsson
Epost:johan.larsson@nyan.ax
Telefon: 528 478

sport

”Edströms nivå är att jobba i min trädgård, det är allt han kan.
ZLATAN IBRAHIMOVIC TILL METRO EFTER RALF EDSTRÖMS SÅGNING.

Daja sänkte nästan Tyskland

Men med lite perspektiv ändå nöjd med en pinne

VM-KVAL
FINLAND 3
TYSKLAND 3

FOTBOLL. Dagen efter målet. Länge såg Daniel Sjölund ut att bli matchvinnare mot Tyskland. Men så dök Miroslav Klose upp. Tre gånger. Och förstörde den finska festen.

– Hade du frågat mig innan matchen skulle jag varit jättenöjd med en poäng, säger Sjölund till Nyan. Men så som det blev är det ändå en besvikelse.

Tyskland har Miroslav Klose. Det går liksom inte att snacka bort. Med sina tre mål i onsdags såg han till att Tyskland åkte hem med en poäng från VM-kvalmatchen i Helsingfors.

Men Finland har Daniel Sjölund. Med ett mål och en assist var han en bidragande faktor till att Finland så när kunde besegra årets EM-finalister. Målet kom åtta minuter in i den andra halvleken.

– Det är en fantastisk känsla just på hemmaplan och på ett fullsatt Olympiastadion att få göra mål mot Tyskland. Det är alltid härligt att få göra mål och att vara delaktig i målgörandet.

Assisterade Väyrynen

Han började på bänken men kom in i den 41:a minuten när **Mikael Forsell** blev skadad. Något som alltid är en svår situation för en avbytare. Men Daja klarade av det med bravur.

– Just när någon blir skadad är det svårt att förbereda sig för det. Men när de märkte att Forsell haltade fick jag värma upp i två minuter. Jag tycker ändå att det var skönt att få några minuter i kroppen för att förbereda mig inför den andra halvleken.

För bara minuter efter sitt inhopp fick han en krossboll av **Sami Hyypiä** och försökte utmana sin försvarare. Men han ändrade sig och måttade istället ett inlägg som **Mika Väyrynen** förvaltade på bästa möjliga sätt. Volleyskottet var otagbart för Tysklands målvakt **Robert Enke**.

– Det var ett ganska snyggt mål, konstaterar Daja.

Spelet det viktigaste

Men som sagt, Tyskland kom igen. Först till 2–2 och sedan till 3–3 med bara sju minuter kvar av matchen. Direkt efteråt var besvikelsen givetvis stor i det finska lägret men så här dagarna efter går det ändå att glädjas av resultatet.

Grupp 4

	Ma	Vu	Oa	Fö	Mål		Po
Tyskland	2	1	1	0	9	3	4
Ryssland	1	1	0	0	2	1	3
Wales	2	1	0	1	2	2	3
Finland	1	0	1	0	3	3	1
Azerbajdzjan	2	0	1	1	0	1	1
Liechtenstein	2	0	1	1	0	6	1

Två målskyttar. Jonatan Johansson, till vänster, gjorde Finlands första mål redan efter 33 minuter. Tolv minuter senare stod det 2–2 något som Daniel Sjölund ändrade på i den 53:e minuten när han gjorde 3–2. Men med sju minuter kvar av matchen kunde Miroslav Klose kvittera till 3–3. På bilden även Tysklands Simon Rolfes. Foto: VILLE VUORINEN

– Det är en bra start och det stärker självförtroendet. Sen är det bara tio matcher och det är viktigt att hänga med från början om man ska ha en chans. Men det är otroligt tuffa matcher hela tiden.

Och efter en sjukdomsdrabbad vårsäsong är Daniel Sjölund nu definitivt tillbaka i gammal god form. Onsdagens VM-kvalmatch var hans första framträdande i landslaget det här året.

– Det är alltid roligt att göra mål men resultatet och hur vi spelar är det viktigaste. Dessutom är det skönt att vara med i landslaget igen. Det känns bra.

Formen är stigande

Några tankar på att starta matchen hade han egentligen aldrig. Den nya förbundskaptenen **Stuart Baxter** har under träningslandskamperna format sitt landslag utan Sjölund och det tar alltid tid att lära känna ett nytt spelsystem.

– Det är svårt att gå in i truppen och spela direkt. Men jag är väldigt glad över att komma in så tidigt ändå och få spela så länge.

För egen del säger Daja att målet i sig inte spelar så stor roll för fortsättningen. Men visst känner han att formen är stigande.

– Det känns bättre och bättre för varje match jag spelar. Sedan tror jag nog att jag har några procent kvar. Jag hade spelat tre 90-minutersmatcher på åtta dagar före landskampen men ändå känner jag att kroppen börjar vänja sig vid det.

På måndag är det dags för vardagen igen. Då åker nämligen Djurgården till Göteborg för att möta Gais. Räkna med Daja från start då.

JOHAN LARSSON
johan.larsson@nyan.ax
tfn 528 462

Fakta/Finland–Tyskland 3–3 (2–2)

Olympiastadion: 37.150.
Finland: Jussi Jääskeläinen-Veli Lampi, Petri Pasanen, Sami Hyypiä, Toni Kallio-Roman Eremenko, Markus Heikkinen-Jonatan Johansson, Mika Väyrynen (75' Njazi Kuqi), Joonas Kolkka-Mikael Forssell (41'Daniel Sjölund).
Tyskland: Robert Enke-Clemens Fritz (82' Andreas Hinkel), Serdar Tasci, Heiko Westermann, Philipp Lahm-Simon Rolfes (82' Patrick Helmes)-Bastian Schweinsteiger, Thomas Hitzlsperger (69'Mario Gomez), Piotr Trochowski-Miroslav Klose, Lukas Podolski.
Mål: 33' Jonatan Johansson (Fin), 38' Miroslav Klose (Tys), 43' Mika Väyrynen (Fin), 45' Klose (Tys), 53' Daniel Sjölund (Fin), 83' Klose (Tys).
Varning: Toni Kallio (Fin).
Domare: Viktor Kassai, Ungern.

Nästa match: Finland-Azerbajdzjan, 11 oktober, 17.00.

MSF
Mariehamns seglarförening
FLAGGHALNING
lördag 27 september kl 18.00
Middag på Club Marin
15€ inkl. dryck.
Anmäln. till Club Marin, tel 15 501, senast 24.9.

Målet. Daniel Sjölund nickar in 3–2 efter att bollen gått förbi Sami Hyypiä. Tysklands försvarare Philipp Lamm hinner inte med att markera Sjölund. Foto: VILLE VUORINEN

Johansson missnöjd, Baxter nöjd

FOTBOLL. Finlands herrlandslag i fotboll inledde VM-kvalet med 3–3 (2–2) hemma mot Tyskland. Jonatan Johansson som gjorde första målet var inte helt nöjd.

–Det var en besvikelse med tanke på hur sista målet kom, säger han till Canal Plus om kvitteringen som kom efter en tilltrasslad situation vid Jussi Jääskeläinens mål.

Som helhet tyckte han ändå att Finland gjorde en bra match.

– Sista halvtimmen blev tung för oss, men i 65–70 minuter spelade vi riktigt bra.

Utmärkt

Tränaren **Stuart Baxter** var inte alls lika missnöjd som Johansson.

– När jag vaknar i morgon (läs torsdag) kommer jag antagligen att tänka att det är ett utmärkt resultat. Spelarnas prestation var utmärkt, med tre mål mot Tyskland, säger Baxter till Canal Plus.

Han var missnöjd med att Tyskland lyckades göra mål två mål då Finland tappade lite av skärpan kort efter att själv ha hittat rätt.

– De är mycket kliniska målskyttar i sådana situationer.

Ändringar

Han hade också en förklaring till varför Finland blev starkt tillbakapressat i slutet.

– Vi har en del spelare som inte är vana att spela 90 minuter och måste göra många ändringar i slutet. Trots det hade vi chansen att skramla ihop till en seger.

I kvällens övriga matcher i samma grupp vann Ryssland hemma mot Wales med 2–1. Azerbajdzjan–Liechtenstein slutade mållös. (FNB)

Holméns häl sämre än väntat

FRIIDROTT. I fredags opererades **Janne Holmén** för sin dåliga hälsena och den här veckan börjar rehabiliteringen. Under operationen konstaterade läkaren att senan var i sämre skick än de trott.

– Det var alltså antagligen ett klokt beslut att operera senan nu, i stället för att vänta tills den blev så dålig att den inte gick att springa med, skriver Holmén på Yles hemsida.

Holmén hoppas kunna kasta kryckorna om en vecka men först om två veckor tas stygnen efter operationen bort. Då kan han börja med mer ordentlig alternativträning.

– Det är en fördel att ha gjort en liknande operation tidigare, jag kommer att använda mig av samma rehabiliteringsprogram och fysioterapeut som förra gången eftersom rehabiliteringen då var mycket lyckad, skriver han.

Efter den senaste operationen började han jogga lätt redan efter tre och en halv vecka men den här gången väntar han förmodligen någon vecka extra. (jl)

FRIIDROTT

Hagarundan, terränglopp, Saltvik, 10 september, 60 deltagare.
F9, 2km: 1) Amanda Gustavsson, IFF, 12.47.
P9, 2km: 1) Jonathan Styrström IFF 10.41, 2) Samuel Lindvall, IFF, 11.20, 3) Adam Höglund, IFF, 12.55, 4) Simon Häggblom, IFF, 15.16.
F11, 2km: 1) Linn Gustavsson, IFF, 9.57, 2) Emma Lindvall, IFF, 11.19, 3) Sofie Häggblom, IFF, 11.34, 4) Emma Nylund, IFF, 12.28, 5) Matilda Linde, IFF, 14.14.
F11, 2km: 1) Jonatan Korpi, IFKM, 9.48, 2) Martin Sundby, IFFK, 10.46.
F13, 2km: 1) Moa Holmström, IFF, 9.51, 2) Josefine Johansson, IFF, 11.15.
P13, 2km: 1) Adrian Korpi, IFKM, 8.29, 2) Sami Fagerström, IFF, 9.14, 3) Jonas Österlund, IFF, 9.32.
F15, 4km: 1) Caroline Törnroos, Brändö IK, 18.00, 2) Jenny Fellman, IFF, 19.57, 3) Therese Karlsson, IFF, 20.01, 4) Erica Sjöberg, JIK, 20.07, 5) Elisa Gustavsson, IFF, 30.20, 5) Malin Nyholm, IFF, 30.20.
P15, 4km: 1) John Randelin, IFFK, 17.38, 2) Jakob Söderman, IFFK, 17.47, 3) Oscar Söderman, IFFK, 24.35.
Damer, 6,5km: 1) Carita Södergård, JIK, 25.37, 2) Karoliina Hellen, SIF, 38.43.
Herrar, 12km: 1) Marcus Svensson , JIK, 43.50, 2) Lennart Holmström, JIK, 44.50, 3) Bror-Erik Hansson, HIK, 47.15, 4) Stig Orre, IFKM, 47.42, 5) Rune Nordin, JIK, 48.37, 6) Mikael Hedborg, IFKM, 48.48, 7) Stefan Mattsson, JIK, 49.09, 8) Ulf Asplund, Canislöpus, 52.05. 9) Markus Lindholm, JIK, 52.32, 10) Jan Manselin, Canislöpus, 52.41, 11) Tommy Sundlöf, Canislöpus, 53.04, 12) Ulf Weman, Canislöpus, 54.20, 13) Gunnar Sjöblom, Canislöpus, 55.39, 14) Evald Sjöberg, Canislöpus, 55.44, 15) Ingmar Johansson, IFF, 55.59, 16) Helge Lindroos, Canislöpus, 57.54, 17) Ulf Nyback, Canislöpus, 58.04, 18) Leif Lindén, Canislöpus, 58.22, 19) Anders Hellman, Canislöpus, 58.29, 20) Bengt Enqvist, Canislöpus, 1.01.51.
Motion, 12km: 1) Bo Jansson, JIK, 53.44, 2) Katinka Holmström, IFF, 58.59, 3) Ramona Lindblom, IFF, 59.50, 4) Lena Sandberg-Karlsson, Chips, 1.00.00, 5) Stig Danielsson, Canislöpus, 1.04.35, 6) Maj-Len Karlberg, HIK, 2.32.00.
Motion, 6,5km: 1) Ingegerd Elfsberg, JIK, 38.33, 1) Lise-Lotte Lindman, Viking Line, 38.33, 3) Inger Lindberg, IFF, 42.52, 3) Stig Stenberg, IFF, 42.52, 5) Eva Häggblom, Viking Line, 55.10.

Kanontid av Wiss på KM

FRIIDROTT. Hanna Wiss gjorde en kanontid på 300 meter under onsdagens KM på WHA. Hon sprang in på tiden 40,38 vilket inte är långt från hennes åländska rekord på 40,12.

Resultatet kom bara dagar efter fjärdeplatsen i mångkamps-FM.

– Det är ett bevis på att hon är i kanonform fortfarande, säger hennes tränare **Frank Ottesen**. (jl)

Sport på gång

FREDAG-SÖNDAG

Schack
Hotell Cikada
NM mellanstadieelever: Fredag 10.00-20.30, lördag 08.00-18.00, söndag 08.00-12.30.

Trav
Ålandstravet
4-årseliten: Första starten 18.30.

LÖRDAG-SÖNDAG

Schack
Wiklöf Holding Arena
Landskamp: Finland-Sverige, lördag 16.30, söndag 09.00.

LÖRDAG

Motorsport
Gottbyrakan
Streetrace: 11.00.

Fotboll
Hammarvallen
Division IV: 18.00 HIK-TPK II.

Fotboll
Rangsby
Division VI: 15.00 IF Fram-Lagga IF.

Orientering
Svinö
KM: LUIA, 10.00, IFK Mariehamn, 12.00.

Ishockey
Islandia
Veteranhockey: 14.00 IFK-Norrtälje.

Skytte
Gunnarsby
Sunds jvf: 11.00, gristävling.

Simning
Ålands idrottscenter
Månadstävling: Insim 10.00, tävling 11.00.

SÖNDAG

Golf
Kastelholm
PAF Online Open: 11.30, Kungsbanan, tvåmannascramble.

Hästsport
Sleipner
Dressyrtävling: 11.00, med deltävling 1 i Ålandscupen.

Fotboll
Ytternäs
Division V: 15.00 Österns (D)-Knutby IF

Friidrott
BIP Castorama: 15.00.

Sportens kom ihåg

Bowlingskola: Nu startar vår roliga bowlingskola igen. Vi tränar måndagar 17-18. Gamla och nya bowlare välkomna! Du bör vara minst 10 år gammal. Anmälan tar vi emot i bowlinghallen före träningen. Kontakt: Micke 0457 52 44 369 Stefan 040 02 29 911.

Bridge: Nybörjarkurs i bridge startar på söndag 17.00 på Slantgränd 2.

Folkhälsan: Det finns fortfarande plats kvar i Folkhälsan simgrupper. Babysim torsdagar och söndagar. Måndagar har vi Specialsim och Vuxensim. För mer info och anmälning ring 16102.

Folkhälsan: Steget Vidare, för dig som varit i rehabilitering och vill fortsätta träna på egen hand. Start måndag 15 september. Måndagar 16.00-17.00 och fredagar 15.00-16.00. För mer information ring Sonja Signell, 17435

IF Fram-skidning: Nu drar vi igång hösten skidträning med barmarksträning för ALLA barn mellan 7-12 år vid Ödkarbyhallen. För mera info och anmälning tfn 04573421606.

IFK Mariehamn-orientering: KM lördag efter LUIAs tävlingar. Samling 12.00 hos Robert i Svinö. Anmälan till Daniel tfn 040-7406231 eller daniel.blomster@aland.net senast onsdag.

IFK-Veteranhockey: Match mot Norrtälje lördag 14.00. Info Jenki 040 531 4014.

JIK-friidrott: Nästa knatteträning på Vikingavallen är lördag 13.00-14.00. Info tfn 0457-3424461.

LIF/ÅID-friidrott: Castorama på BIP söndag 14 september 15.00.

LUIA-orientering: Klubmästerskap på lördag. Samling för Lottning 10.0. Plats: Svinövägskäl. Anmälan till Robert tfn 0405538685.

Motionsvolleyboll: Nu startar vi en ny grupp för motionsvolleyboll i Vikingahallen torsdagar 20.00-22.00. Kom med från början! Mixad damer-herrar, alla nivåer. Vi spelar för att det är kul! Start torsdag 20.00. Anmälan behövs inte, men förfrågningar tfn 0400-791014. Alla välkomna.

RK Sleipner: Dressyrtävling 14 september 11.00 på Sleipner. Klasser LC:2 2000 finskt / utan ryggning (öppen för ekipage som inte fått 60 % eller mer i LB), LB:0 2000 finskt, LA:1 1983 finskt (rids på träns). Proposition och mer info på Sleipners hemsida. Sista anmälningstid onsdag 20.00, tfn 13418 eller e-post sleipner@aland.net. Frågor till Sleipner eller Sussi Hellsten 040-7523903.

Sjömansishockey: Träning i Islandia onsdagar 12.00, samling 11.30. Bokade datum under hösten: September: 10, 17, 24. Oktober: 1, 8, 15, 22. November: 5. Alla intresserade med! Kontaktperson: Janne Welin, arr Birka/MEPA.

Sunds jvf: Gristävling, 30+30 skott, i Gunnarsby, lördag 13 september, 11.00.

ÅID-cykel: Planeringsmöte tisdag 16 september 19.00 på Idrottsgården i mötesrummet. Kom med och planera! Ska det vara spinning i vinter? Med till Vätternrundan 2009? Vad ska vi göra 2009? Info ger och förslag mottager Harry Rönnberg tel 04575301526.

ÅID-orientering: ÅM-natt torsdag 18 september i Eckerö. Samling vid Solvallens IP. Första start 21.00. Till start ca.1 km. Anmälningar till ÅID:s kansli senast torsdag.

ÅID-simning: Inbjuder till månadstävling lördagen den 13 september i Ålands Idrottscenter. Insim 10.00, tävling 11.00. Alla nya och gamla simmare och funktionärer är välkommna!

Ålands Ryttare: Shoppingresa till hästsportvaruhuset Sharpman 18 oktober. Obs datum! Läs mer på www.alandsryttare.com.

ÅSSF: ÅM i sporting, 100 duvor, söndag 14 september 1200 på Bredmo. Anmäland 11.30, allmän-, dam- och juniorklass.

Öspelen 2009: Intresserad av att vara ö-värd? Fyll i din intresseanmälan på http://www.aland.com/ospel_form.

FRIIDROTT

Klubbkamp SIF/IFF/IFFK, omgång 3 Sportkila 3 september.

F15
200 m: 1) Ida Boedeker, IFFK, 33,9, 2) Elisa Gustafsson, IFF, 36,8.
Tresteg: 1) Ida Boedeker, IFFK, 9.47, 2) Elisa Gustafsson, IFF, 8.44.
Diskus, 1000 gr: 1) Elisa Gustafsson, IFF, 18.55, 2) Ida Boedeker, IFFK, 16.10.

F13
200 m: 1) Severina Norrgrann, IFF, 40,7, 2) Lovisa Hagberg, IFFK, 48,3.
Tresteg: 1) Severina Norrgrann, IFF, 6.55, 2) Lovisa Hagberg, IFFK, 4.41.
Diskus, 600 gr: 1) Severina Norrgrann, IFF, 14.70, 2) Lovisa Hagberg, IFFK, 10.90.

F11
200 m: 1) Therese Karlsson, IFF, 37,3, 2) Linn Gustafsson, IFF, 37,5, 3) Jenny Fellman, IFF, 40,2, 4) Emma Lindvall, IFF, 43,7, 5) Emma Nylund, IFF, 49,9, 6) Alexandra Gäddnäs, IFF, 58,3, 7) Sandra Söderman, IFFK, 65,2.
Tresteg: 1) Therese Karlsson, IFF, 7.75, 2) Jenny Fellman, IFF, 7.73, 3) Linn Gustafsson, IFF, 7.58, 4) Emma Lindvall, IFF, 5.82, 5) Emma Nylund-77, IFF, 5.15, 6) Alexandra Gäddnäs, IFF, 4.69, 7) Sandra Söderman, IFFK, 4.07.
Diskus, 600 gr: 1) Linn Gustafsson, IFF, 15.42, 2) Therese Karlsson, IFF, 13.75, 3) Sandra Söderman, IFFK, 13.22, 4) Jenny Fellman, IFF, 11.23, 5) Emma Lindvall, IFF, 11.09, 6) Emma Nylund, IFF, 8.30, 7) Alexandra Gäddnäs, IFF, 7.40.

F9
200 m: 1) Amanda Gustafsson, IFF, 45,1.
Tresteg: 1) Amanda Gustafsson, IFF, 5.28, 2) Americ Norrgrann, IFF, 3.55.
Diskus, 600 gr: 1) Amanda Gustafsson, IFF, 8.73, 2) Americ Norrgrann, IFF, 5.50.

P13
200 m: 1) John Randelin, IFFK, 35,0, 2) Robert Karlsson, SIF, 41,2.
Tresteg: 1) John Randelin, IFFK, 7.79, 2) Robert Karlsson, SIF, 6.64.
Diskus, 600 gr: 1) Robert Karlsson, SIF, 21.03, 2) John Randelin, IFFK, 19.97.

P11
200 m: 1) Jacob Söderman, IFFK, 37,2, 2) Martin Sundby, IFFK, 42,4.
Tresteg: 1) Jacob Söderman, IFFK, 7.47, 2) Oskar Jansson, SIF, 6.42, 3) Martin Sundby, IFFK, 5.67, 4) Pontus Lindfors, SIF, 4.53.
Diskus, 600 gr: 1) Jacob Söderman, IFFK, 16.70, 2) Oskar Jansson, SIF, 15.94, 3) Pontus Lindfors, SIF, 12.09, 4) Martin Sundby, IFFK, 11.90.

P9
200 m: 1) Daniel Andersson, SIF, 41,0, 2) Tomas Andersson, IFFK, 41,7, 3) Anton Karlström, SIF, 43,3.
Tresteg: 1) Daniel Andersson, SIF, 6.36, 2) Tomas Andersson, IFFK, 5.75, 3) Anton Karlström, SIF, 5.42.
Diskus, 600 gr: 1) Anton Karlström, SIF, 11.49, 2) Tomas Andersson, IFFK, 10.18, 3) Daniel Andersson, SIF, 9.82.

P7
200 m: 1) Oscar Söderman, IFFK, 46,2, 2) Oscar Andersson, SIF, 53,4.
Tresteg: 1) Oscar Söderman, IFFK, 4.18, 2) Oscar Andersson, SIF, 1.90.
Diskus, 600 gr: 1) Oscar Söderman, IFFK, 9.31, 2) Oscar Andersson, SIF, 6.20.
Poäng, omg. 3: IF Finströms Kamraterna, 124 p, IF Fram 107 p, Sunds IF 78 p.
Efter 3 omgångar: IF Finströms Kamraterna, 445 p, IF Fram 428 p, Sunds IF 120 p.

riksnytt

Webbläsaren övervakar dig

De stora nätaktörerna skapar sitt eget övervakningssystem.

Till exempel nya versionen av webbläsaren Explorer registrerar och sparar alla tangenttryckningar.

Adresserna till de hemsidor användaren besöker registreras och skickas av Explorer till Microsoft, rapporterar den amerikanska datortidskriften Computerworlds nätupplaga.

I användaravtalet för Explorer 8 står det att Microsoft förbehåller sig rätten att inhämta information från användarens dator i form av IP-nummer, språkinställning, vilka nätsidor man besöker och hur lång tid man har en viss sida uppe.

Den nya funktionen kallas för Suggested Sites och loggar det som skrivs i adressfältet i avsikt att kunna föreslå andra hemsidor som kan vara av intresse.

Anonym

Google har tidigare kritiserats för att informationen i adressfältet dessutom skickades till företaget. I måndags meddelade man att den inhämtade informationen ska göras anonym inom 24 timmar.

Microsoft däremot ger ingen uppgift om hur länge informationen från Suggested Sites behålls och om man över huvud taget kommer att göra den anonym.

Företaget skriver visserligen att man inte ska bruka någon inhämtad information för att identifiera eller kontakta användaren, rapporterar Computerworld. (FNB)

Knapptryck sparas. I användaravtalet för Explorer 8 står det att Microsoft förbehåller sig rätten att inhämta information från användarens dator i form av IP-nummer, språkinställning, vilka nätsidor man besöker och hur lång tid man har en viss sida uppe.
Foto: JONAS EDSVIK

Mobilt bredband allt vanligare

HELSINGFORS. De trådlösa och mobila bredbandsuppkopplingarna ökar i snabb takt.

I synnerhet ökar bredbandsanslutningar i mobilnät snabbt.

Enligt en marknadsöversikt av Kommunikationsverket fanns det redan så gott som 310.000 bredbandsanslutningar i mobilnäten i slutet av juni, vilket betyder att antalet har mer än fördubblats efter årsskiftet.

Det sammanlagda antalet bredbandsuppkopplingar ökade med cirka nio procent under årets första halva och det fanns 1,92 miljoner anslutningar.

Operatörernas marknadsandelar har inte just ändrats. Elisa är störst inom bredband med en marknadsandel på 34 procent före Telia Sonera som har 29 procent. DNA har klättrat förbi Finnet till tredje plats med en andel på 14 procent. (FNB)

Finland skippar miljöstödstillägg

HELSINGFORS. Finland drar tillbaka sitt förslag till EU-kommissionen om ett nationellt tillägg till miljöstödet för lantbruket.

Statsrådet tyckte på torsdagen att det inte går att införa extrastödet på de villkor EU-kommissionen ställt. De villkoren skulle ha gjort stödsystemet mer komplicerat. Dessutom rådde det oklarhet hur stora tillägg Finland kunde ha betalat ut.

Statens och jord- och trädgårdsbrukets företrädare i förhandlingarna om det nationella lantbruksstödet gick förra veckan in för att förslaget ska dras tillbaka. De 14,6 miljoner euro av det nationella stödet som reserverats för miljöstödstillägget i budgeten för detta år ska nu överföras till gårdsbrukets utvecklingsfond.

Medlen satsas på investeringar som förbättrar konkurrenskraften för växtproduktionen i södra Finland och på en effektivare miljövård. De kan bland annat användas för täckdikning, torkanläggningar och produktlager.

EU-kommissionen godkände inte miljöstödstillägget i den form Finland hade föreslagit. (FNB)

TV-programmet fredag 12 september

1

7.00 Gomorron Sverige [92522183]
10.30–13.00 UR [4270251]
Utbildningsprogram. **10.30** Världen (R) [84367] **11.30** Små barn – stora rättigheter (R) [5314] **12.00** Chinese School [38164]
13.00 Rapport [25805]
13.05–13.50 Veronica Mars (R) [9996473]
14.00–15.30 Paralympics 2008 [536218] Direkt.Programledare: Cecilia Österlund.
15.40 Plus (R) [6274560]
. Även 13/9.
16.10 Gomorron Sverige [9558299]
17.00 Rapport [46725]
17.05 Hannah Montana [1798725]
17.30 Seriestart: Djursjukhuset (R) [6270]
18.00 Disneydags [26183]
18.55 Sportnytt [5308541]
19.00 Rapport [30928]
19.10 Regionala nyheter [5878657]
19.15 Go'kväll [955638]
Även 14/9.
20.00 Kulturnyheterna [80947]
20.15 Regionala nyheter [1741003]
20.30 Rapport med A-ekonomi [386]
21.00 Doobidoo [67638]
Musikalisk frågelek. Del 3 av 12. Kayo och Christer Björkman tävlar mot Jenny Petersson och Per Andersson. Programledare: Lasse Kronér. Även 18/9, 13/9.
22.00 Sahara [83873]
FILM Amerikansk äventyrsfilm från 2005. I sin jakt på Nilens skatt hamnar Pitt mitt i en komplott då han räddar livet på en ung forskare. I rollerna: Matthew McConaughey, Penélope Cruz, Steve Zahn. Regi: Breck Eisner.
0.00 Paralympics 2008 [7226]
0.30 Kulturnyheterna (R) [5045690]
0.45 The I Inside [6125874]
FILM Amerikansk thrillerfilm från 2003. I rollerna: Ryan Phillippe, Stephen Rea, Robert Sean Leonard. Regi: Roland Suso Richter.
2.15–9.05 SVT24 [34017394]

2

10.30 24 Direkt [63756831]
16.20 Babel special (R) [5574676]
Även 14/9.
16.50 Kunskap och vetande (R) [5564299] Även 15/9.
17.20 Tankens fångar (R) [92096]
17.50 Söderläge (R) [85657]
18.20 Nyhetstecken [6679454]
18.30 Oddasat [66928]
18.45 Uutiset [803676]
19.00 Människan - en märklig maskin [13218]
Dokumentär. Vi tar för givet att hjärtat ska slå sina slag och musklerna lyda hjärnans signaler. Men hur ser kroppens maskineri egentligen ut?
19.55 Rapport [8948270]
20.00 Vem vet mest? [6909]
Frågesport. Programledare: Rickard Olsson. Även 14/9.
20.30 Garage (R) [8980]
Musikmagasin. Att slå utomlands. Vi följer med Karlstadsbandet Molotov Jive på turné i Tyskland och träffar The Sunshine som gjort succé i Kina. Repris från 21/4.
21.00 Helmut Newton [71270]
K special. Helmut Newton är en av världens mest kända tyska fotografer. Hans fotografier kan vara både erotiska, glamourösa och obscena på samma gång. Även 15/9.
21.55 Sånger utan gränser [8633638]
Pariskören Accentus sjunger klassiskt för alla. Denna gång: "L'indifférent" ur Maurice Ravels sångcykel "Schéhérazade" – ursprungligen för sopransolo.
22.00 Aktuellt [9473]
22.30 Rädd för hajar (R) [8744]
Brittisk dokumentärserie från 2006. Del 1 av 2. Tanya Streeter är en av världens bästa fridykare och har tagit sig ner till rekorddjupet 160 meter utan extra syretillförsel.
23.00 Sportnytt [98589]
23.15 Regionala nyheter [9187096]
23.25 Rapport [5110980]
23.30 Sleeper cell [36034]
Även 17/9.
0.25 Ashes to ashes (R) [6400874]
1.20–1.50 Singelmammor (R) [1265226] Även 13/9.

3

7.30 Nanny [377812]
8.00 Alla älskar Raymond [136812]
8.25 Just shoot me [2118928]
8.55 Rachael Ray (R) [4129812]
9.55 Top model 4 (R) [8682541]
10.50 Våra bästa år (R) [3469980]
11.40 Oprah Winfrey show (R) [2794183]
12.30 Rachael Ray [7359218]
13.25 Momento [1737541]
13.50 Våra bästa år [8004283]
14.40 Oprah Winfrey show [2682812]
15.35 Cityakuten [6143473]
16.30 Just shoot me (R) [553270]
17.00 Top model 4 [550218]
18.00 Simpsons [565015] Även 13/9.
18.30 How I met your mother [573034]
Även 13/9.
19.00 How I met your mother [957947]
Även 13/9.
19.30 Scrubs [956218] Även 13/9.
20.00 Ensam mamma söker (R) [386560] Svensk realityserie från 2008. Del 1. Singelmammorna den här säsongen är Johanna, 25 år, Nina, 28 år och Anette, 34 år.
21.00 Sing a long [919812]
Svenskt underhållningsprogram från 2007. Sussie Eriksson, David Batra och Anna Sahlin. Johan Ulveson får sällskap av Hanna Norman och Josefin Crafoord. Programledare: Renée Nyberg.
22.00 Envy [536763]
FILM Amerikansk komedi från 2004. Tim och Nick är som ler och långhalm. De bor grannar, arbetar tillsammans och är bästa kompisar. I rollerna: Ben Stiller, Jack Black, Rachel Weisz. Regi: Barry Levinson.
0.00 The hunted [6882868]
FILM Amerikansk thriller från 2003. I-rollerna: Tommy Lee Jones, Benicio Del Toro.
1.45 Mångalen [5044400]
FILM Amerikansk dramakomedi från 1987. I rollerna: Cher, Nicolas Cage.
3.40 The Royal Tenenbaums [9623868]
FILM Amerikansk dramakomedi från 2001. I rollerna: Gene Hackman, Anjelica Huston.
5.25–5.50 Girls behaving badly [8136313]

4

6.20 Lättlagat (R) [1846812]
6.50 Nyhetsmorgon [44116367]
11.00 Åsa-Nisse i full fart [767676]
FILM Svensk komedi från 1958. I rollerna: Artur Rolén,John Elfstrröm.
12.55 Hem till gården [313034]
13.20 Hem till gården [7842560]
13.55 Nyheterna [1729893]
14.00 Trav: Dagens rätt [196909]
14.30 Nynne [9217928]
15.25 Nyheterna [5242522]
15.30 Doktorn kan komma (R) [954270]
16.25 Advokaterna (R) [923676]
17.25 Kung av Queens [978725]
17.55 That '70s show (R) [342386]
18.25 Trav: Fredagsflex [6652015]
18.30 That '70s show (R) [182386]
18.55 Nigella express (R) [6791676]
Brittisk matlagningsserie. Nigella Lawson tipsar om hur man kan starta dagen med fantastiska frukostar.
19.05 Keno [3588812]
19.10 Nigella express, forts (R) [798831]
19.30 Lokala nyheter [103744]
19.35 Lokalt väder [3507947]
19.40 Ekonominyheterna [3061812]
19.50 Vädret [3067096]
20.00 Nyheterna [944473]
20.30 Postkodmiljonären [943744]
21.00 En på miljonen [510725]
FILM Svensk komedi från 1995. Torsten Söderberg är en helt vanlig man, med fru och två tonårsbarn. Men när banken där Torsten arbetat i 30 år måste skära ner får han sparken. I rollerna: Ulla Skoog, Tomas von Brömssen, Gösta Ekman. Regi: Hannes Holm, Måns Herngren.
23.00 Nyheterna [558305]
23.25 Säsongstart: Numbers [9648367]
0.20 Boston legal [1254058]
1.15 Black rain [32592787]
FILM Amerikansk thriller från 1989. I rollerna: Michael Douglas, Andy Garcia.
3.40 Tupac: Resurrection [28704446]
5.45–6.10 Lättlagat (R) [6943226]

FST5

6.00 God morgon med A-laget
10.00–11.30 Veta
16.45 Uteliv: Högt över Pulsujärvi Samernas renskötsel är traditionstyngd, men nya tekniska uppfinningar tas emot med glädje. Så gick det i alla fall då snöskotern kom.
17.14 Kortnytt
17.15 Station T: Pluton T
17.45 Buus-fredag
Odla. Jontti har fått både en trädgårdsmästare och några kockar på besök. De ska göra tomat-krassesmörgåsar, men först ska ingredienserna odlas. Det går att odla allt möjligt faktiskt!
18.15 Tv-nytt
18.30 Obs
19.00 Det doftar mat i trädgården Dansk serie. Del 7 av 8. Denna gång får vi bekanta oss med Jörgens kålodlingar, och Anne bjuder på olika kåldelikatesser till grillad pärlhöna. Man tävlar också i att bygga vedstaplar.
19.30 Världarnas bok (R)
20.00 Tv-nytt
20.20–20.24 Sportnytt
20.25 5 minuter
Bakom kulisserna på Buusfredag
20.30 Författarporträtt: Kjell Westö (R)
Möt författaren Kjell Westö i viloläge.
20.55 Nero Wolfe: Fallet ashe
Amerikansk kriminalserie. Nero Wolfe blir tvungen att avlägga vittnesmål i en process där Leonard Ashe anklagas för mord. Eftersom Wolfe inte är övertygad om att hans vittnesmål räcker till att fälla Ashe, inleder han en utredning och upptäcker en utpressningsintrig.
22.25 Dokumentären: Mirikitanis katter
Filmaren Linda Hattendorf räddar Jimmy Mirikitani undan giftiga gaser från 11 septemberattacken på Manhattan i New York. Han är en 80-årig japansk kattälskande konstnär och uteliggare. En otrolig livshistoria framträder.
23.40 Oddasat
23.55–0.40 Eftersnack

ÅLANDSKANALEN

Kl 18.30, 19.30, 21.30, 22.30, 23.30. Nyheter/Debattprogrammet "Rakt på" (Aktuella ämnen avhandlas i studion). Programledare: **Nina Fellman**

ÅLANDS RADIO 91.3 MHZ

6.45–10.00 Gomorron. Med Petronella Thorén. **6.50** Betraktelse. Av Gunnel Ekelund. Även c:a 20:40 **6.55** Ålandsnytt. **7.00** Aktuellt. **7.30** Ålandsnytt. **8.00** Aktuellt. **8.30** Ålandsnytt. **9.00** Musikpaletten. Världsmusik. **9.30** Ålandsnytt. **9.45** Sagostunden. I dag lyssnar vi till den sista delen av sagan När Sankte Per tappade Himmelrikets nyckel, skriven av Hjalmar Bergman och uppläst av Astrid Olhagen. Veckans samtliga avsnitt sänds även idag 12:30. **10.00–14.00** Mittpådan. Med Tom Wiklund. **10.30** Ålandsnytt. **11.30** Ålandsnytt. **11.40** Musik. **12.00** Aktuellt. **12.10** Evenemangstips. Sänds även kl. 18:15. **12.15** Kulturen. Sänds även kl. 17:45 och i repris på söndag kl. 09:15. **12.30** Sagostunden. Samtliga avsnitt av sagan När Sankte Per tappade Himmelrikets nyckel, skriven av Hjalmar Bergman och uppläst av Astrid Olhagen. **13.00** Ålandsnytt **13.03** Veckans gäst. Även på lördag 13:00. Med Tom Wiklund. **14.00** Ålandsnytt. **14.03–16.00** Firarmix. Med Ann-Christine Karlsson. **15.00** Ålandsnytt. **15.03** Firarmix fortsätter. **16.00** Aktuellt. **16.15–17.45** Åland i dag. Nyhetsmagasin med reportage, intervjuer och debatter. Med Tony Wikström. **17.00** Ålandsnytt. Sänds även kl. 19:00. **17.45** Kulturen. Repris. **18.00** Aktuellt. **18.03** Ålandsnytt. Sänds även kl. 20:00. **18.06** Musik. **18.15** Evenemangstips. Repris **18.20** Musik. **18.30** Gäst i Gomorron-studion. **18.40** Musik. **19.00** Ålandsnytt. Från kl. 17:00. **19.10** Åland i dag. Från kl. 16:15-17:00. **20.00** Ålandsnytt. Från 18:03. **20.03** Åland i dag. Från 17:10-17:45 **20.40–20.45** Betraktelse. Repris.

ÖVRIGA VÄDERRAPPORTER

Radio Vega
06.00 (inkl sjö)
07.00
08.00 (inkl sjö)
10.00
12.45 (inkl sjö)
16.00 (inkl sjö)
17.00
19.05 (inkl sjö)
22.05 (inkl sjö)

Sveriges P1
06:55 (inkl sjö)
07.55
08.55 (inkl sjö)
13.54 (inkl sjö)
16.55 Sjöväder
22.50 (inkl sjö)

Se det med egna ögon! www.24.ax

5.55 Ettans morgon-tv [40046473]
9.15 Familjehemligheter [6892367]
10.05 Nöjesrävarna [2456378]
Del 5 av 5.
10.30 Kungskonsumenten [1386]
11.00 Tv-nyheter [86947]
11.05 Prästen i Ballykissangel (R) [9378744]
12.00 Ettans morgon-tv: Dagens rubriker [56560]
13.00 Tv-nyheter [98473]
13.05 Streckkoden på utterbajs [313589]
13.35 Tre årstider: Östersjöns skärgårdsnatur [9854070]
13.45 A-talk [9908218]
14.30 Läkarna [9386]
15.00 Tv-nyheter [42947]
15.05 Fader Dowlings mysterier [9416580]
15.50 Luftresa till Europas kuster [1579164]
16.00 Mot [4831]
16.30 En sann historia: Detektiv Savukoski [7522]
17.00 Tv-nyheter [31893]
17.05 Prästen i Ballykissangel (R) [564980]
18.00 Tv-nyheter och väder [9367]

TV1

18.30 Jaakko och världserövrarna [29270]
19.05 Walle reser runt: Militärfordon [5864454]
19.10 Tillbaka till Aidensfield [1980909]
20.00 Sjätte sinnet [183]
20.30 Tv-nyheter och väder [63270]
20.55 Sportrutan [6528980]
21.00 A-zoom [763]
21.30 Strada [314]
Ett nytt och rivigt kulturprogram som inte skyr dagens samtalsämnen och som tar kulturmänniskor på bar gärning. Programledare: Outi Popp, Ivan Puopolo.
22.00 Dansens magi [160893]
FILM Amerikansk dramafilm från 2003. Om livet bakom kulisserna i ett balettkompani. I centrum står en ung dansös som vill nå toppen.
23.50 Pojken från Belleville (R) [9365015] Del 2.
1.30 Euronews [2144416]
1.40 Uutisikkuna [37775077]
4.00–8.00 Uutisikkuna [93028787]

6.00 Tellus-frågesport [5285218]
6.50 Lilla tvåan [91146928]
6.53 Nalle Sloköra [305417947]
7.01 Vädertipparen [100077763]
7.04 Fifi och blomsterfröna
7.16 Mimi & Kuku [107790473]
7.36 Oppfinnar-Kyösti
7.38 Livfulla ting [302155251]
7.42 Greta Gris [202154522]
7.47 Neppajymy-klubben
7.55 Berättelser från Mumindalen [6618164]
8.19 Syrhämä [401147183]
8.53 På gräsrotsnivå [307795183]
9.00 Oddasat [73909]
9.15 Nyheter
10.35 Lilla huset på prärien [9499909]
11.25 Gänget och jag [8235198]
11.50 Svängiga djur [1161386]
11.55 Monsterstallet [9154763]
12.45 Hundkoll [844218]
13.15 Bean [4634763]
13.30 Respasset: Coltranes Storbritannien [268909]
14.20 Gympa [102152]
14.50 En utlandsfinländare berättar [352855]
15.20 Ungkarlen Pekko (R) [7887454]
15.45 Svängiga djur [4776560]
15.50 Derrick [1554183]

YLE

16.50 Norge runt [3820657]
16.55 Svängiga djur [4270198]
17.00 Familjen Hopp [92367]
17.23 Lilla tvåan [300831305]
18.00 Smultronstället [96454]
18.50 Tv-nyheter [5881819]
19.00 Regionala nyheter [10676]
19.10 Sportrutan [3557589]
19.15 Tvåans höstväder [3547102]
19.20 Inrikesprofilen [5633724]
19.35 Fiskedrag [258657]
20.00 På riskgränsen: Uthållighet som utmaning [34725]
20.50 Nyhetsåret [7155676]
21.00 Fatta micken [63251]
21.50 Tv-nyheter, väder och sport [8809893]
22.05 Den hårda lagen [5960831]
22.45 Paralympiaden [1206763]
23.15 En mycket bättre man (R) [4921947]
0.05 Musik-tv: Klassiker [2099110]
0.50 Flabbdass [1959394]
1.10 Terminal City [9337481]
2.00 Frågespel [6375416]
3.00 Dolt ord [6379232]
4.00 Sudoku [6282752]
5.00–6.00 Dolt ord [6293868]

6.25 God morgon Finland [31413812]
9.10 Vad ska vi äta idag? [6615386]
9.15 Ett bord för tre [6274251]
10.05 Frågesport [6449299]
10.50 Emmerdale [6789386]
11.20 Köpkanalen [1054015]
12.35 MTV3 Chatt [3616454]
13.55 Rappa tag [689980]
14.25 Frågesport [274283]
14.55 Jack & Bobby [9583560]
15.50 Viihdeuutiset [5428980]
15.55 Frågesport [6730831]
16.25 De vackra och de djärva [3102473]
16.55 Nyheter [5530305]
17.00 Idols [691299]
17.55 Vad ska vi äta idag? [6176386]
18.00 Emmerdale [838473]
18.30 Joka kodin asuntomarkkinat [813164]
19.00 Sjuans nyheter [819893]
19.15 Dagens väder [5286522]
19.20 Ekonomi nyheter [251831]
19.30 Dolda liv [229676]
20.00 Bondbruden [666218]
Programmet Bondbruden ses igen i MTV3 kommande höst. Idag träffar vi de tio bönderna som söker en brud. Genast efter programmet kan akka intresserade skriva till den de gärna skulle träffa. Programledare: Miia Nuutila.
21.00 Identitet [275980]
Den amerikanska originalversionen av tävlingen Identitet som sågs i inhemsk tappning i våras, där det gäller att kombinera rätt person och identitet. Den som klarar av att identifiera alla tolv personer vinner en halv miljon dollar.
22.00 Tians nyheter [654928]
22.20 Resultatrutan [6600676]
22.35 Keno [1276544]
22.36 Formel 1: Extra [106699560]
22.50 Matrix [51010299]
FILM Ett fantasiäventyr förlagt i framtiden om hackern Neo som blir utskickad till en virtuell värld – Matrix. För att rädda mänskligheten från hänsynslösa maskinmänniskor. Regi: Andy ja Larry Wachowski, USA 1999.
1.25 Commando [2189023]
2.25 Vinstpotten late night [11593348]
3.40–6.00 Den rätta [69108706]

Varning för struntprat

■**Med oro** ser jag en annons i Nya Åland att en föreläsning med rubriken ”Fettskrämd” ska hållas på söndag och måndag i Mariehamn respektive Godby av **Lars-Erik Litsfeldt**. Ännu en gång ska outbildade självutnämnda bantningsexperter överföra sina kostråd till gemene man, samtidigt som de nordiska kostrekommendationerna smutskastas.

Inte undra på att allmänheten är förvirrad och tror att vetenskapen är oenig. Det är nämligen snarare tvärtom, vetenskapen är väldigt enig i de flesta kostfrågor. Problemet är precis som dietist **Angelica Johansson** tidigare uttryckt det: kostråden efterföljs inte. Gällande bantning finns heller inga genvägar. Givetvis kan man gå ner i vikt även genom att nästan bara äta fett. Alla handlar om hur mycket energi man stoppar i sig kontra hur mycket man gör av med. Men är det den hälsosammaste vägen?

Vad hände med kolhydraterna som vår hjärna förlitar sig på? Jag har läst hundratals vetenskapliga artiklar från hela världen gällande nutrition, och jag har hittills inte stött på en enda som rekommenderar alla människor att äta en hög fett- och låg kolhydratdiet. Litsfeldts beskrivningar (www.fettsskramd.se) av våra kostrekommendationer och hur de påverkar vår kropp är helt felaktiga, antagligen i eget syfte att tjäna pengar på böcker och föreläsningar.

Jag uppmanar alla som av någon konstig anledning vill lyssna på denna propagandaföreläsning, att verkligen försöka bilda sig en egen uppfattning om hur människokroppen fungerar och hur en bra kosthållning ska se ut.

Oavsett om det gäller debatten om barns skolmat eller om det gäller fettdieter så är livsmedelsverkets råd lätta att förstå och bidrar till en god hälsa om de efterlevs, till exempel:

■ Ät mycket frukt och grönt
■ Välj gärna nyckelhålsmärkta livsmedel
■ Ät fisk ofta, gärna tre gånger i veckan
■ Använd gärna flytande margarin eller olja i matlagningen
■ Ät bröd till varje måltid, gärna fullkornsbröd
■ Ät mindre ”tomma” kalorier
■ Var fysiskt aktiv minst 30-60 minuter per dag

Tommy Lundberg
Fysiologistuderande

Rättvisa skatter

■**För att** förstå rättvisan i de statliga inkomstskattesänkningar som Finlands borgerliga regering föreslår för nästa år så måste man se till både utgångsläget och helheten i skattesystemet.

Om man exempelvis vet om att den som i dag förtjänar 4.000 i månaden betalar 15 gånger mer i skatt än den som förtjänar 1.000 euro per månad så klarnar kanske utgångsläget lite. Om man vet om att den första betalar 12.000 euro mer per år i inkomstskatt än den andra så är det kanske rimligt att skattebördan lättar med någon hundring mer för den som bär den större skattebördan.

I tabellen här intill finns exempel på vad en icke kyrkskriven mariehamnare betalar i stats- och kommunalskatt enligt skattestyrelsen skattekalkylator som finns tillgänglig på internetadressen http://www.skatt.fi.

Anthonio Salminen (fs)

Lön	Årsink.	Skatt%	Skatt per år	Faktor
1.000	12.000	7,1 %	846,65	1,0
2.000	24.000	16,0 %	3.835,74	4,5
3.000	36.000	22,4 %	8.054,42	9,5
4.000	48.000	26,8 %	2.851,40	15,2

Nyans ros

...till **den postiljon** som i tisdags placerade det skrymmande Boing-paketet vid vår dörr istället för i postlådan. Du räddade vår tidning från att bli totalt genomsur. Omtanke – sånt värmer! Villansvägen rosar.

...och ett stort tack till er **alla** som hjälpte till på vårt bröllop och gjorde det till oförglömlig dag. Kramar från familjen Öhberg.

... till **Loffe** och **Martina** på Sundqvist buss. Tack för hjälpen med plånboken! Jimmy.

Rätt adress

■En webbadress som vi publicerat angående hjälp till en kvinna i Riga kan missförstås eftersom den innehöll ett bindestreck på fel ställe. Adressen är: www.nra.lv/pirma-skolas-diena/?sort=votes

OBS!

■På söndag kl 20.00-22.00 sänds Bingolotto i Ålandskanalen. Uppgiften saknas i tablån i tv-tidningen.

Annonsera i den tidning du själv läser!

➤LEDIGA PLATSER

Skulle inte du vilja arbeta här?

Lemland-Lumparlands församling lediganslår ånyo tjänsten som

EKONOMICHEF

då den nuvarande tjänsteinnehavaren går i pension.

Förutom ekonomi- och fastighetsförvaltning ansvarar ekonomichefen för kyrkofullmäktige och kyrkorådets sekreterarskap. Ekonomichefen fungerar också som löneombud och löneräknare. Tjänsten tillsätts enligt överenskommelse. Lön enligt kravgrupp 503. Personen som väljs bör ha för tjänsten lämplig examen på institut- eller yrkeshögskolenivå eller jämförbar arbetserfarenhet. Kännedom om församlingsförvaltning räknas som en merit. Personen som väljs bör fullständigt behärska svenska språket. Prövotiden är sex månader.

På förfrågningar svarar ordförande i kyrkorådet, kyrkoherde Benny Andersson tfn. 0457 34 34 267, kyrkorådets vice ordförande Fredrik Lindqvist tfn. 0457 5957 997 eller ekonomichef K-G Karlsson tfn. 040 768 57 82.

Ansökningstiden utgår 26.9.2008 kl. 16.00.
Ansökningarna skickas till Lemland-Lumparland Församling, Kyrkorådet, Lemlandsvägen 1328, AX-226 10 LEMLAND eller per e-post: lemland-lumparland@evl.ax

Tidigare inlämnade ansökningar beaktas.

➤SÄLJES

Kontorsfastighet
säljes

Tomten 1:18 i kvarteret Kvarnberg, Mariehamn Östra Esplanadgatan 7/Storagatan 11.

För närmare information och ritningar, kontakta fastighetschef Jens Boman per telefon 27 388 eller 0457 313 5024.

BIRKA LINE

➤LEDIGA PLATSER

Jomala kommun

Socialnämnden i Jomala lediganslår

En ordinarie

närvårdartjänst

100%

Tillträde enligt överenskommelse.

Kompetenskrav är närvårdare eller annan lämplig yrkesexamen på minst skolnivå inom social- och hälsovårdsbranschen eller någon annan bransch.

Uppgiftsrelaterad lön enligt avtal.

Närmare upplysningar lämnas per tel. 31 686/ Liz

Sedvanliga ansökningshandlingar skall vara socialnämnden tillhanda **senast den 26.9.2008 kl. 16** under adress: Socialnämnden i Jomala ”Hemvården” Pipsvarvarvägen 2, 22150 Jomala.

Jomala den 11.9.2008
Socialnämnden i Jomala

➤UTHYRES

Jomala kommun

Servicehuset i Rönngården i Jomala lediganslår:

En lägenhet

ledig från 1 oktober 2008.

Lägenheten är 33 kvm, sovalkov, vardagsrum + litet kök och har en liten uteplats.

Du som söker ska vara pensionerad och vid ansökningstillfället ha Jomala kommun som hemort.

Mer information får du av servicehusföreståndaren per telefon 31 686 samt ansökningsblanketten kan hämta från Rönngårdens kansli.

Ansökningsblanketterna skall vara servicehusföreståndaren tillhanda **senast 26.9.2008 kl. 16.00.** Under adress: Servicehuset Rönngården, Pipsvarvarvägen 2, 22150 Jomala.

Jomala den 11.9.2008
Vik.servicehusföreståndare
Linda Henriksson

➤LEDIGA PLATSER

SUNDS KOMMUN

Välkommen att arbeta med oss inom barnomsorgen i Sunds kommun på Åland!

Sunds kommun lediganslår

1. **En barnskötare** i arbetsavtalsförhållande från 1.10.2008 vid Tosarby daghem avdelning 3. Arbetstiden är heltid och tillsvidare med en prövotid på 3 månader. Avdelning 3 är en helt ny småbarnsavdelning som startades i augusti. Lön enligt avtal.

Låter detta intressant? Ring eller e-posta gärna Barnomsorgsledare Andrea Sandberg tfn 43 2730 eller 040 35 32 122 andrea.sandberg@sund.ax eller daghemsföreståndare Lisbeth Brunila tfn 43 882 för mer information.

Ansökningstiden går ut 26 september 2008.

Den som blir vald skall inlämna straffregisterutdrag. Ansökan riktas till Sunds kommun

Barnomsorgsledare
Andrea Sandberg
Norra Sundsvägen 361
Björby
AX-22520 Kastelholm.

”Daja gör ett och passar till ett annat mål mot Tyskland i Vm-kval! Hoppas alla förstår hur stort det är! **MESSARE**

debatt

Krönika / Hanna Lahdenperä

Syntax error

”Nu är du väl nöjd”, sa han. ”Nu när republikanerna har nominerat **Sarah Palin** som vicepresidentkandidat.”

Det är så mycket som vill ut att inget når ända fram.

John McCain och republikanerna har tänkt fånga upp kvinnliga väljare – bland annat – genom att nominera en abortmotståndare som tycker att sexualundervisning ska bestå av två ord: låt bli. En kvinna som motsätter sig en lag om lika lön. Och så ska man vara nöjd, så där av kvinnlig solidaritet?

Man skulle kunna vifta det hela åt sidan, jaja de där stolliga amerikanerna. Sedan läser man tidningen, om prästen som visat en anti-abortfilm med blodiga detaljer för konfirmander. I Vichtis, nordväst om Helsingfors, inte något tokkonservativt kreationistinstitut på den amerikanska landsbygden. Kaplan **Halvar Sandell** fick en anmärkning av biskopen, den andra i ordningen för Sandell, men man behöver inte gå längre än till debattsidorna för att håret åter ska resa sig på ens lättantändliga huvud.

”Det är obeskrivligt lågt att tro att det faktum att Palin är kvinna på något sätt kan åsidosätta hennes kvinnofientliga åsikter.”

Bland mina anteckningar hittar jag en progressiv amerikansk bloggare (och jag önskar att jag kom ihåg vem, så det får bli en parafras med en tacksam tanke till upphovsmakaren) som skrev att abortfrågan handlar om att erkänna kvinnor som moraliska subjekt. Bloggaren förklarade så här: Anser du att kvinnor är kapabla till moraliska omdömen? Om du tycker att abort borde vara förbjudet är svaret nej, det gör du inte.

Om du däremot är för fri abort innebär det också att du måste avstå från att lägga dig i andras val. Det går inte att säga att jo, abort ska vara tillåtet i princip, men det är fel med sen abort, att göra flera aborter eller vad det nu kan vara - det som händer då är att du placerar dina åsikter över en annan människas förmåga att utvärdera sina egna omständigheter. Den enda orsaken till att förespråka lagar och begränsningar kring abort är att du inte litar på kvinnor.

Det finns mycket annat man kan hålla emot republikaner i allmänhet och Sarah Palin i synnerhet, många orsaker att bry sig också icke-amerikan, men det är just idiotförklarandet som gör mig rasande. Det är obeskrivligt lågt att tro att det faktum att Palin är kvinna på något sätt kan åsidosätta hennes kvinnofientliga åsikter. Den amerikanska feministen **Gloria Steinem** skrev härom dagen att McCain tydligen tror att kvinnor inte kan skilja på form och innehåll, och eftersom man tydligen förväntas vara nöjd lite varstans är det inte bara McCain som tror att kvinnor är dumma i huvudet. Så jag sitter här och kokar för mig själv.

”Det här är inte första gången en chef har valt en okvalificerad kvinna bara för att hon håller med honom och är emot allt som de flesta andra kvinnor vill ha och behöver”, skriver Steinem i LA Times. ”Feminism har aldrig handlat om att skaffa ett jobb åt en kvinna. Det handlar om att göra livet mera rättvist för alla kvinnor. Det handlar inte om en bit av den existerande kakan; vi är för många för det. Det handlar om att baka en ny kaka.”

Bolagisering rätt väg för Posten Åland

Posten på Åland bolagiseras. Det innebär att samma ägare som tidigare - landskapet - för in verksamheten i en etablerad och internationellt anpassad lagstiftning, det vill säga aktiebolagslagen. Det ger i sig ett större handlingsutrymme för bolaget samtidigt som landskapet har en bättre kontroll över verksamheten och därmed kan staka ut en långsiktig strategi för medborgarservicen (postdistribution för hela Åland), affärsverksamhet och filateli.

Bolagisering innebär inte privatisering och det finns inte heller i dag några skäl för en utförsäljning som skulle äventyra den regionala servicen, frimärksrättigheterna eller skatteundantaget för försändelse av ringa värde.

Det finns inte heller några skäl för att larma om budgetkonsekvenser för landskapet. De framtida effekterna av postens bolagisering kan tämligen väl förutses genom en exempelkalkyl för budgetåret 2005.

Om postens vinst antas vara 2 miljoner euro (något lägre 2006 och högre 2007) visar nedanstående schema att effekten är försumbar (minus 197 euro) jämfört med att landskapet i dag kan göra ett uttag på 26 procent som motsvarar samfundskatten till stat, kommuner och församling.

Förutom att en bolagisering är en anpassning till EU: s regelverk kan det ifrågasättas om posten i dag inte är skyldig att betala samfundsskatt.

Kalkylen bortser från fördelarna med aktiebolag att kunna skjuta fram beskattningen i tiden genom avskrivningar/reserveringar.

SKATTEEFFEKTER AV POSTENS BOLAGISERING
År: 2005, vinst. 2 000 000euro

	Förändring för Åland	
Skattegottgörelse	393 384	
Kommun	114 556	
Församling	10 088	
Klumsumma	1 779	519 807
LR Vinstuttag 26 %	520 000	-193

Kalkylen bortser också från att den affärsmässiga fördelen med bolagisering kan generera vinst utöver verksamhetens finansieringsbehov som kan överföras till landskapets budget.

Förklaringen till att skatteffekten blir så liten beror på kompensation genom skattegottgörelsen och samfundsskatteandelen till bolagskommunen på över 100.000 euro. Om församlingsskatten skall räknas som åländsk kan diskuteras, men beloppet är marginellt liksom det som återförs via klumpsumman.

Kalkylen bygger på ett viktigt antagande. Skattegottgörelsen utfaller endast om de direkta skatter som genereras på Åland överstiger 0,50 procent av motsvarande skatter för hela riket.

Trenden har varit stigande sedan 1993, men mot bakgrund av ändrad arvs- och förmögenhetsbeskattning, tonnageskatt för sjöfarten med mera, finns det anledning att noga följa skatteutvecklingen.

Olof Erland (lib)

MESSA NYAN

Sänd SMS/MMS till 0457-3234444

Jag är en singel, bs-kille, 20+. Söker en likasinnad för heta träffar. **Puss**

Ålands radio hotar med att sända mycket från öspelen! Budgeten lär spricka med dunder och brak och vi skattebetalare får skjuta in pengar....Igen! **0457.**

Du som ringer mig från hemligt nummer och lägger på innan jag hinner svara, har pågått en tid nu, du kan sluta nu. Nästa gång polisanmäler jag dig. **Vet vem du är.**

Den här nya stadsarkitektens ljusa ideer? Syns kort och gott inte alls de ljusa månader turisterna rör sig i västra hamnområdet! **0400.**

Vem vill byta en bmw mot en honda acord 82? Hör av er **0457 343 05 41.**

Till inflyttad småbarnsmamma: Mariehamns församlings barnmusik tis kl 13, Klapp & Klang tors 17.45. **040.**

Oj oj vad B.T tar i angående tränarfrågan. Öppna ögonen och lyssna på andra utanför AiD men med vetskap om vad som görs och förs inom ÅID och som definitivt inte hör hemma inom en dylik organisation. Och bäste B.T. Kommer jag upp till ÅID:s kansli så får ni tyvärr inte någon ny styrelsemedlem, har ingen släkt eller familjemedlem inom organisationen i nuläget. **0400.**

Gud och soldaten vördar vi i tider av ofärd de står oss bi när segern är vunnen och fyllda är faten då glömmer vi Gud och föraktar soldaten. **0457.**

Men hur kan man tro att kontrollen finns ute på en klippa vid vattnet. Jag lyckades att inte göra det och jag har noll lokalsinne! Konstigt att rektorn fick det att låta som det var elevernas fel när det var det.. **0457.**

Finland - bäst i Norden på fotboll! Trodde man aldrig skulle hända. Sverige borde spela med fler hungriga allsvenska spelare i stället för trötta, bortskämda proffs. **0400.**

För många landsortsbor tycks bränslet ännu vara för billigt eftersom det är nån sorts tävling om vem som kommer först till staden. **040.**

Daja borde ha fått starta i finska elvan, vete sjutton om inte Finland vunnit då. **Heja Daja.**

5 år tillbaks är man skyldig att kunna uppvisa kvitton, ifall du typ köpt en vara på ”krita” ’men aldrig fått nån räkning på det, så har företaget 5 år på sig, har dom inte under den tiden skickat faktura eller på nåt vis försökt få in sina pengar så har dom inte efter den tiden någon rätt att driva in skulden. **040.**

Finns det möjlighet att få tala med någon församling eller en psykolog. Om sorg och annat jobbigt utan en massa andra. När man är ung här på ön. Och i så fall vem o var? **0457.**
– ÅHS har öppenvårdsmottagning för barn och ungdom, du kan ringa och boka på telefon 5357. Många skolor har också en kurator som man kan prata med och som sen kan hjälpa dig boka tid till en psykolog. **Red.**

Vem leder motionsdansen och vad kostar det? Varför står det inte i annonsen? **040.**

Till 040. Om vi ska hålla oss till sanningen så ger jag inte Frey några extrapoäng för eventuella lögner i Oprahs sho, jag skrev att det stör inte mig. Visst, hon gör säkert mycket gott, men samtidigt är det skrämmande att många ser hennes ord som lag. Även jag värnar om sanningen trots att jag inte kräver den till 100 procent i alla böcker jag läser. Intressant dessutom att du kan avgöra hur mogen jag är då du inte vet vem jag är... **020.**

Joe Brandt! Det borde inte handla om vem som har rätt eller fel. Det viktiga är väl att alla får det bättre. Hälsar en som börjat tröttna på all barnslighet. **0457.**

Till 040. Tyvärr föll signaturen bort i mitt tidigare mess om sanning osv. Hälsn **Bokmalen.**

Snart kommer blåtungan till Åland! **0457.**

Vilken heting den där Jonathan Mörn, Mvh **Heta blondinen.**

Det finns ju ingen lag som säger att det ska bli sämre hela tiden! Det kan ju faktiskt bli bättre! Tänk på det alla kära bönder! H **från en Mariehamnare!**

När en Lo gråter, det är inte normalt, helt fel, ngt har gått snett ,för tårar i Lons vackra ögon är som svarta moln i en klar blå himmel, de bådar inget gott. Pupillerna får gärna utvidga sig, helt svarta, av förundran eller blixtra av ilska som Jupiter men en Lo får bara inte vara ledsen, äntligen glad och lycklig eller arg, på hugg, klar att klösa, klappa till, en elefant som är för hungrig eller en annan som vägrar växa o bli självständig, resten är censur,...eller hur Lisa. **Xeres**.

Du man på bibban to förmiddag- du borde skämmas. Säga åt ett så litet barn som bara jollrade-tur att mamman bet ifrån! **lakttagaren.**

Jo så fort nån står på övergångstället... Ändå de som springer rakt ut då, utan att se sig för å menar att bilisten stannar. Vems e felet ? Du e ju bläst ju! **050.**

Ålänningar kör som krattor ju. Håll till höger och akta övergångsställena :-D ju ! ... **Jag.**

LR ansvarar inte för avvikelser i turlistorna för sina färjor (enl. beslut nr 663 T10). Ankomsttiderna till ändhamn kan såldes strykas ur turlistan - ett tips till lagtinget! Rättskänslan behöver då inte drabbas. **AN.**

Daja gör ett och passar till ett annat mål mot Tyskland i Vm-kval! Hoppas alla förstår hur stort det är! **Go Finland!**

Om ni har den så spela genom ett regnigt Europa med Tomas Ledin . Annars Du vet väl om att du är värdefull för dom som mej känner. **Macke.**

Dagens MMS-bild

Liam Wärnhjelm 1,5 år sover gott i skottkärran på farmor och farfars stuga den 6 september. Farmor Susanne Wärnhjelm tog fotot.

HÄLGE

ZITS

> Den politiker som inte ses i medierna är snart färdig. Strunt samma vad som sägs, bara reporterna stavar namnet rätt och inte rotar efter obetalda skatter, utsvävande könsliv och annat snusk.
> **PROFESSOR ULF LINDSTRÖM, ÅBO UNDERRÄTTELSER**

ledare

Harriet Tuominen
Epost: harriet.tuominen@nyan.ax
Telefon: 528 464

Mitt i allt Nna Fellman

Döden i grytan väntar

Det finns en hare i Geta som är väldigt nära grytan.

Jag är ingen blodtörstig människa annars, men denna lilla slokörade varelse har gett mig blodstörtning flera gånger i sommar. Låt mig berätta.

I våras, när jag hade tid och vädret var vackert, gjorde jag ett minimalt grönsaksland på sydsidan av stugan. Det är kanske en gånger en meter stort, i en bergsskreva, i skydd för nordan och nära min kökstrappa. Där sådde jag rucola och morot och bladpersilja och planterade kryddväxter. Det blev så fint, och jag kände mig så kreativ. Ännu bättre blev det när fröna faktiskt grodde och det kom upp små gröna strån som vecklade ut sig till blad.

Jag vattnade och vårdade och kände att det nog ändå är med jorden jag hör samman. En framtid inom jordbruket kändes inte främmande. Då hände det. Vi var i stan över en natt, och följande dag när vi kom tillbaka var jorden svart och slät. Inte ett blad fanns kvar, bara några skaft som stack upp. Timjan och salvia var gravt decimerade, till och med bladen till några rödbetsplantor var bortknaprade.

På tryggt avstånd men fullt synlig satt en liten skithare och såg fet och nöjd ut. Till barnens stora fröjd skuttade den morgon och kväll runt huset, inte tam men väldigt orädd. Jag hade ett lite samtal med svärfar med bössan, och utlovade en välkryddad hare om han bara kunde ta bort den.

Det blev nu inte av. Jag tror att min frustration vägde lättare än Lillsippans stränga fördömande av sådana som mördar harar.

Sen tog vi katterna till stugan och haren försvann. Gamla Nisse är en härdad jägare som lämnade både fåglar och sorkar vid trappan, och satte väl skräck i haren också.

Allt väl alltså. Rucolan såddes om, det som kunde repa sig repade sig. Särskilt bladpersiljan kom igen riktigt fint, och den har vi njutit av många gånger. Det fanns ett präktigt buskage kvar som jag alltså skulle skörda förra helgen. Inte.

Bara stjälkarna kvar. Vartenda blad prydligt borttuggat så att persiljan nu står som en rad magra, avklädda soldater på rad i grönsakslandet.

Efter att ha konsulterat Jamie Olivers italienska kokbok har jag bestämt mig. Det ska bli hare i vitt vin med färska kryddor. Djuret är ju redan marinerat invärtes med persilja, salvia, timjan och rucola så det blir säkert gott.

Det gäller bara att få ihjäl kräket. Alla förslag mottages med tacksamhet. Diskretion uppskattas, för själva akten måste ske i smyg för två barn med örnblick.

Svårt att förhandla sakligt med Helsingfors?

Inte lätt. Lantrådet Viveka Eriksson, vice lantrådet Britt Lundberg och flera andra är i dag i Helsingfors för att förhandla om de åländska önskemålen inför Lissabonavtalet. Hur mycket störs förhandlingarna av de krav som ställs hemma på Åland? Blir sakligheten lidande?
Arkivfoto: ANDREAS DIENERT

Vågar man uppmana ålänningarna att läsa en kolumn av förre riksdagsmannen med mera Per Stenbäck i gårdagens Hufvudstadsbladet? Han skriver om relationerna mellan riket och Åland. Man måste inte tycka lika, men man kan fundera på en del av det han har att säga.

Utgångspunkten för Stenbäcks kolumn är insändardebatten i riket som reaktion på Helsingforspolitikern **Harry Bogomoloffs** (saml) åsikt att man i riket, inklusive han själv, struntar i Åland. Många protesterade, en del höll med.

Bogomoloff fick stöd av de onyanserade kritikerna medan de mer kunniga gick emot. Stenbäck konstaterar att man i Österbotten och Åboland har större förståelse för Åland än i Helsingforsregionen. Det i sin tur beror, enligt hans analys, på att man i huvudstaden tar mer intryck från finskt håll och uppfattar den åländska särarten som ofosterländsk och att man på Åland diskriminerar det finska.

Men lika väl som det på olika håll i riket finns okunnighet och en ovilja att förstå ålänningarna och deras önskemål så finns det på Åland en tävlan om vem som är mest trogen självstyrelsen, vem som kräver mest av riket, skriver Stenbäck.

– Båda fenomenen gör det minsann inte lätt för Ålands företrädare att sakligt förhandla med myndigheter och politiker i Helsingfors. Om 11 procent av de åländska väljarna stöder det orealistiska självständighetsalternativet glömmer man lätt i riket att 89 procent är nöjda med en utvecklad självstyrelse.

Slutsatsen blir att majoriteten innerst inne inser att Åland har en fördelaktig ställning.

Finns det något att protestera mot i resonemanget? Möjligen har självständighetsgruppen synpunkter på att dess alternativ betecknas som orealistiskt – för syns skull åtminstone – men i övrigt?

Hur enkelt är det att åka till Helsingfors och förhandla, tycka att man möter viss förståelse, komma hem relativt nöjd i hågen och få veta att man inte har åstadkommit ett förbaskat dugg. Snarast lyckats fördjupa den grav för självstyrelsen, som kritikerna nu gräver allt ivrigare.

Åsub kom i dagarna med sin utredning om återflyttning och språkkrav. Fyra av tio som vill flytta hem upplever krav på finska som ett hinder. Av dem som flyttat hem är det två av tio som upplever samma hinder. Att problemet är mindre när man väl är här beror antagligen på att en del avstår från att komma. Men fortfarande är det sex av tio som inte har bekymmer med språket. Betyder det att de är perfekta i finska eller krävs kunskaperna inte på alla arbetsplatser? Kan det vara det sistnämnda?

Den här utredningen läser tidningens Ålands chefredaktör **Niklas Lampi** som att Åland antingen måste ge upp sin självstyrelse och fullt ut integreras i den finländska vardagen eller få också ekonomisk självstyrelse så att Sverige blir ett lika naturligt handelsområde som Finland.

I följande nummer av tidningen backar han försiktigt, men hur många ser saken på samma sätt? Att det är politikernas fel att Åland ligger där det ligger och hör till det land det hör till? Och att det på något sätt är självstyrelsepolitiskt fel att idka handel österut.

Kan man i dag beskylla politikerna för att handeln fortfarande i huvudsak riktas till riket?

Samma politiker som får klä skott för att Åland hör till EU utan att kunna påverka ärendena där. Borde inte EU-medlemskapet tvärtom betyda att Åland kan idka handel med hela EU? Visserligen med en skattegräns, men den finns också mot riket.

Det måste rimligen vara betydligt enklare nu än före EU-medlemskapet. Att det inte görs måste bero på att det fungerar som det är i dag. På något sätt fungerar. Varför skulle man annars fortsätta?

Stenbäck påminner i sin kolumn om att ålänningarna inte är ensamma, även om de har det betydligt bättre ställt än finlandssvenskarna.

– Ålands existens är den bästa påminnelsen om att Finland faktiskt inrymmer två språk och finlandssvenskarnas existens är den bästa garantin för att Åland verkligen har pålitliga vänner i riket.

Men bogomoloffare finns det på bägge sidorna av Skiftet. Alla vill inte vara vän med alla.

Harriet Tuominen

KOMMENTERA LEDAREN PÅ
nyan.ax

Nya Åland
Grundad 1981.
Utkommer måndag, tisdag, onsdag, torsdag, fredag och lördag.
Medlem av Tidningarnas förbund.
Kontrollerad upplaga 2007:
7.285 ex.

FÖRLÄGGARE
Nya Ålands Tidningsaktiebolag
ADRESS
Pb 21, 22101 MARIEHAMN
Uppgårdsvägen 6
Öppet mån-fre kl 8.30-16.15
KONTAKTER
Tfn (018) 23 444 (kl 8.30-16.15)
Nyhetstips: Ring, skicka SMS eller MMS 0457 323 4444
e-post: redaktion@nyan.ax
Nya Ålands hemsida
www.nyan.ax

Annonsavdelning och administration: fax (018) 23 450
Redaktion: fax (018) 23 449
DISTRIBUTION
Vid utebliven tidning ring Posten tfn 22 777 vard kl 7-14 övriga tider telefonsvarare.
Nya Åland: tfn 23 444 vard kl 8.30-16.15.
REDAKTIONEN
Chefredaktör & ansvarig utgivare: Nina Fellman
fn (018) 528 441
nina.fellman@nyan.ax

Nyhetschef:
Anna Björkroos/Ulf Weman
tfn (018) 528 442
redaktion@nyan.ax
Arkiv: Marita Smeds
tfn (018) 528 465
arkiv@nyan.ax
Familjeredaktör:
Kiki Alberius-Forsman
tfn (018) 528 451
Kulturredaktör: Jan Kronholm
tfn (018) 528 466
kultur@nyan.ax

Sportredaktör: Malin Tillström
tfn (018) 528 478
sport@nyan.ax
ANNONSAVDELNINGEN
Delice Lindegren
tfn (018) 528 457
annons@nyan.ax
ADMINISTRATION
VD: Stefan Norrgrann
tfn (018) 528 447
stefan.norrgrann@nyan.ax
Ekonomichef:
Katrin Lindqvist tfn (018) 528 446

Prenumerationer:
Margareta Sävstrand
tfn (018) 528 443
prenumeration@nyan.ax
TRYCKERI Consa Print Ab, Mariehamn, ISSN 0359-1414
PRENUMERATIONSPRISER
1.7.2008
Fortlöpande helår..... 189 €
halvår..... 100 €
kvartal ..... 51 €

STOPPTIDER FÖR ANNONSER

Publicer-ingsdag	Efter text & mindre annonser	Annonser större än 600 mm	Färg-annonser
Månd	fre kl 12	tor kl 14	tor kl 14
Tisd	mån kl 12	fre kl 14	fre kl 14
Onsd	tis kl 12	må kl 14	må kl 14
Torsd	ons kl 12	tis kl 14	tis kl 14
Fred	tor kl 12	ons kl 14	ons kl 14
Lörd	tor kl 14	tor kl 12	tor kl 12

Torget: onsdagar kl 12.00.
Tel. 0600-9-1219

Kartorna i Nya Åland är publicerade med tillstånd av Lantmäteriverket.
© lantmäteriverket, tillstånd nr 364.

M:HAMN	ÅBO	M:HAMN	M:HAMN	STOCKHOLM	M:HAMN
02.45 L →	07.00/08.15 →	13.35	04.25 →	09.30 /17.00 →	23.45
13.45 2)→	19.15/20.15 1) →	00.45 L	13.45 →	18.15 /19.15 →	02.40 L
			00.50 L 2) →	06.10 /07.10 2) →	13.35
M:HAMN	H:FORS	M:HAMN			
23.55 →	09.55/17.00 →	04.15			

L = Långnäs

Passagerare med el. utan fordon skall vara på plats i check-in sen. 30 min före avg, varefter incheck./bilj.försäljn. ej kan garanteras

1) Inställd 11.9
2) Inställd 12.9

Res med nya Galaxy till Stockholm 13.45

www.tallinksilja.fi
SILJA LINE

Torggatan 14, tel 16 711 eller 06001 74552 alla dagar kl. 08.00–21.00
(1,64€/besvarat samtal+alltid Ins/msa)

TALLINK — *Check-in senast 30 min. före avgång*

Sthlm - Mariehamn - Tallinn

18.00 2)– 00.50 →	01.00 3)– 10.00
10.00 – 05.00 1) ←	04.50 – 18.00 3)

Torgg. 14 • www.tallinksilja.fi
tel 16 711 el. 06001 74552
(1,64 €/besvarat samtal + alltid Ina/msa)

1) Inställd 10.9, 12.9
2) Inställd 10.9, 12.9
3) Inställd 11.9, 13.9 avg. 01.00

ÅLANDSTRAFIKEN tom 23.12-08

MARIEHAMN–KAPELLSKÄR

Tom 20.9-08 — Dagligen

MAR		KAP
08.00	▶	09.15
16.00	▶	17.30
15.30	◀	12.00
22.00	◀	19.00

From 21.9-08 — Måndag–lördag / Söndag

MAR		KAP	MAR		KAP
08.00	▶	09.15	12.00	▶	13.15
16.00	▶	17.30	18.30	▶	19.30
15.30	◀	12.00	17.30	◀	14.00
22.00	◀	19.00	23.00	◀	20.00

Buss Sto–Kap avg från Cityterminalen 1h 50 min före fartygets avg. Buss Norrtälje–Kapellskär ca 45 min före fartygets avg. Även buss Kap–Sto (färdtid ca 1h 20 min) efter fartygets ank. Bussen går via Norrtälje.

Endast direkt bussanslutning till Uppsala från Rosellas ank. till Kapellskär kl 17.30* samt till Rosellas avg. kl 12.00*. Bussen avgår kl 10.15* från Uppsala, Hjalmar Brantingsgatan/Tycho Hedéns väg.

*Söndagar from 21/9 ansl. till Rosellas ank. kl 19.30 samt avg. kl 14.00. Bussen avg. kl 12.15.

ÅLAND–STOCKHOLM dagligen

ÅLAND		STOCKHOLM
01.10 L 2)	▶	06.30
04.35 M	▶	09.40
09.55 M 1)	▶	15.30
14.25 M 3)	▶	18.55
14.10 M	◀	07.45 2)
23.35 M	◀	16.45
07.45 M	◀	18.00 1)
03.20 L	◀	20.10 3)

ÅLAND–FINLAND dagligen

ÅLAND		ÅBO		H:FORS
03.30 L 3)	▶	07.35		
14.25 M 2)	▶	19.50		
23.45 M	→			10.00
14.10 M	◀	08.45 3)		
01.00 L	◀	21.00 2)		
04.25 M	←			17.30

1) Reservation för charteravgång. Kontakta vår resebutik för information.
2) Isabella ur trafik 8.9 kl 19.50 i Åbo. Åter i trafik 11.9 kl 21.00 i Åbo.
3) Amorella ur trafik 6.9 kl 07.45 i Åbo. Åter i trafik 26.9 kl 08.45 i Åbo.

M=Mariehamn
L=Långnäs

Biljettförsäljning, incheckning och ombordstigning avslutas 10 min. före ord. avgång. Bokad bil skall vara incheckad och klar att köras ombord senast 30 min. före ord. avgång.

BUSS: transfer med Sundqvists, Mariehamn (Storagatan 2)–Långnäs 1h före avgång. Även Långnäs–Mariehamn alla avgångar, 12 EUR/person.

VIKING LINE — Storagatan 2, tel 260 11, bokn. 262 11
www.vikingline.ax

Nöjeskryss på M/S Eckerö i höst!

Fredagar och lördagar 18.30 (buss från Mariehamn 17.30).
Pris 30 euro/person inkl. buss- och båtresa t/r, två rätters à la carte samt underhållning (t.ex. 6/9 4-Fun, 13/9 4-Fun, 20/9 Soundway, 27/9 Moonlight).

Turlista 8/9 2008–11/1 2009 (lokala tider)

Från Eckerö	alla dagar	13.30	18.30	fre–mån även 8.30
Från Grisslehamn	alla dagar	10.00	15.00	tors–sön även 20.00

Extraturer i höst:
Från Eckerö tors 16/10 kl. 08.30.
Från Grisslehamn tis 23/12 kl. 20.00.

Buss: Till Stockholm från alla båtankomster. 8.30-turen via Cityterminalen.
Från Stockholm (T) Tekniska högskolan 2 h före alla båtavgångar. Till Uppsala 13.30- och 18.30-turen.
Från Uppsala Hjalmar Brantingsgatan (Willy's) kl. 8.00 och 13.00 till 10- resp. 15-turen.
Från Mariehamn, Bussplan 1 h före båtavgång. Till Mariehamn efter båtankomst.

Bokning tel. 28 300, växel 28 000. Grisslehamn 0175-258 00.
Bokning även på www.eckerolinjen.ax

ECKERÖ LINJEN
Torggatan 2, 22100 Mariehamn

Ta en paus...

	M:hamn		Sthlm
Alla dagar	10:00	→	15:45
	Sthlm		**M:hamn**
Sönd-Tisd	18:00	→	02:00
Onsd-Lörd	18:00	→	03:30

BIRKA PARADISE
Bokning tel 28 040 www.birka.se

4 oktober
ANTIK & KURIOSA
EUR 55
SHOPPING
EUR 38
SUNDQVISTS RESOR
Bussplan, tfn 22 570 info@sundqvists.com

LEDIGT ANNONSUTRYMME
Kontakta annonsavdelningen, tel 23 444, eller e-post: annons@nyan.ax
Nya Åland

dagens ålänning

"Vi har målat brunbondar"

Mariehamnarna **Alfred Sandberg** och **Rasmus Johansson** är på väg från Ålands museum till busshållplatsen på Nygatan.

Vad har ni gjort på museet?

– Vi har varit första gången på Lek och lär. Dom har jättehäftiga saker på museet. Vi har målat brunbondar.

Vart är ni på väg nu?

– Till dagis, så klart. Där har vi samling. Vi leker och äter. Och så väntar man tills mamma kommer.

– Och så ritar vi.

Vilka lekar är roligast?

– Det är nog Lego.

Vad vill ni bli när ni blir stora?

– Jag vill köra buss. En vit buss. Varför? Därför. För att det är roligt, säger Alfred.

– Nej, en sådan där vill jag köra, tillägger han när han ser att en röd buss närmar sig..

– Och jag vill bli polis. Det är ett kul jobb, tror jag. Då vill jag åka polismoped, säger Rasmus.

Vad är det roligaste som finns?

– Cirkusen. När man får åka grejer och sånt, säger Rasmus.

Han funderar en stund till.

– Och skorpioner. De är små och coola. Och sniglar.

– Skallerormar och mördarsniglar är coola, konstaterar Alfred.

Bussen närmar sig. Vem vill ni hälsa till innan ni åker till dagis?

– **Noel, Jakob** och **Steffe**, säger Alfred.

– Alla mina kompisar. **Viktor** och **Linus, David** och **Joel**. Och så vill jag hälsa till Tusse, min egen hund, säger Rasmus.

Konstnärliga killar. Alfred Sandberg till vänster bor på Grantorpsvägen och Rasmus Johansson på Askuddsvägen. De har gjort sitt första besök på Lek och lär och då inspirerats av tavlan Bondbruden på Ålands museum

Text & foto: PATRIK DAHLBLOM
patrik.dahlblom@nyan.ax

vädret

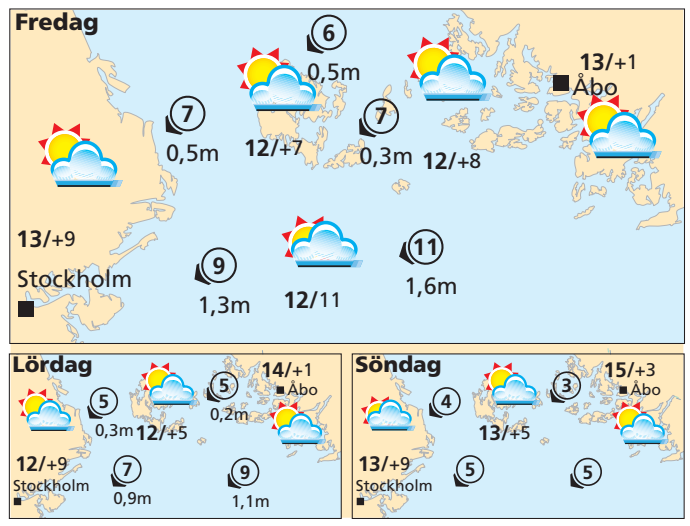

I går kl 15

	temp.	moln.
Jomala	13	
Åbo	12	
Helsingfors	10	
Stockholm	14	

	temp.	vind	m/s
Nyhamn	12	O	8
Märket	12	NO	7
Kumlinge	13	O	3

Vattenståndet i går kl 15

Föglö	-3 cm	Åbo	-5 cm

Solen i dag

	Upp	Ner
Mariehamn	7:02	20:09
Helsingfors	6:42	19:49
Stockholm	6:11	19:16

Max/min temp. 4.9 - 11.9. klo 9

	max.	datum	min.	datum
Jomala	+17,3	4.9.	+8,7	6.9.
Åbo	+17,7	5.9.	+4,0	11.9.
H:fors	+18,6	6.9.	+6,1	11.9.

För ett år sedan	temp.	moln.
Jomala	14	
Åbo	12	
Helsingfors	15	

Utomlands i går

Köpenhamn	16	Madrid	27
Oslo	12	Rom	32
Bryssel	26	Aten	33
Moskva	+7	Las Palmas	26
London	17	Phuket	29
Paris	26	Peking	29

METEOROLOGISKA INSTITUTET

Vädertjänsten Tel.0600 10600 3,95 /min +lsa

dagens rätt

Pasta med gorgonzola

300 g tagliatelle
2,5 dl matlagningsgrädde
1 gul lök, liten, finhackad
200 g gorgonzola
svartpeppar

Koka tagliatellen enligt anvisning på förpackningen. Koka upp grädden med löken. Smula ner osten och låt den smälta på svag värme. Lägg upp pastan i värmd serveringsskål, häll över såsen, blanda och mal över lite svartpeppar. Grönsallad eller tomater till.

TIPSA 0457 313 4444 MESSA 0457 323 4444 RING 018 23444

SLUTSPURT
REA
–10% till -50%
på allt i butiken
Alla sommarmöbler
-30% till -40%
KVALITET & STIL FÖR HEMMET
allaRum.
I Magazin • Torggatan 6, 22 100 Mariehamn • Tel 15 915
Måndag - fredag 10.00 - 18.00, lördag 10.00 - 15.00

Lördag
13.9
håller vi
STÄNGT
J.LEMBERGS ur & guld
Norragatan 5, tel 13 260
Vard. 9-17, lördag 10-14

G.O.A. KAJAKCENTER LUMPARLAND
Att göra
MOTIONSPADDLA
GODBYMÄSSAN
NY PADDELJACKA
KÖPA BEG. KAJAK
BOKA EN KURS
Öppet
Onsdag-Fredag (17-19)
Lördag-Söndag (11-14)
Adress
Café Ingela, Svinö
goa GET OUT ADVENTURES
Mer info
www.GETOUTADVENTURES.ax
+358 408 711 637

DRAG-BIL
Subaru Legacy
4WD 2,0 -99
Medkörd: 205.000 km
Fyrhjulsdriven med hög-/låg växel, aircondition, ASBS-bromsar, airbags, elfönsterhissar, elspeglar, extraljus, alufälgar, CD/AM-stereo, dragkrok, dubbade vinterdäck på fälgar, fullständig servicebok. Ålandskörd.
Riktigt snygg kvalitetsfarmare som driver på alla!
Pris: 7900€
ER bil ab
Vikingagränd 1 A 22100 Mariehamn
Tfn 14750 GSM 0400 595 732
Öppet vard 10-17

SLÅ TILL NU SÅ KAN DU LÄGGA TILL NÄSTA SOMMAR
RYDS
568 GTS Mercury 115 Optimax
Ord. pris € 26.150;- rabatt € 2.420;-
Höstpris: € 23.730;-
568 GTI +Mercury 90 Optimax
Ord. pris € 20.180;- rabatt € 2.030;-
Höstpris: € 18.150;-
510 GTI +Mercury 75 Optimax
Ord. pris € 17.100;- rabatt € 1.710;-
Höstpris: € 15.390;-
478 GT +Mercury F50
Ord. pris € 13.680;- rabatt € 1.390;-
Höstpris: € 12.290;-
Priserna gäller vid bindande beställningar senast den 15 oktober -08.
Leverans nästa vår.
Manelius Agenturer
Smedsgränd 3 • 22100 Mariehamn • tel:0400 522 321
www.manelius.com
• skadedjursskrämmare • marinelektronik • trailers • båtar • Pihla fönster • brandskydd •

BLOMSTERLÖKAR
Jättesortiment i lösvikt och styckevis.
Välkommen att botanisera!
Prisex:
Tulpaner på lösvikt 9,60/kg
Narcisser på lösvikt 6,70/kg
Krokus på lösvikt ..... 1,90/100 g
Från trädgården:
Alla rosor, perenner & rhododendron -20%
SANDÅSEN HANDELSTRÄDGÅRD
Öppet: vardagar 9-17, lördagar 9-14
Askuddsvägen 19. Tel. 22 060, fax 22 065 e-post: sandasen@aland.net